

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561:

บทเรียนจาก 4 กรณีศึกษา

No Homework School

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

BCC Next

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

3D 4H Model

โรงเรียนวัดบางปัดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

Defining the Future

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

**นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561:
บทเรียนจาก 4 กรณีศึกษา**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

371.26 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ส 691 น นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 : บทเรียนจาก 4 กรณีศึกษา
กรุงเทพฯ: 2564
ISBN 978-616-270-302-7
1. นวัตกรรมการศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ 3. ชื่อเรื่อง

**นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 : บทเรียนจาก 4 กรณีศึกษา**

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 40/2564
ISBN	978-616-270-302-7
พิมพ์ครั้งที่ 1	กันยายน 2564
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
พิมพ์เผยแพร่โดย	กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถนนสุขุโทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ : 0 2668 7123 ต่อ 2528, 2529 โทรสาร : 0 2243 1129 Web site : www.onec.go.th
สำนักพิมพ์	บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด 90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700 โทรศัพท์ 0 2424 3249 0 2424 3252 โทรสาร 0 2424 3249 0 2424 3252

คำนำ

คณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 และมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และชัดเจนแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินการและประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านนโยบายการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติเห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการนำมาตรฐานของชาติสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาผู้เรียน จึงได้พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาที่มีการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนประสบความสำเร็จ สามารถสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE) ตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และดำเนินการถอดบทเรียน ศึกษาแนวคิด เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา รวมทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ความรู้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ต้นแบบสำหรับการเผยแพร่แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ในวงกว้าง

เอกสารฉบับนี้ เป็นบทเรียนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 : กรณีศึกษาสถานศึกษาต้นแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นแนวคิดใหม่ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

(2)

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561: ภาเรียนจาก 4 รมศึกษา

- 1) โรงเรียนวัดบวรนิเวศ: นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้โรงเรียน
ปลอดการบ้าน (No Homework School)
- 2) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย: นวัตกรรมหลักสูตรและ
การจัดการเรียนการสอน “BCC Next”
- 3) โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์): นวัตกรรมจัดการ
การเรียนรู้สำหรับพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “3D 4H
Model”
- 4) โรงเรียนโพธิสารพิทยากร: นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียน
การสอน “อนาคตกำหนดได้ (Defining the Future)”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณคณะนักวิจัยที่ร่วม
ดำเนินการถอดบทเรียนและสังเคราะห์ผลจากการถอดบทเรียนการพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะกรรมการ
สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในการอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่านวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เห็นผลอย่างเป็น
รูปธรรมในพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะสามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่สถานศึกษา
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนต่อไป

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

บทเรียนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561: กรณีศึกษาสถานศึกษาต้นแบบการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นแนวคิดใหม่ 4 แห่ง ได้แก่

- 1) โรงเรียนวัดบวรนิเวศ: นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โรงเรียนปลอดการบ้าน (No Homework School)
  - 2) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย: นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC Next”
  - 3) โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์): นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “3D 4H Model”
  - 4) โรงเรียนโพธิสารพิทยากร: นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “อนาคตกำหนดได้ (Defining the Future)”
- สรุปสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โรงเรียนปลอดการบ้าน (No Homework School): โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

➤ **บริบทของโรงเรียน:** โรงเรียนวัดบวรนิเวศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนชายล้วนขนาดเล็ก เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้

ปานกลางและยากจน มีองค์สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารรูปปัจจุบันเป็นองค์อุปถัมภ์ **วิสัยทัศน์โรงเรียน** คือ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา และเป็นคนดีของสังคม **อัตลักษณ์** “สุภาพบุรุษนาคา” **เอกลักษณ์** “โรงเรียนปลอดการบ้าน”

➤ **แนวคิดการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียน การสอน “โรงเรียนปลอดการบ้าน” (No Homework School)** เริ่มจากการบริหารจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการวิเคราะห์ บริบทของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนชายล้วน ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่ลดน้อยลงตาม ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรครู งบประมาณ และสื่อเทคโนโลยีที่จำเป็น ต่อการจัดการศึกษา กอปรกับคุณภาพผู้เรียนที่ลดลงและตกต่ำจนสู่ภาวะวิกฤต จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยลดลงทุกปี การแก้ปัญหาโดยการใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เข้มแข็งตามหลัก “บวร” เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา พัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยกำหนดเป้าหมาย คือ **“...คืนชีวิตให้เด็กเรียนรู้ อย่างมีความสุข...”**

➤ **กระบวนการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนแบบ ปลอดการบ้าน** มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาก่อนการพัฒนา
2. การออกแบบนวัตกรรม ศีการูปแบบ ทฤษฎี แนวทาง การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม ปรับโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนได้ในทุกที่ตลอดเวลา (anywhere, anytime) และใช้เทคนิค

การสอนแบบ “ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ใช้การประเมินตามสภาพจริง ควบคู่กับการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

3. การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) เป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมของครู โดยให้ความรู้เรื่องหลักการและวิธีการสร้างโรงเรียนปลอดภัย การวัดผลประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยี การใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ การพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ในโรงเรียนและสามารถใช้งานได้ 24 ชั่วโมง คณะครูมีการพัฒนาตนเองด้านการผลิตสื่อ Online และโรงเรียนมีการพัฒนาห้องบันทึกการใช้ในการผลิตสื่อ มีการติดตั้งสมาร์ตทีวีทุกห้องเรียนเพื่อใช้ในการเรียนการสอน คณะครูปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีการสอนที่ตอบสนองสิ่งที่นักเรียนสนใจ ร่วมชื่นชมความสามารถ ดูแลนักเรียนใกล้ชิด ส่งเสริมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ

➤ **การดำเนินการด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ใช้โครงสร้างหลักสูตรเดิม วิชาพื้นฐานคงเดิม ลดวิชาที่ไม่สำคัญลง และเพิ่มวิชาและกิจกรรมเสริมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

2. เปิดวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น มีเพิ่มแผนการเรียน English Digital-Media ที่เน้นเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษโดยวางแผนเรียน Digital ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

3. นำหลักสูตรในมหาวิทยาลัยมาวิเคราะห์ เพื่อปรับการจัดการเรียนรู้ทุกวิชาโดยการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้รองรับการเรียนต่อในสาขาที่นักเรียนสนใจ

4. ปรับแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบ Flipped Classroom (ห้องเรียนกลับด้าน) โดยพัฒนากิจกรรมทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียน

5. ปรับกิจกรรมในห้องเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน ตั้งคำถาม และสรุปความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเพื่อนและครู
6. จัดทำเอกสารสรุปให้นักเรียนอ่านทบทวน ตั้งคำถาม อภิปรายร่วมกัน แบ่งกลุ่มทำแบบฝึกหัดและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียนร่วมกัน
7. ปรับวิธีการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา หากนักเรียนคนใดได้ผลการประเมินน้อย สามารถปรับปรุงผลงานและทำงานมาส่งใหม่ได้

➤ ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

ผลที่เกิดกับผู้เรียน : ความรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบ เนื่องจากได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ในห้องเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ เสร็จภายในชั่วโมงเรียน มีครูที่ให้คำแนะนำในส่วนที่ไม่เข้าใจ และนักเรียนบางส่วนมีผลการเรียนดีขึ้น มีเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อทำกิจกรรมที่สนใจได้อย่างเต็มที่ มีเวลาพักผ่อน ทบทวนและค้นหาตนเอง มีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ช่วยเหลืองานบ้าน ทำงานหารายได้นอกเวลา หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจมากขึ้น ไม่ต้องมีภาระการบ้านหลังเลิกเรียน

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากการบูรณาการ “Flipped Classroom (ห้องเรียนกลับด้าน)” ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากโจทย์ที่ทำทนายที่ครูกำหนดไว้ และนำข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้รับไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อขยายประสบการณ์เพิ่มองค์ความรู้ โดยมีครูเป็นพี่เลี้ยงและอำนวยความสะดวก เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็น “*ผู้เรียนรู้*” ครูส่งเสริมการลงมือปฏิบัติงาน ให้ผู้เรียนได้คิดค้นพัฒนาผลงานทั้งผลงานกลุ่ม และรายบุคคลผ่านสื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกด้านจึงเป็นการหนุนเสริมและวางพื้นฐานในการเป็น

“ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม” และนำไปสู่การเป็น **“พลเมืองที่เข้มแข็ง”** จากการศึกษาที่สามารถปรับเวลาในการเรียนที่ต้องมีวินัยและมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตน ไม่ฝีกฝัดกับบอบายมุขและสิ่งเสพติดที่เป็นภัยอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน

ผลที่เกิดกับครูผู้สอน: **“ครูเป็นผู้พัฒนา”** เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิด เริ่มพัฒนาตนเองให้จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มากขึ้น เรียนรู้การผลิตสื่อ การใช้คอมพิวเตอร์เทคโนโลยี และการประเมินผลผู้เรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพ และเรียนรู้การใช้ Platform ต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องมือและแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน และช่วยให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น **“ครูเป็นผู้ให้”** เพราะครูให้นักเรียนมีเวลาว่างหลังเลิกเรียนมากขึ้น โดยครูใช้เวลาส่วนตัวในการเตรียมการสอน และ **“ครูเป็นผู้สร้าง”** ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนรู้ได้ช้า โดยการสังเกตการทำงานของนักเรียนในห้องเรียน เปรียบเสมือน Peer Instruction รวมทั้งการจัดกิจกรรม การช่วยแนะนำ ฝึกซ้อม และดูแลนักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจหลังเลิกเรียน

➤ **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา** ได้แก่ (1) นักเรียนบางคนไม่มีอุปกรณ์หรืออินเทอร์เน็ต โรงเรียนแก้ปัญหาโดยอนุญาตให้นักเรียนมาทำงานที่โรงเรียนเพื่อใช้สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีครูเวรอยู่โรงเรียนเพื่อดูแลนักเรียน (2) ครูต้องปรับแผนการจัดการเรียนรู้ (3) เวลาในการสอนน้อยลง นักเรียนใช้เวลาหลังเลิกเรียนมาสอบถาม พูดคุยกับครูในเรื่องที่สงสัยหรือไม่เข้าใจ (4) การทำคลิปการสอน หากเป็นเนื้อหาที่ยาวมาก นักเรียนจะไม่สนใจ ครูต้องแบ่งเนื้อหาย่อย ๆ หลายๆ คลิป และใช้เวลาไม่นานเกินไป (5) ครูบางคนยังติดวิธีการสอนแบบเก่า ต้องปรับเปลี่ยนเป็น **“โจทย์ท้าทาย”** คือ งานที่ให้ไว้เฉพาะนักเรียนที่มีความสนใจเพิ่มเติมเป็นพิเศษเท่านั้น ไม่ใช่สำหรับทุกคน ทุกคนจะได้รับความรู้ตามมาตรฐานในห้องเรียน แต่โจทย์ท้าทายเป็นการฝึกฝนเพิ่มเติม ไม่ใช่การบ้าน

➤ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ รวมทั้งบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย (2) อ่านเด็กทะลุ ส่งเสริมนักเรียนตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน (3) คินชีวิตให้เด็กเด็กได้อิสระภาพมากขึ้น ได้ทำในสิ่งที่ชอบ ทำให้ปลอดลอค มีความผ่อนคลาย (4) วัดบวรนิเวศวิหารอุปถัมภ์ ทั้งการระดมทรัพยากร อาคารสถานที่ และอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน (5) ศิษย์เก่าเข้มแข็งและให้การสนับสนุนการดำเนินงานทุกด้าน

2. นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC Next”: โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

➤ บริบทของโรงเรียน: โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนชายล้วน วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “School of Happiness กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนแห่งความสุข” เอกลักษณ์โรงเรียน คือ “การสร้างผู้นำที่มีคุณธรรม” และ อัตลักษณ์ของผู้เรียน คือ “สุภาพบุรุษ ปีซีซี”

➤ นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT”

ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการความถนัด และความสนใจของผู้เรียนในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ และตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ในปีการศึกษา 2561 มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ตามหลักสูตรแกนกลางในรายวิชาบังคับ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอวิชาใหม่ ๆ สำหรับเป็นรายวิชาเลือกเสรี รวมทั้ง

ปรับสายการเรียนให้มีความหลากหลายไม่จำเพาะเพียงสายวิทยาศาสตร์และสายศิลปศาสตร์ เรียกว่า “BCC NEXT” แบ่งออกเป็น 15 แผนการเรียน เรียกว่า “Tracks” ได้แก่ (1) แพทยศาสตร์ และกลุ่มสาขาสาธารณสุขศาสตร์ (2) วิศวกรรมศาสตร์ชีวภาพ (3) วิศวกรรมศาสตร์ (4) วิศวกรรมหุ่นยนต์และคอมพิวเตอร์ (5) วิศวกรรมการบินและอวกาศ (6) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (7) บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ บัญชี (8) สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ (9) อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ (10) ศิลปกรรมศาสตร์ จิตรกรรม ประติมากรรม (11) นิเทศศาสตร์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล (12) ศิลปะการอาหาร (13) วิทยาศาสตร์การกีฬา (14) ดนตรี-นิเทศศิลป์ SCA และ (15) ดุริยางคศิลป์

ในแต่ละแผนการเรียนมีรูปแบบคล้ายคลึงกับการเรียนคณะต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา โดยแต่ละ Track นักเรียนจะต้องเรียนในรายวิชาประจำ Track จำนวน 3 รายวิชา/ภาคเรียน และเรียนรายวิชาเลือกเสรีประจำ Track ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทดลองเรียนและทดลองปฏิบัติจริง และทบทวนความชอบ ความถนัด และความสามารถของตัวเองก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย

➤ แนวคิดการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้: BCC NEXT

เริ่มต้นจากการใช้งานวิจัยเป็นฐาน การรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อหาความต้องการของนักเรียนว่าต้องการเรียนอะไร เนื่องจากพบปัญหา นักเรียนไม่ได้วางแผนการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยล่วงหน้า ทำให้นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน เรียนอย่างไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถต่อยอดทางการศึกษาได้ การประกอบวิชาชีพไม่ตรงกับความต้องการ เกิดความเครียดในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ จากการสำรวจสถิติข้อมูลการเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัยของนักเรียน เพื่อหาความต้องการจำเป็น (needs) เพื่อปรับหลักสูตร

ให้ตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน (Personalize Learning) เป็น BCC NEXT ที่มี 15 แผนการเรียน (15 Tracks) ซึ่งมีหลักการ ดังนี้

- Course - เรียนวิชาพื้นฐาน (foundation) เหมือนกัน แต่วางแผนวิชาเลือกให้เหมาะกับสาขา
- Activity - ออกแบบกิจกรรมเสริมความเข้าใจในวิชาชีพ
- Experience - สร้างประสบการณ์เตรียมมหาวิทยาลัย
- Skill - เพิ่มทักษะทางวิชาชีพ
- IEP IELTS - การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พัฒนา นักเรียนมีผล IELTS 5.5 ขึ้นไป โดยตัว IELTS ตั้งแต่ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 และสอบ IELTS ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนชอบ เป็นการสร้าง “Passion” ให้กับนักเรียน และช่วยให้นักเรียนได้ค้นหาตัวตนของตัวเอง มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต อย่างไรก็ตามในกรณีที่นักเรียนได้เลือกแผนการเรียนแล้วพบว่าไม่ใช่สิ่งที่ตนถนัด โรงเรียนให้นักเรียนเปลี่ยนแผนการเรียน (Change Tracks) ได้ 2 ครั้ง โดยจะต้องมีเอกสารจากผู้ปกครอง และผ่านกระบวนการจากฝ่ายแนะแนว รวมทั้งฝ่ายวิชาการก่อนที่จะอนุมัติให้เปลี่ยนแผนการเรียน

➤ การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม BCC Next มีดังนี้

1. การศึกษาวิจัยข้อมูลความสำเร็จของนักเรียนที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2. นำข้อมูลความสนใจของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงทางสาขาอาชีพใหม่ ๆ ของโลกอนาคต กระบวนการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย และข้อมูลจากการปรึกษากับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาใช้จัดทำโครงสร้างของแต่ละแผนการเรียน (Track) และปรับเปลี่ยนรายวิชาเพิ่มเติม และรายวิชาเลือก

3. ประสานงานขอความร่วมมือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการยกร่างหลักสูตรและออกแบบรายวิชาในแต่ละแผนการเรียน รวมทั้งขอความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าเรียนร่วม (Sit in) บางรายวิชาของชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย

4. จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และมอบหมายให้คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รับผิดชอบแผนการเรียนที่สอดคล้องสาระการเรียนรู้ และจัดตารางเรียนในแต่ละสายการเรียน โดยจัดในวิชาพื้นฐานซึ่งนักเรียนทุกคนเรียนเหมือนกันก่อน จากนั้นจึงจัดรายวิชาเพิ่มเติม

5. ออกแบบรายวิชาและออกแบบแผนการสอนที่ตอบโจทย์ธรรมชาติของแต่ละรายวิชา โดยเชื่อมโยงรายละเอียด Course Syllabus ของมหาวิทยาลัยกับรายวิชาที่จัดทำขึ้น

6. สืบค้นข้อมูลเพื่อศึกษาแนวการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน และนำมาพัฒนารายวิชาในแผนการเรียนต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาตนเองด้านการสอนควบคู่ไปด้วย

➤ **ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้**

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน: ด้านความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ นักเรียนส่วนใหญ่มีความชื่นชอบ เพราะจะช่วยให้ นักเรียนค้นพบสิ่งที่ตัวเองสนใจได้เร็วขึ้น รวมถึงมีโอกาสได้เรียนกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในสายงานนั้นโดยตรง และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลายวิชา และใช้ต่อยอดในการเรียนต่อได้ และหากไม่ได้เข้าศึกษาต่อตามแผนการเรียนที่เรียนมา นักเรียนมีความคิดเห็นว่าจะทำสิ่งที่ชอบเป็นอาชีพรองที่สามารถหารายได้ และเห็นว่า BCC NEXT ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะให้ตัวนักเรียนไปถึงความฝัน แต่เป็นส่วนช่วยให้เห็นแนวทางในอนาคตเท่านั้น

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE)

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ นักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นสากล (World - Class Learning) ได้ฝึกลงมือปฏิบัติ มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจากการศึกษาด้วยตัวเอง มีทัศนคติและคุณลักษณะเชิงบวกที่แสดงถึงการเป็น **“ผู้เรียนรู้”** มีการอ่านหนังสือ สอบถาม ปรีกษาครูผู้สอน การใช้วิธีการหาคำตอบเรื่องต่าง ๆ จากการเรียนแบบ Active Learning การทัศนศึกษา สถานที่ปฏิบัติงานจริงตามแผนการเรียนทั้งในและต่างประเทศ การเป็น **“ผู้สร้างสรรค่นวัตกรรม”** ผ่านการทำโครงการ (Project) การจัดกิจกรรม การเรียนรู้และการทำกิจกรรมอย่างหลากหลายร่วมกับผู้อื่น สามารถคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดวางแผนและคิดแก้ปัญหาเป็น และ **“พลเมืองที่เข้มแข็ง”** การฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีสปิริต มีคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานคริสตศาสนา มีค่านิยมที่ดี มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม และ เคารพความแตกต่าง ช่วยเหลือกันและกันจากความเข้มแข็งของรุ่นพี่ รุ่นน้องที่ ต่อเนื่องกันมาได้ยาวนาน

ผลที่เกิดขึ้นกับครู: ครูเป็นนักวิจัยและพัฒนา มีการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของโลก ในอนาคต เพื่อปรับเนื้อหาและคั่นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้ตรงกับความสนใจของ นักเรียน ต้องพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองเช่นเดียวกับนักเรียน **ครูเป็นนักแนะแนว** ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทางอาชีพให้นักเรียนและ มีบทบาทสำคัญในการเป็น **“Coach”** หรือ **“Mentor”** **ครูเป็นนักสร้างแรงบันดาลใจ** ให้กับนักเรียน

➤ **ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ปัญหา** ได้แก่ (1) นักเรียนยังไม่รู้ความสนใจของตนเอง ไม่ค่อยรู้จักตัวตน โรงเรียนจึงหาวิธีช่วยนักเรียนให้ รู้จักตัวตนและสามารถเลือกแผนการเรียน (track) ที่เหมาะสม โดยมี แบบทดสอบความถนัด มีการให้คำปรึกษารายบุคคล มีโปรแกรมพหุปัญญา (Multiple Intelligences Program: MIP) เพื่อส่งต่อนักเรียนเข้าสู่แต่ละ

แผนการเรียน (Track) (2) การเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา กับในมหาวิทยาลัย ครูจึงต้องเป็น Mentor ในการแนะนำและปรับเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละรายวิชาตามสิ่งที่นักเรียนสนใจและสอดคล้อง กับมหาวิทยาลัย (3) การสอนวิชาเฉพาะทาง โรงเรียนยังขาดครูเฉพาะทาง ในบางสายที่เปิดวิชาเฉพาะและต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ จึงมีการทำ MOU กับมหาวิทยาลัย และเชิญอาจารย์หรือวิทยากรภายนอกมาสอน สนับสนุนให้มีการพัฒนาครูด้านต่าง ๆ (4) การเหลื่อมเวลาในการเปิด-ปิดภาคเรียน ของโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย ซึ่งเบื้องต้นอาจจะแก้ปัญหาด้านการปิด เหลื่อมเวลากันโดยการสอนออนไลน์ แต่อาจจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ หากเป็นชั่วโมงเรียนด้านการลงมือปฏิบัติ

➤ **ปัจจัยสู่ความสำเร็จ** ในการดำเนินงานนวัตกรรมหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้งานวิจัยเป็นฐาน** การใช้ งานวิจัยและความต้องการของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ควบคู่กับการจัดกระบวนการ เรียนรู้ และกระบวนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(2) **ปัจจัยด้านบริหารจัดการในการประสานความร่วมมือจาก ทุกฝ่าย** ได้แก่ (1) โรงเรียนสนับสนุนทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและ ทรัพยากรจำเป็นในการจัดแผนการเรียน และเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียน ครู และผู้ปกครองเพื่อจะนำไปปรับปรุงแก้ไข (2) **คณะกรรมการ บริหารโรงเรียน คณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และสมาคมผู้ปกครองฯ สมาคมศิษย์เก่า** มีการจัดหาเครือข่ายร่วมพัฒนาการเรียนรู้กับองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (3) **ครูผู้สอน** จะต้องปรับ ทัศนคติของตนเอง ว่าการเรียนการสอนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ตามความสนใจของเด็ก และมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ต้องหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน (4) **นักเรียน** ต้องเข้าใจว่าแผนการเรียนแบบ 15 Tracks เป็นเพียงแนวทางหนึ่ง

ที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนได้ลองศึกษาสิ่งที่สนใจ (5) ผู้ปกครอง สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน (6) มหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยทำให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ

3. นวัตกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “3D 4H Model”: โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

➤ **บริบทของโรงเรียน:** โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด โรงเรียนใช้หลักการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กตามนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด โดยรวมกลุ่มกับโรงเรียนขนาดเล็กอีก 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่ และโรงเรียนวัดบางปิดบน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์ปัญญาวิทยาคาร” ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 **วิสัยทัศน์** คือ ศูนย์ปัญญาวิทยาคาร เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นคุณธรรม นำความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานภูมิปัญญาไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง **เอกลักษณ์** คือ “ปัญญาวิทยาคาร” นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบสหวิทยาการ รวม 5 โรงเรียน โดยใช้บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารจัดการร่วมกัน และหลอมรวมวัฒนธรรมผู้เรียนให้เป็นเอกภาพการศึกษาในบริบทของศูนย์ปัญญาวิทยาคาร **อัตลักษณ์** คือ “สุขภาพดี”

➤ แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม 3 D 4 High

ในอดีตโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ประสบกับปัญหาคุณภาพทางการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำนวนนักเรียนลดลง โรงเรียนจึงเร่งรัดแก้ไขปัญหาโดยใช้การบริหารงานแบบการสร้างเครือข่ายและส่วนร่วม วิเคราะห์สาเหตุความตกต่ำของคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้โรงเรียนได้นำวิธีแบบอริยสัจ 4 มาใช้ในการแก้ปัญหา และในขั้นมรรค แนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาใช้นวัตกรรม 3D 4H ร่วมกับนวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)” และนวัตกรรม“การสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)” ประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อเป็นการหนุนเสริมในด้านการบริหารจัดการ

➤ การดำเนินงานนวัตกรรม 3D 4 HIGH และจัดการเรียนรู้ผู้เรียนมีการดำเนินงานดังนี้

1. D1= DLTV จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมที่ถ่ายทอดสดมาโดยตรง (DLTV) โดยจัดติดตั้งโทรทัศน์ 2 เครื่องในทุกห้องเรียนให้นักเรียนได้เรียนทุกชั้นเรียนทำให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกชั้นทุกวิชา

2. D2 = DEVELOP โรงเรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักเรียนในทุกด้าน จัดตั้งชุมนุมเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้กับนักเรียนตามความถนัดและความสนใจ จัดกิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนดีศรีตำบล โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสุจริต จัดกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยยึดหลักว่า การเรียนรู้ที่ดีต้องมาจากร่างกายสมบูรณ์พร้อม

3. D3 = DELIGHT นักเรียนมีความสุข สนุกกับทุกกิจกรรม โรงเรียนเป็นแกนนำการจัดการเรียนการสอน BBL อำเภอลดงอบ จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุขในการมาโรงเรียน อยากมาโรงเรียน สนุกสนาน มีจิตอาสา มีใช้เป็นการยึดเห็ดความรู้อให้กับนักเรียน

4. HIGH 1 ผลสัมฤทธิ์สูง หมายถึง ผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยระดับ DLTV และจัดโครงการและกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์

5. HIGH 2 ทักษะอาชีพสูง จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุมโดยมีการฝึกฝนอาชีพในแต่ละชุมนุมตามความสนใจของตนเอง ไม่มีการบังคับ มีครูผู้รับผิดชอบร่วมกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการประเมินผลและประเมินความพึงพอใจทุกสิ้นปีการศึกษา

6. HIGH 3 ภูมิคุ้มกันสูง จัดกิจกรรมให้นักเรียนเพื่อสร้างต้นทุนทางปัญญา และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยมีกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนนักเรียน

7. HIGH 4 ผลงานเชิงประจักษ์สูง โรงเรียนส่งตัวแทนนักเรียนเข้าแข่งขันในรายการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณภาพผู้เรียน และส่งผลให้นำบุตรหลานย้ายกลับมาเรียนที่โรงเรียนมากขึ้น

➤ ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน: นักเรียนส่วนใหญ่ร่าเริงแจ่มใส กล้าพูด กล้าแสดงออก มีสัมมาคารวะ มาโรงเรียนแต่เช้าและช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายรอบบริเวณโรงเรียนโดยปราศจากการบังคับ ด้านความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า

นักเรียนร้อยละ 100 มีเจตคติที่ดีในการเรียน นักเรียนไม่ออกกลางคันและเข้ารับการศึกษาต่อทุกคน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์การประเมินของสถานศึกษา และมีผลการประเมินระดับชาติสูงขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนมีภูมิคุ้มกันและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมและการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีทักษะด้านอาชีพจากการร่วมกิจกรรมและชุมนุมต่าง ๆ มีจุดเด่นที่แตกต่างโรงเรียนอื่น คือ มีความเป็นธรรมชาติตามวัยเด็กสูง และรักโรงเรียนของตนเองมาก นักเรียนไม่รู้สึกว่าตนเองด้อยโอกาส และเสมอภาคเท่าเทียมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ

นวัตกรรมที่โรงเรียนใช้ส่งผลให้ผู้เรียนผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 ดังนี้ **“ผู้เรียนรู้”** นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา สามารถต่อยอดความรู้ได้โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและต่อยอดในการประกอบอาชีพภายในครอบครัวของตนเองได้อย่างยั่งยืน **“ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม”** จากการทำให้นักเรียนนำทักษะความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนผ่านการเรียนรู้หลักสูตรชุมนุม ต่อยอดออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนที่เพิ่มมูลค่า และ **“พลเมืองที่เข้มแข็ง”** กระบวนการในการทำงานหล่อหลอมให้นักเรียนมีความรักให้แก่กัน รู้ถูกรู้ผิด มีจิตอาสา มีส่วนร่วมในการพัฒนาบนพื้นฐานประชาธิปไตย สามารถดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เมื่อเรียนจบผู้เรียนสามารถนำความรู้กลับมาพัฒนาชุมชนต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

ผลที่เกิดขึ้นกับครู: ครูเป็น **“นักสร้าง”** ดังนี้ (1) สร้างการเรียนรู้ของตนเองเพื่อพัฒนาตนเอง (2) สร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและทรัพยากรท้องถิ่น (3) สร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกัน (4) สร้างความผูกพัน ภูมิคุ้มกัน และสำนึกรักบ้านเกิด

(5) สร้างความสามัคคีในหมู่คณะโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนานักเรียน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อประสานงาน ในการของบประมาณ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ครูเป็นนักสร้างให้ผู้เรียน เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 ดังนี้ **“นักสร้าง ผู้เรียนรู้”** ครูสร้างนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีความรู้พื้นฐานและทักษะในการทำงาน มีสุขภาพที่ดี สามารถต่อยอดความรู้ได้โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลายรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน **“นักสร้าง ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม”** ครูส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง และสนับสนุนให้นักเรียนมีการนำทักษะความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการ สร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน **“นักสร้าง พลเมืองที่เข้มแข็ง”** ครูช่วยเหลือหลอมให้นักเรียนมีความรักความสามัคคี รู้ผิดรู้ถูก รักถิ่นเกิด มีจิตอาสา มีส่วนร่วมในการพัฒนาบนพื้นฐานประชาธิปไตย สามารถดำรงชีวิตอยู่ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เมื่อเรียนจบก็สามารถนำความรู้กลับมาพัฒนาชุมชน ต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

➤ **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา** ในการดำเนินการ ที่เป็นบทเรียนสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาจากความมั่นใจของผู้ปกครองในการรวมโรงเรียน ขนาดเล็กเข้าด้วยกัน ผู้อำนวยการต้องลงไปพูดคุยทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง แต่ละโรงเรียนว่า การนำนักเรียนมาเรียนรวมเป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น โรงเรียนมีรถตู้รับ-ส่งนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง การรวมโรงเรียนจะค่อยๆ ยุบรวมระยะแรก

2. ความแตกต่างในด้านพื้นฐานของนักเรียน เด็กมีความ หลากหลายและมีความพร้อมที่ต่างกัน โรงเรียนแก้ปัญหาโดยสอนซ่อมเสริม ช่วงเย็นโดยครูประจำชั้น และมีแบบฝึกเพิ่มเติมเพื่อเสริมทักษะให้กับนักเรียน

➤ **ปัจจัยสู่ความสำเร็จ** ในการดำเนินงาน พบว่า มีปัจจัยทั้งด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้ (1) การสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง (2) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมต่าง ๆ (3) เป็นศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาแหลมฉบัง มีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมวิชาการ มีความพร้อมด้านชุมชน ผู้ปกครอง อาคารสถานที่ บุคลากร ที่ส่งผลต่อการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย (4) **ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ** รักชุมชน เอื้อเฟื้อทุกคน สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับบุคลากรทุกคน (5) **คณะครูมีความมุ่งมั่น** ในการพัฒนา **นักเรียน** มีความเป็นครูมืออาชีพ มีความสามารถหลากหลายและทำงานเป็นทีมอย่างเข้มแข็ง

4. นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “อนาคตกำหนดได้ (Defining the Future)”: โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

➤ บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในพื้นที่ชานเมืองของกรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 **วิสัยทัศน์** คือ “เป็นโรงเรียนคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากล มีคุณธรรมจริยธรรม บนวิถีไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

➤ **นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน** “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านวิชาการและมุ่งสู่การพัฒนาศักยภาพทุกด้านให้นักเรียนมีความพร้อมในการเลือกกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการประกอบอาชีพที่สนใจ จึงศึกษาแนวทาง

การจัดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ เป็นแผนการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียน ในแผนการเรียนที่ตรงตาม ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ได้มากขึ้น โดยกำหนดเป็นนโยบาย “อนาคตกำหนดได้ (Defining the future)” แบ่งแผนการสอนรูปแบบใหม่ จำนวน 7 แผน ได้แก่ (1) เตรียมแพทย์-เภสัช (2) เตรียมวิศวะ-สถาปัตย์ (3) เตรียมวิทย์-คอม (4) เตรียมนิเทศ-มนุษย์ (5) เตรียมศิลปกรรม (6) เตรียมบริหารธุรกิจ-บัญชี และ (7) เตรียมนิติ-รัฐศาสตร์ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในด้านอาชีพได้อย่างน่าสนใจ

➤ **แนวคิดการพัฒนาวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้”** เริ่มจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงรุก จึงวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนที่มีแนวโน้มจำนวนเด็กลดลงต่อเนื่อง และ แนวทางการเรียนรู้ของเด็กก็ปรับเปลี่ยนไป จึงเริ่มต้นด้วยการเปลี่ยน mind set ของครู ใช้หลักการระเบิดจากภายนอก ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน คิดนอกกรอบ ใช้หลักการบริหารงานแบบเอกชน และเลือกกลุ่มลูกค้าใหม่ ๆ แต่นักเรียนยังไม่รู้ว่าตนเองชอบหรือถนัดอะไร ดังนั้นจึงริเริ่มโดยการกำหนดนโยบาย “อนาคต กำหนดได้” และดำเนินงานแบบ “Fast Track” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ตามความต้องการ ความชอบ และมีความสุขในการเรียนรู้ มีแรงจูงใจในอาชีพ มีความเข้าใจในอาชีพ สำรวจอาชีพ และเตรียมพร้อมสู่อาชีพ

➤ **กระบวนการดำเนินการพัฒนาวัตกรรม** มีดังนี้ (1) ออกแบบ หลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบแผนการเรียน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ มุ่งสู่การประกอบอาชีพในอนาคต (2) ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ (ระบบ PS. Online Learning) และเปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ สถานศึกษาอื่น ๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงาน (3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ

พัฒนาคุณภาพนักเรียน จัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ (4) สร้างนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สร้างแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน

➤ การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้ผู้เรียน จากรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ มีการดำเนินงานและจัดการเรียนรู้ผู้เรียนโดยอาศัยองค์ประกอบต่างๆ 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ พร้อมกำหนดนโยบาย/วิสัยทัศน์ รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่รองรับการขับเคลื่อนนโยบายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การเสริมพลังอำนาจครูและบุคลากร มีการเสริมพลังอำนาจครูและบุคลากรใน 4 มิติ ได้แก่ สมรรถนะ ความอิสระ ความหมาย และผลกระทบ

3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการเปิดหลักสูตร Integrated Program โดยความร่วมมือกับประเทศออสเตรเลีย และจัด “รายวิชาเลือกอาชีพ” ในรายวิชาเพิ่มเติม ปรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. การเตรียมสภาพแวดล้อม ปรับโฉมห้องเรียน สร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม

5. การจัดการเรียนการสอน ทำความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนการเรียน พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ร่างแผน ออกแบบรายวิชา พร้อมทั้งดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. การส่งเสริมสนับสนุน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของโรงเรียนทางสื่อต่าง ๆ การจัดกิจกรรม Open House และการประชุมผู้ปกครอง มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

7. การนิเทศ ติดตาม โดยการประชุมปรึกษาโดยใช้กระบวนการ PLC การนำข้อมูลและปัญหาที่พบมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ

8. การปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำข้อมูลจากการนิเทศ ติดตามผล มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ปรับแผนงาน โครงการ/กิจกรรมตามผลการประเมินและนำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่ได้ปรับปรุงแล้วมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

➤ ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน: ด้านความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ นักเรียนได้เลือกในสายการเรียนที่ชอบ ตรงใจ และนำไปใช้กับอาชีพในอนาคต สามารถสัมผัสได้ถึงความฝันและแรงบันดาลใจด้านการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนมีเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต มีโอกาสเรียนรู้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยจากการที่มีโอกาสไปร่วมเรียน เรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ และการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผลที่เกิดขึ้นกับครู: ครูเป็น **“ครูนักร้องแบบ”** ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากการสอนตามหลักสูตรแกนกลางมาเป็น นักร้องแบบรายวิชาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน **“ครูเป็นนักเรียนรู้”** ต้องเป็นนักร้องแบบรายวิชาที่ตอบโจทย์ผู้เรียน มีความทันสมัย น่าสนใจ ต้องแสวงหาความรู้ใหม่จากแหล่งต่าง ๆ เสมอ และ **“ครูเป็นนักพัฒนา”** ในรายวิชาใหม่ ๆ ที่ครูยังไม่เคยสอนหรือขาดความชำนาญ มีการพัฒนาตนเอง โดยศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ เอกสาร บุคคล และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมถึง การเข้ารับการอบรม

➤ **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา ได้แก่ (1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้** จึงต้องอาศัยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของครู โดยการวางลำดับความยากง่ายของเนื้อหาที่จะต้องเรียน สื่อสารกับนักเรียนถึงความต้องการเรียนรู้ ต้องเน้นทักษะการปฏิบัติมาก ๆ ปรับการออกแบบงานโดยปรึกษากับเพื่อนครูและเชื่อมโยงกับวิชาอื่น มีการวางแผนร่วมกันในลักษณะของ Team -Teaching (2) **ความถนัดของครู** เนื่องจากมีการปรับรายวิชาใหม่ ๆ ให้เป็นวิชาที่ทันสมัยตลอดเวลา และมีความยืดหยุ่นสูง เพื่อสอนในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียน (3) **การจัดสรรงบประมาณ** เนื่องจากการจัดหลักสูตรเฉพาะ จำเป็นต้องใช้บุคลากรและอุปกรณ์จำนวนมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะแผนการเรียนแพทย์-เภสัช ที่มีค่าใช้จ่ายสูง ในอนาคตจึงจำเป็นต้องใช้มีการบริหารด้านการจัดงบประมาณสนับสนุนเพิ่มขึ้น เพื่อจัดสรรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย และสามารถนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้สูงสุด

➤ **ปัจจัยสู่ความสำเร็จ: ได้แก่ (1) ผู้บริหาร** มีวิสัยทัศน์ที่จะวางแผนกล้าเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เปลี่ยนกรอบความคิด (mind set) ของครู สร้างพันธมิตรทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ บริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทุกฝ่ายรับทราบและเข้าใจนโยบาย (2) **การมีส่วนร่วมของนักเรียน** ครู ผู้ปกครอง ร่วมกับผู้บริหาร

(3) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการค้นหาตนเอง มีการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่สุด ให้เด็กฝึกปฏิบัติ และเด็กค้นหาตนเอง (4) ความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการจัดเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต (WIFI) ทั่วโรงเรียน นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น มีจุดวางจรวด 150 กว่าจุด สำหรับดูความประพุดติของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ไม่มีแหล่งมั่วสุ่มในโรงเรียน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทสรุปผู้บริหาร	(3)
สารบัญ	(25)
บทเรียนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน “โรงเรียนปลอดการบ้าน” (No Homework School): โรงเรียนวัดบวรนิเวศ	1
1. บริบทของโรงเรียน	2
2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “โรงเรียนปลอดการบ้าน” (No Homework School)	5
2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม	6
2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน	8
3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้	19
3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	19
3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู	24
3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	26
4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา	31
5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	33
6. บทสรุป	34
นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC Next”: โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	37
1. บริบทของโรงเรียน	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT”	41
2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม	42
2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน	44
3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้	55
3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	55
3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู	61
3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	66
4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา	70
5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	72
6. บทสรุป	76
นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “3D 4H Model”: โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)	81
1. บริบทของโรงเรียน	82
2. นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับพัฒนา คุณภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “ โมเดล 3D 4 HIGH”	86
2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม 3D 4 HIGH	87
2.2 การดำเนินงานนวัตกรรม 3D 4 HIGH และจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน	89
2.3 นวัตกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนนำมาร่วมดำเนินการ	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้	109
3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	109
3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู	113
3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	119
4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา	124
5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	125
6. บทสรุป	127
บทเรียนการพัฒนา นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	131
“อนาคตกำหนดได้ (Defining the Future)”:	
โรงเรียนโพธิสารพิทยากร	
1. บริบทของโรงเรียน	132
2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	135
“อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future)	
2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม	138
2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน	140
3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้	157
3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	157
3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู	163
3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	167
4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา	169
5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	171
6. บทสรุป	174
ภาคผนวก	179

โรงเรียน ปลอดการบ้าน

NO HOMEWORK SCHOOL

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. บริบทของโรงเรียน

ในปีพุทธศักราช 2436 (ร.ศ. 112) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยขึ้นในวัดบวรนิเวศวิหารพระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” เพื่อให้เป็นที่ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรในคณะธรรมยุติกนิกาย ตามพระดำริของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ผู้ครองวัดบวรนิเวศวิหารในขณะนั้น ต่อมาการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ขยายตัวตามลำดับ ปีพุทธศักราช 2442 (ร.ศ. 1177) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ให้ขยายการศึกษาให้แพร่หลายไปทั่วประเทศ จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้นำหลักสูตรและวิธีการสอนที่ใช้ในโรงเรียนวัดบวรนิเวศ ไปใช้สอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2436 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่เลขที่ 250 ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบริเวณโดยรอบอยู่ในพื้นที่วัดบวรนิเวศ ปัจจุบันมีนักเรียนชายล้วน

จำนวนประมาณ 310 คน ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ระดับชั้นละ 2 ห้องเรียน รวม 7 ห้องเรียน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 2 ห้องเรียน รวม 6 ห้องเรียน มีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (ปัจจุบัน พ.ศ.2564 เฉลิมพระนามเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร) และสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารรูปปัจจุบันเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียน และมีนายเขมชาติ อารีมิตร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีข้าราชการครู 11 คน ครูอัตราจ้าง 14 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน และลูกจ้างชั่วคราว 4 คน

วิสัยทัศน์โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา และเป็นคนดีของสังคม

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. ส่งเสริมและพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
3. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ
4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นผู้นำ และจิตอาสา
5. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการการศึกษา
7. ส่งเสริมและพัฒนาอาคาร สถานที่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการศึกษา

8. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษา

อัตลักษณ์ สุภาพบุรุษนาคา

เอกลักษณ์ โรงเรียนปลอดการบ้าน

นโยบายโรงเรียนวัดบวรนิเวศ

1. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
3. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้
4. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นผู้นำ และมีจิตอาสา
5. ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรได้พัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่
6. บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ครู และบุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
7. พัฒนาอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเอื้อต่อการจัดการศึกษา
8. ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดบวรนิเวศ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน โดยมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนให้มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา เป็นคนดีของสังคมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน ที่มีเป้าหมายพัฒนาให้นักเรียนทุกคนสืบทอดความเป็น “สุภาพบุรุษลูกนาครา” ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวคิดพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของวัดบวรนิเทศวิหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้การสนับสนุน

2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “โรงเรียนปลอดการบ้าน” (No Homework School)

โรงเรียนวัดบวรนิเวศปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ในปีการศึกษา 2563 โดยประกาศนโยบาย “วัดบวรนิเวศ โรงเรียนปลอดการบ้าน (No Homework School)” ซึ่งเป็นนโยบายที่เกิดขึ้น จากการระดมความคิดเห็น และการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน รวมถึงการหารือกับเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า การจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ใช้ทฤษฎี “ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom)” มีแนวคิดหลักในการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการศึกษา คือ การให้เด็กไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล และความรู้จากสื่อต่าง ๆ อาทิ Social Media แล้วนำกลับมาเสนอให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง ครูมีทำหน้าที่ตั้งโจทย์ ขวนคุย และเสนอแนะให้เด็กได้คิด ได้เรียนรู้ โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีแบบฝึกหัดให้เด็กและผู้ปกครองกลับไปช่วยกันทำ โดยขอให้พ่อแม่ ผู้ปกครองถ่าย Video Clip และส่งกลับมาให้ครูและเพื่อน ๆ ดูใน Facebook กลุ่ม จากนั้นเพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน จะเข้ามาช่วยกันดู Video Clip และร่วมกันประเมินผล ซึ่งการประเมินดังกล่าว ไม่ใช่การชี้ถูกชี้ผิด แต่เป็นลักษณะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม

จากบริบทของโรงเรียนวัดบวรนิเวศที่มีนักเรียนเป็นชายล้วน ซึ่งสนใจการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ นักเรียนชายส่วนใหญ่ไม่ชอบทำงานหรือทำการบ้านส่งครู เอกสารแบบฝึกหัดก็มักจะสูญหาย เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็พบว่า คะแนนเฉลี่ยลดลงทุกปี การติด 0 ร มส. มีมากกว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด และที่ผ่านมากคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดบวรนิเวศตกต่ำเรื่อยมาสู่วิกฤติ ผู้บริหารจึงมีมุมมองในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้ทันสมัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมให้สอดคล้องบริบทของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงร่วมกันประชุมหาแนวทางการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ และวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นนักเรียนชายพบว่า การที่นักเรียนต้องรับผิดชอบการทำการบ้านที่มากเกินความจำเป็น นักเรียนจะมองว่าการบ้านเป็นภาระ เพราะนักเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยากทำแต่ไม่ได้ทำ ต้องติดอยู่กับการทำการบ้าน ประกอบกับเด็กนักเรียนในปัจจุบันนี้มีแหล่งหาความรู้หลายแหล่ง โดยเฉพาะทางสื่อ Social media จึงทำให้นักเรียนในศตวรรษ ที่ 21 สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

จากสถานการณ์ดังกล่าว โรงเรียนจึง “พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส” โดยนำนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบปลอดการบ้านมาใช้ในโรงเรียน โดยโรงเรียนวัดบวรนิเวศ มีการพัฒนาเทคโนโลยี Social Media ร่วมกับวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ควบคู่กับการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาการ

เรียนรู้ (Formative Assessment) และพัฒนาวิธีการสอนแบบปลอดภัยที่บ้านที่นักเรียนต้องทำงานที่ครูมอบหมายให้เสร็จภายในห้องเรียน หรือภายในระยะเวลาที่นักเรียนอยู่โรงเรียนโดยจะไม่นำเอางานไปทำที่บ้าน ทำให้นักเรียนมีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ช่วยเหลืองานบ้าน ไปทำงานหารายได้นอกเวลาช่วงเย็นถึงกลางคืน หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ แม้แต่นักเรียนที่ผู้ปกครองส่งเสริมให้มีการเรียนเพิ่ม ก็จะไม่มีความกังวลว่าจะต้องทำการบ้านนอนดึก มีผลต่อสุขภาพและเกิดความเครียด

“นวัตกรรม โรงเรียนปลอดภัยบ้าน เป็นการร่วมคิดพลิกวิกฤตจากปัญหาคุณภาพการศึกษาตกต่ำ โดยนำเทคโนโลยี Social Media วิธีการสอนแบบ Flipped Classroom มาใช้เพื่อความสุขของนักเรียน เป็นจุดเริ่มต้น เป็นการคิดพัฒนาการศึกษาแบบก้าวกระโดดของโรงเรียนวัดบวรนิเวศภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด”

เชษมชาติ อารีมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียน

ห้องเรียนกลับด้าน Flipped Classroom คืออะไร?

2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ ได้เริ่มดำเนินการนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบปลอดภัยที่บ้าน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 เนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้การเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้เลื่อนออกไป จากวันที่ 16 พฤษภาคม 2563 โดยโรงเรียนมีเตรียมความพร้อมและเตรียมการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เริ่มตั้งแต่มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูในเรื่องวิธีการของโรงเรียนปลอดภัยที่บ้าน จากนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ใช้แนววิธีการของประเทศฟินแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก โดยได้มีการอบรมพัฒนาครูในเรื่องของการวัดผลประเมินผล อบรมครูในเรื่องของการใช้สื่อ เทคโนโลยี การใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (wifi) ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในโรงเรียน คณะครูมีการพัฒนาตนเองด้านการผลิตสื่อ Online ซึ่งโรงเรียนได้พัฒนาห้องบันทึกการใช้ในการผลิตสื่อ Online เพื่อให้ครูสร้างสื่อ/คลิปวิดีโอ ใช้ในการสอน มีการติดตั้งสมาร์ททีวี เพื่อใช้ในการเรียนการสอนทุกห้องเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 คณะครูทำการบันทึกคลิปวิดีโอ เพื่อใช้ในการสอน Online

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนแบบปลอดภัยบ้าน
มีขั้นตอนดังนี้

1) **ศึกษาสภาพปัญหาก่อนการพัฒนา** สภาพความจริงของนักเรียน โรงเรียนวัดบวรนิเวศในปัจจุบัน เป็นนักเรียนมาจากครอบครัวที่มีปัญหา และมีฐานะยากจนเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนต้องใช้เวลาช่วงเย็นในการหารายได้พิเศษ เพื่อช่วงเหลือครอบครัว และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ทำให้นักเรียนขาด การได้รับการดูแลหรือเอาใจใส่ด้านการเรียนจากครอบครัว มีปัญหาการไม่ทำ การบ้าน ไม่ส่งงาน ขาดเรียน และเบื่อเรียน ผลการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ จึงอยู่ในระดับปานกลางและอ่อน ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน นักเรียนมาเรียน เพื่อให้จบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้ผลการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นไป ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบกับการขาดครูผู้สอน อันเนื่องมาจาก จำนวนนักเรียนที่มีย่อยตามเกณฑ์ของ ก.ค.ศ. ที่กำหนดอัตรากำลังครูต่อจำนวน นักเรียน ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องระดมทรัพยากรเพื่อจ้างครูอัตราจ้างเพิ่มเติม และการได้รับความร่วมมือส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากมหาวิทยาลัย ราชภัฏ เพื่อให้มีครูครบตามรายวิชาที่เปิดสอน ซึ่งได้ส่งผลต่อการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนและส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก

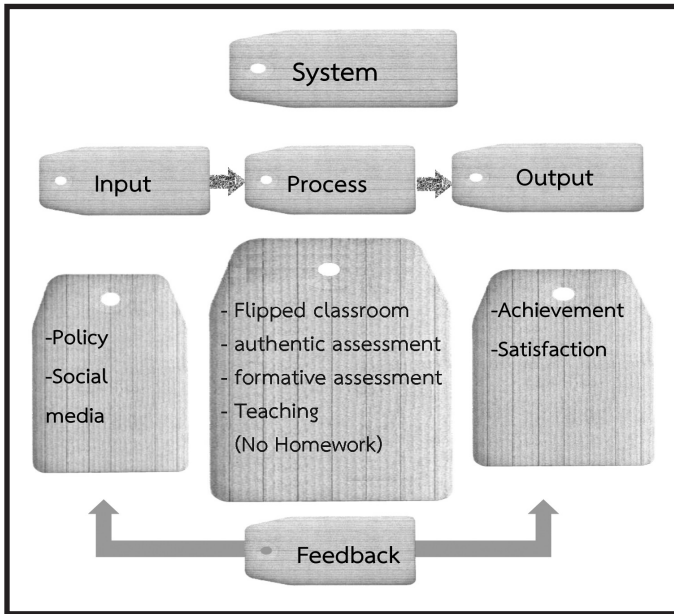
2) การออกแบบนวัตกรรมการ

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุมระดมความคิดเพื่อปรับเปลี่ยน แนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนที่ควรปรับการสอนให้เข้ากับบริบทของ โรงเรียน ศักยภาพของนักเรียน และการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยี และการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหา ความเครียดของผู้เรียนและผู้ปกครอง พร้อมกับเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น ต่อผู้เรียน

2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษารูปแบบ ทฤษฎี แนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยศึกษา จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

ความเครียดของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยเฉพาะแนวคิดของประเทศฟินแลนด์ ซึ่งคณะทำงานได้เสนอการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบ ปลอดการบ้านผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย โดยประกาศว่า โรงเรียนวัดบวรนิเวศ จะเป็น “โรงเรียนปลอดการบ้าน” (No Homework School) ที่เน้นความสุข ในการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 คณะครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันประชุมการปรับ โครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี เพื่อเน้นการสอนผ่านระบบ Online โดยใช้ Google Classroom เพื่อเป็น ช่องทางสื่อสาร และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ในทุกที่ตลอดเวลา (anywhere, anytime) และใช้เทคนิคการสอนแบบ “ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) คือการจัดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบคล้ายกับ การสอนออนไลน์ ใช้เทคโนโลยีที่มีส่วนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้บทเรียนจากวิดีโอ การสอนและศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์ ด้วยตนเองจากที่บ้านก่อนมาทำ กิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน โดยครูจะสร้างคลิปการสอนที่ตรงกับ รายวิชา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติร่วมกันที่จบในห้องเรียน ใช้การวัดผล เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ควบคู่กับการประเมินเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) โดยมีแนวทางการออกแบบระบบเครือข่ายภายในโรงเรียนและการพัฒนา ห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อมด้านสื่อเทคโนโลยี และคุณครูสามารถพัฒนา สื่อออนไลน์เพื่อนำไปปรับใช้ในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล เพื่อพัฒนานักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อที่หลากหลาย มากขึ้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงแนวความคิดในการดำเนินการนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนแบบพลอดการบ้าน โดยใช้ทฤษฎีระบบ System Approach

3) การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม การดำเนินการพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบพลอดการบ้านจากการระดมความคิดของครูทุกคน มีความคิดตรงกันว่า จะใช้วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle P, D, C, A) เป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน โดยเป้าหมายของเวลาที่จะจัดการเรียนการสอนแบบพลอดการบ้าน คือเปิดภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ “พลอดการบ้าน” ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีบทบาท ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวทางการเตรียมการจัดการเรียนการสอนแบบ “ปลอดภัยบ้าน”

การเริ่มต้นดำเนินการนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ “ปลอดภัยบ้าน”

1. ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” โดยให้ “คณะครูมีส่วนร่วม”
2. สนับสนุนการขับเคลื่อนนวัตกรรมในการพัฒนาบุคลากร โดยอบรมครูในเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบปลอดภัยบ้าน การวัดผลประเมินตามสภาพจริงและการวัดผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3. สนับสนุนในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี โดยจัดหาห้อง *Smart classroom* พร้อมเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยเหลือคณะครูในการจัดทำ คลิปประกอบการสอน

4. การจัดทำ *สื่อการสอนออนไลน์* จัดหา *Smart TV* เพื่อติดตั้ง ทุกห้องเรียน และพัฒนาระบบเครือข่าย *Internet* และ *Wifi*

5. การประสานงานเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณจาก *วัดบวรนิเวศวิหารและศิษย์เก่า* โดยการทอดผ้าป่าการศึกษา เพื่อระดมทุนร่วมกับ สมาคมศิษย์เก่าที่ช่วยสนับสนุนงบประมาณ

6. การบริหารจัดการแก้ปัญหานักเรียนที่ขาดผู้ปกครองดูแลและขาดแคลนทุนทรัพย์ในโครงการ **“ลูกแก้วนาคา”** โดยให้ทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร การจัดหอพักในโรงเรียนให้นักเรียนพักค้าง เนื่องจากมีอาคารเรียนว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาในการเรียนและทำกิจกรรม และมีโอกาสได้รับใช้ ปรนนิบัติพระสงฆ์ในช่วงออกบิณฑบาต ตลอดจนได้รับอบรม บ่มนิสัยให้ใกล้ชิดศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม

การดำเนินการด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โรงเรียนวัดบวรนิเวศ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและฝ่ายบริหารวิชาการได้มีการประชุมคณะครูทุกระดับชั้นเพื่อการดำเนินการ ดังนี้

1. ใช้โครงสร้างหลักสูตรเดิม วิชาพื้นฐานคงเดิม แต่มีการพิจารณาลดวิชาที่ไม่สำคัญลง เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการเรียนรายวิชาหลัก และเพิ่มวิชาและกิจกรรมเสริมที่สำคัญ เช่น ดนตรี กีฬา เทคโนโลยี เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช่ นักเรียนที่เรียนเก่งด้านวิชาการ ทำให้นักเรียนมีเวลาหลังเลิกเรียนในการฝึกซ้อมกิจกรรมเสริมที่สนใจร่วมกับครูและเพื่อน ๆ และศึกษาบทเรียนล่วงหน้าได้สะดวก เนื่องจากโรงเรียนมีระบบเครือข่ายพร้อมให้บริการ 24 ชั่วโมง

2. เปิดวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น มีเพิ่มแผนการเรียน *English Digital-Media* ที่เน้นเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษโดยวางแผนเรียน *Digital* ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

3. มีการนำหลักสูตรในมหาวิทยาลัยมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาปรับทุกวิชาโดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้รองรับการเรียนต่อในสาขาที่นักเรียนสนใจ

4. ครูปรับแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบ Flipped Classroom (ห้องเรียนกลับด้าน) โดยศึกษาจากงานวิจัยว่าทำแผนอย่างไร โดยพัฒนา กิจกรรมทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียน โดยกิจกรรมนอกห้องเรียนนั้น ครูผู้สอนจะทำคลิปการสอนล่วงหน้าและส่งเข้าไปใน Google Classroom ให้นักเรียนศึกษาล่วงหน้า 1-2 วัน พร้อมแจ้งนักเรียนให้ทราบเพื่อเข้าไปศึกษาเรียนรู้ก่อนที่จะเรียนในห้องเรียน

5. ครูปรับกิจกรรมในห้องเรียน โดยครูจะเริ่มจากการสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับคลิปที่ให้นักเรียนศึกษาล่วงหน้าเพื่อเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนได้ดูคลิปหรือไม่ มีการใช้ Kahoot ให้นักเรียนตอบคำถาม และการถามคำถามของครูทั้งในด้านวิชาการและคำถามที่ไม่เป็นวิชาการ เช่น ครูใส่เสื้อสีอะไร เป็นต้น

6. ครูการจัดทำเอกสารสรุปให้นักเรียนอ่านทบทวน ตั้งคำถามอภิปรายร่วมกัน แบ่งกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดจากนั้นให้นักเรียนอธิบายคำตอบพร้อมเหตุผลประกอบ อภิปรายร่วมกันทั้งห้องว่าเพื่อนทำถูกหรือไม่ เพราะอะไร ท้ายชั่วโมงจะให้นักเรียนสรุปว่าวันนี้เรียนรู้อะไรทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียน

7. การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้ ครูจะพิจารณาจากสิ่งที่นักเรียนได้เขียนสรุป และอธิบายว่าได้เรียนรู้อะไร โดยโรงเรียนมีนโยบายในการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา หากนักเรียนคนใดได้คะแนนการประเมินน้อย นักเรียนสามารถปรับปรุงผลงานและทำงานมาส่งใหม่ได้

“...เดิมครูสอนโดยอธิบายเนื้อหา แต่ตอนนี้ปรับเป็นให้เด็กเรียนเนื้อหาจากคลิปก่อน พอเข้าห้องเรียน ครูจะมีรูปภาพ เครื่องมือ เกม ให้เขาดูและอธิบายให้ครูฟัง เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจที่ให้ศึกษา แล้วโยนสู่เนื้อหาอื่น ๆ ให้เด็กได้คิด พูด และนำเสนอ โดยเด็กจะมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น...”

เชมชาติ อาริมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียน

“รายวิชาสังคมศึกษา เราจะกำหนดประเด็นให้นักเรียนไปศึกษา เช่น อาหารขยะคืออะไร ครูจะให้เด็กไปหาข้อมูลและมาอภิปรายกัน บางครั้งอาจไม่ใช่คลิปที่ส่งให้เด็กศึกษา นอกห้องเรียนก่อน แต่ใช้เป็นประเด็นหรือ Keyword ให้เด็กไปศึกษา บางทีอาจใช้แหล่งเรียนรู้ให้เด็กไปศึกษาแล้วมาพูดคุยในห้องเรียน และสร้างชิ้นงานจากการที่ได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยมีการตกลงกันก่อนว่าให้ไปศึกษาในวันหยุด และให้เด็กมีส่วนร่วมวางแผน และกำหนดค่าใช้จ่ายการทำงานเท่าไร ส่วนด้านการวัดผลประเมินผล จะไม่เน้นใช้แบบทดสอบ แต่เป็นการพูด การนำเสนอของเด็ก ห้องเรียนสนุก เด็กได้พูดมากขึ้น ได้แสดงความคิดเห็นและเห็นวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน..”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ

“รายวิชาคณิตศาสตร์ เดิมเน้นการหาที่มาของสูตรในห้องเรียน แล้วให้เด็กกลับไปทำการบ้าน ตอนนี้ปรับเป็นให้เด็กดูคลิปแล้วมาคุยสรุปเนื้อหาเป็นสูตรและหาเทคนิคที่ช่วยให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้น ลัดขั้นตอน ใช้เวลาสอนให้น้อยลง ให้เด็กฝึกปฏิบัติและทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนให้เสร็จ ระหว่างเด็กทำแบบฝึกหัดครูก็เดินดู ให้คำแนะนำ ครูจะเห็นว่าเด็กคนไหนทำไม่ได้ทำไม่ได้ คนที่ทำได้ครูก็สามารถสอนให้เด็กเข้าใจได้ทันที ถ้าให้กลับไปทำการบ้านเด็กก็ทำไม่ได้อยู่ดี เพราะไม่เข้าใจ และไม่มีคนสอนวิธีนี้ช่วยแก้ปัญหาเด็กที่เรียนรู้ช้า และทำงานไม่ทันได้ดี”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

“รายวิชาภาษาไทย มีการปรับให้นักเรียนศึกษาก่อนเข้าห้องเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนในห้องเรียนมีการปรับให้เด็กมีบทบาทในการนำเสนอสิ่งที่ศึกษามาแล้ว ครูอธิบายเพิ่มเติมส่วนการวัดผลและประเมินผล จะใช้การประเมินจากผลงานที่นักเรียนทำในห้องเรียนเป็นหลัก”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

“รายวิชาการงานอาชีพ ครูจะให้เด็กศึกษาคลিপมาก่อนล่วงหน้า พอเข้าห้องเรียนครูและเด็กจะพูดคุยกันก่อน เพราะต้องการฟังความคิดของเด็ก และดูว่าเด็กคิดตรงกับที่ครูต้องการหรือไม่ฟังว่าเด็กต้องการทำอะไร จากนั้นครูจะแนะนำและให้ลงมือปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาทำนาน ครูจะแบ่งเป็นกิจกรรมย่อย ๆ เพื่อให้เหมาะกับเวลา เช่น ทำผ้าบาติก คาบแรกจะให้ทำแค่ลอกลายก่อน แล้วค่อยมัดและย้อม ส่วนด้านการวัดผลประเมินผลจะดูจากกระบวนการทำงานของเด็กในแต่ละคาบ ต่อเนื่องการทำงานจนงานเสร็จ”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

“รายวิชาภาษาอังกฤษ ครูปรับจากแผนการสอนเดิม โดยเพิ่มกิจกรรมนอกห้องเรียนให้มากขึ้น ทำคลิปการสอนให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน และลงคลิปใน Line กลุ่มของนักเรียนอย่างน้อย 1 วันล่วงหน้าให้เด็กศึกษา เมื่อครูและเด็กมาเจอกันในชั้นเรียนจะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในคาบเรียน และยังคงกิจกรรมเดิมแต่เพิ่มการแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปบทเรียนท้ายคาบ บางทีอาจเขียนสรุปเป็น Mind Map บทเรียนไหนเป็นพิเศษการพูด เด็กจะชอบเพราะไม่ต้องฟังอย่างเดียว ซึ่งครูต้องเตรียมการสอนตลอด แต่ได้ผลดี”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษประเทศ

“รายวิชาภาษาจีน การสอนแบบเดิมจะเน้นให้เด็กเขียนได้ แล้วให้เด็กกลับไปฝึกคิดเป็นการบ้าน แต่มีเด็กบางคนยังพูดไม่ได้ ตอนนี้ครูได้ปรับเป็นการเน้นการพูดสนทนามากขึ้น และเปลี่ยนจากการคัดคำศัพท์มาเป็นให้เด็กฝึกการสนทนาในคาบเรียนให้มากขึ้น ทำให้เด็กตั้งใจเรียนมากขึ้น ไม่เบื่อเรียน”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษประเทศ

“รายวิชาดนตรี มีการปรับกิจกรรมในชั้นเรียน ครูจะให้เด็กรู้ก่อนว่าจะเรียนเพลงอะไร แล้วมอบหมายให้ไปศึกษาก่อน พอเข้าห้องเรียนจะให้เด็กแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพลงที่ไปศึกษามาล่วงหน้า เพราะว่าเพลง 1 เพลง มีวิธีเล่นที่ต่างกัน และจังหวะหรือทำนองอาจแตกต่างกัน ทำให้เกิดความ “Wow” และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เด็กสนุกสนานในการเรียน อาจมีการมอบหมายให้เด็กค้นคว้าสิ่งที่ตนชอบเพิ่มเติม การวัดผลประเมินผลจะดูจากการปฏิบัติ การเล่นเป็นวงดนตรี เล่นเพลงเป็นกลุ่ม”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

“วิชาวิทยาศาสตร์ มีการปรับโดยมีกิจกรรมนอกห้องเรียน ครูทำคัลิปให้เด็กศึกษาเนื้อหาที่จะเรียนก่อน พอเข้าห้องเรียนจะพูดคุยข้อสงสัยจากที่ศึกษา แล้วเล่นเกม Kahoot ที่เป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

“รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีกิจกรรมนอกห้องเรียน เป็นบทเรียนที่จะสอนในคาบต่อไป เป็นเนื้อหาที่หลากหลายและตรงกับชีวิตเด็ก ให้เด็กนำไปปรับใช้ เช่น การยืดหยุ่น จะให้นักเรียนวิดพื้นและอัดคลิปส่ง กิจกรรมในห้องเรียนจะใช้บทบาทสมมติให้เด็กคิดสถานการณ์ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม”

....ผู้แทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ด้านความรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบ “**ปลอดภัยบ้าน**” เนื่องจากเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ในห้องเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนเสร็จเรียบร้อยในช่วงเรียน จะทำให้นักเรียนมีเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้อย่างเต็มที่ เช่น การฝึกซ้อมกีฬา เล่นดนตรี ช่วยงานบ้าน ทำงานหารายได้พิเศษ เตรียมตัวในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย หรือเรียนพิเศษเพิ่มเติม มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น ได้มีเวลาทบทวนและค้นหาตนเองมากขึ้น อีกทั้งการที่นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดในคาบเรียนจะมีครูที่สามารถให้คำแนะนำในส่วนที่ตนยังไม่เข้าใจหรือสงสัย เพราะหากทำการบ้านเองที่บ้านก็จะไม่มีใครคอยช่วยเหลือ แต่นักเรียนก็ต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้จากคลิปที่ครูส่งมาให้ก่อนเข้าห้องเรียน และมีนักเรียนบางส่วนที่ผลการเรียนดีขึ้น โดยนักเรียนมีการสะท้อนความคิดเห็นว่า

“โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ไม่ใหญ่มาก อบอุ่น สนิทกันในโรงเรียน มีกิจกรรมโรงเรียน เช่น กีฬาสี”

“ชอบโรงเรียนนี้เพราะมีเทคโนโลยีทันสมัย ครูใส่ใจนักเรียนเต็มที่ ถ้าไม่เข้าใจตรงไหนก็เข้าไปดูใน Classroom ย้อนหลังได้ เรียนได้ต่อเนื่องและเข้าใจมากขึ้น”

“ชอบ พอได้มาเรียนแบบนี้ ได้เรียนรู้หลายอย่าง ได้สนิทกับน้อง มีนโยบาย ปลอดภัยบ้าน มีเวลาว่างค้นหาตัวเองมากขึ้น รู้ว่าเราชอบอะไร”

“ผมชอบถ่ายรูปรูป ใช้กล้องฟิล์ม ถ้าต้องทำการบ้านก็จะไม่ทันถ่ายรูปรูป เพราะแสงหมด”

“มีเวลาตอนเย็นในการเล่นกีฬาที่โรงเรียน มันดีมาก เล่นกีฬา 1 เทอม น้ำหนักลด ผมเล่นบาสฯ ฟุตซอล” ในห้องมีเพื่อนหลายคนทำงาน Part Time เช่น พนักงานร้านสะดวกซื้อ ถ้าต้องทำการบ้านจะไม่มีเวลาทำงาน 2 อย่างพร้อมกัน พอไม่มีการบ้าน ผลการเรียนก็ดีขึ้น”

“...โรงเรียนปลอดการบ้าน ทำให้พวกเราเวลามากขึ้น คุณครูจะมีโจทย์ที่ท้าทายให้คิด แก้ปัญหา ความรู้จะไม่ได้อยู่ที่ครู เราจะต้องค้นคว้า แสวงหาเอง และลงมือทำ...ซึ่งส่วนใหญ่จะจบในห้องเรียน มีเวลาทำอะไรที่ชอบได้เยอะ ทำงานพิเศษได้สะดวกขึ้น ชอบมาก ๆ ครับ”

.... ผู้แทนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบ ปลอดการบ้านมีทั้งการเรียนรู้นอกห้องเรียนและในห้องเรียน ดังนั้นนักเรียนจึง ต้องมีการปรับตัวในการเรียน โดยใช้เวลาเรียนรู้จากคลิปหรือศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายให้ก่อนเรียนในชั้นเรียน และมาพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ในเรื่องที่ศึกษาในชั้นเรียน รวมทั้งทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดให้เสร็จภายใน คาบเรียนเพื่อไม่ต้องมีการบ้านหลังเลิกเรียนซึ่งจะทำให้นักเรียนมีเวลาว่าง หลังเลิกเรียนมากขึ้น ความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียน โดยดังนี้

“เรียนในคาบใช้เวลา 50 นาที แต่เรียนทัน ทำการบ้านให้เสร็จในห้อง แต่ก่อนมีการบ้าน บางทีกลับบ้านไปก็ลืมทำ ทำในห้องไปเลยก็ได้ไม่ต้องกลับไปทำการบ้าน ถ้าไม่เล่นในห้องก็ทำเสร็จ”

“เวลาเรียน 50 นาที ครูจะสอน 30 นาที อีก 20 นาที ทำงานในห้อง ถ้าไม่เข้าใจก็ยกมือถามได้เลย ครูจะส่งคลิปเข้าไปในกลุ่ม ให้ดูก่อนประมาณ 2 วัน เวลาเรียนจะพูดคุยกัน ถ้าไม่ดูก่อนจะไม่เข้าใจเนื้อหา ครูต้องเปิดให้ดูในห้องอีกที”

“การเรียนโดยใช้เทคโนโลยีจะช่วยเรื่องเรียนไม่รู้เรื่องในห้อง คลิปวิดีโอของครูไม่ใช่วิชาการจำ แต่ให้กลับไปดูแล้วพรั่งนี้มาคุยว่าเรียนรู้อะไร”

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนมีความชอบวิธีการสอนที่แตกต่างกัน บางคนก็ชอบเรียนกับครูโดยตรง บางคนก็ชอบเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ดังเช่น

“ชอบเรียนในห้องเรียนมากกว่า เพราะถามได้เลย สื่อช่วยเสริมความเข้าใจมากกว่าแต่ไม่ใช่การสอนหลัก”

“ชอบเรียนออนไลน์เพราะสะดวกกว่า บางทีไม่เข้าใจตรงไหนก็กลับมาดูใหม่ได้หรือหาสิ่งที่อยากรู้เพิ่มเติมได้ แล้วผมเป็นคนตื่นสาย ถ้าเรียนออนไลน์พอตื่นมาก็เรียนได้เลย ถ้ามาโรงเรียนต้องตื่น 6 โมง แต่เรียนออนไลน์ตื่น 7 โมง”

ส่วนเวลาหลังเลิกเรียน นักเรียนบางคนมีความสนใจเรียนรู้ด้านวิชาการเพิ่มเติมจากการไปเรียนพิเศษ หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

“มีเวลาอยู่บ้าน จะใช้เวลาในการศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม เข้าไปดูการผันหลักไวยากรณ์ในอินเทอร์เน็ตหรือคลิปต่าง ๆ”

“ใช้เวลาในการฝึกทักษะกีฬา ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน เวลา 16.30-18.30 น. ซ้อมกีฬาที่โรงเรียน และไปแข่งในวันเสาร์-อาทิตย์”

“เล่นเครื่องดนตรีวงโยธวาทิต เป็นเครื่องดนตรีตั้งแต่ปี 2547 ตอนนี้มีนักดนตรีประมาณ 20 คน ใช้เวลาซ้อมช่วงเย็น โรงเรียนเริ่มมีวงโยธวาทิตปีนี้”

“..นักเรียนบางคนก็ใช้เวลาว่างในการเรียนรู้ **วิชาชีวิต** เลิกเรียนแล้ว กลับบ้าน ช่วยแม่ทำงาน ช่วยน้องทำการบ้าน มีเวลาเหลือก็เรียนรู้การเล่นหุ่นกับพ่อ พอได้กำไรบ้างเล็กน้อย”

ส่วนคำถามที่มีต่อนักเรียนว่า “กังวลหรือไม่ว่าเรียนแบบไม่มีการบ้าน จะเรียนรู้
สู้นักเรียนโรงเรียนอื่นไม่ได้” นักเรียนมีความคิดเห็นว่า “ไม่กังวล” เพราะนักเรียนมี
การใช้เวลาว่างในการหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ไปเรียนพิเศษ ศึกษาด้วยตนเองทางออนไลน์

“ตอนเย็นมีเวลา ก็ไปเรียนพิเศษที่วงเวียน 22 เพิ่ม”

“ใช้เวลาในการติว GAT, PAT ทางออนไลน์ มีทั้งแบบเป็นคอร์สเสียเงิน กับแบบไม่เสียเงิน”

“...นักเรียนได้ใช้เวลาในการเตรียมตัวเพื่อให้ความพร้อม
ในการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย”

“ใช้เวลาที่ไม่ต้องทำการบ้าน ไปทำ portfolio ทำผลงาน เกียรติบัตร ใช้นั้นมหาวิทยาลัย
ถ้า Portfolio ของเราดี ก็จะมีเปอร์เซ็นต์การสอบเข้าเรียนได้มากขึ้น”

สำหรับวิชาที่นักเรียนชอบ พบว่า มีความหลากหลายตามความถนัด
ความสนใจ และเป้าหมายของนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น

“ชอบวิทย์-คณิต เพราะชอบคำนวณ ชอบใช้เหตุผล อยากรับเป็นหมอ”

“ชอบศิลปะ เพราะชอบถ่ายภาพ ผมมี Idol ที่เป็นนัก Drawing
มาก่อน แล้วค่อยมาเป็นนักถ่ายภาพ ผมอยากเป็นผู้กำกับภาพยนตร์”

“ชอบสังคม เพราะชอบศึกษาแทบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปของโลก มีเรื่องใหม่ ๆ ให้เราได้อยู่เสมอ อยากทำอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย”

“ชอบภาษาไทย เพราะคนรอบข้างบอกภาษาไทยยาก เนื้อหาซับซ้อนเลยอยากลองศึกษาว่ายากจริงหรือไม่ และไม่ชอบภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของโลก จึงต้องเก่งภาษาไทยเพื่อชดเชย อยากเป็นครูภาษาไทย”

“ชอบภาษาอังกฤษ ตอนเด็ก ๆ เวลาอ่านป้ายภาษาอังกฤษจะไม่รู้ความหมาย จึงอยากเรียนภาษาอังกฤษและเรียนภาษาจีน เพื่อให้เข้าใจภาษา เวลาเรียนภาษากับครูต่างชาติก็ไม่รู้สึกว่าต่างกับครูไทย เวลาไม่เข้าใจก็ต้องหาเพิ่มเติม อยากเป็น influencer ลงคลิปในอินเทอร์เนตเพื่อหารายได้ เพราะอิสระดี ไม่ต้องอยู่ในกรอบ ทำอะไรก็ได้ให้คนสนใจ”

“เรียนแผน English-Digital Media เรียนการเขียน Code, Marketing, การทำ Animation เรียนแล้วทำให้รู้เทคนิคการขายของ Online กำหนดเป้าหมายลูกค้า การโฆษณา การสร้าง Platform ธุรกิจ อยากเป็นที่ปรึกษากฎหมาย”

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู

จากโรงเรียนนักเรียนชายล้วนที่ประสบปัญหานักเรียนมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงทุกปี การติด 0 ร มส. มีมากกว่า ร้อยละ 50 ของนักเรียน เมื่อนำนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบปลอดภัยกลับบ้านมาใช้ในปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ติด 0 ร มส. ลดลง นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น สามารถนำเวลาไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ค้นหากิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ ซึ่งทำให้นักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศมีความสุขในการเรียน จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากที่คณะครูและผู้บริหาร “พลิกวิกฤตเป็นโอกาส” กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อที่จะ “คืนชีวิต” ให้กับนักเรียน ครูจึงเป็น “ครูผู้ให้ ครูผู้สร้าง และครูผู้พัฒนา” ดังนี้

ครูผู้ให้ ครูให้นักเรียนมีเวลาว่างหลังเลิกเรียนมากขึ้น โดยใช้เวลาของตนเองมากขึ้นในการเตรียมการสอน จัดทำคลิปและสื่อประกอบการสอนต่างๆ วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ในเวลาเรียนในห้องเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ หลังจากเลิกเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยไม่ต้องกังวลเรื่องภาระบ้าน ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ไม่เคร่งเครียดในการเรียน ฝึกให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ครูผู้สร้าง ครูช่วยสร้างโอกาสในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนจากการสังเกต การทำงานในห้องเรียน ทำให้ครูจะเข้าถึงนักเรียนที่เรียนรู้ช้าได้ง่าย ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน จากการที่นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ครูและนักเรียนเป็นเหมือน Peer Instruction อีกทั้งยังมีกิจกรรมชมรมที่ครูช่วยแนะนำและดูแลนักเรียนที่สนใจกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยฝึกซ้อมให้นักเรียนหลังเลิกเรียน

ครูผู้พัฒนา ครูเริ่มจากการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การใช้คอมพิวเตอร์เทคโนโลยี และการประเมินผล รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น นักเรียนมีการเรียนรู้จาก Google Classroom ในห้องเรียนจะไม่สอนเนื้อหาแต่จะคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับคลิปที่ครูให้ดูล่วงหน้าว่ามีอะไรสงสัยเพิ่มเติม มีการปรับการทำข้อสอบลงใน Google Form เพื่อให้นักเรียนสามารถทำที่บ้านได้ ครูต้องเรียนรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมมากขึ้น ครูมีการปรับเปลี่ยนการสอนเป็นแบบ Active Learning ใช้ Platform และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักเรียน และช่วยให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้

“...มีการอบรมเรื่องการเรียนรู้การสอนออนไลน์ ฝึกให้เด็กมี Literacy...”

“...บางทีก็ทำไม่เป็น อาศัยเรียนรู้จากการถามเพื่อนครู...”

“...สร้างสื่อการสอนโดยทำคลิปเองเพื่อสอนเด็ก ทำเนื้อหาที่แต่ละคนสอน แล้วส่งคลิปเข้า Google Classroom ให้นักเรียนดูล่วงหน้า สะดวก...”

“...ปรับการแบ่งเวลาสอนแต่ละคาบ หากมีการทดลองจะให้เด็กเรียนรู้ก่อน อธิบายการทดลองและทำใบงาน สอน 30 นาที ทดลองและสรุปผล 20 นาที ต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาได้กระชับขึ้นและให้เด็กบริหารเวลาให้เสร็จในคาบเพื่อไม่ต้องการบ้าน...”

จากการสะท้อนความคิดของตัวแทนผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน “โรงเรียนปลอดภัยที่บ้าน” ของโรงเรียนวัดบวรนิเวศที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยบูรณาการ “Flipped Classroom (ห้องเรียนกลับด้าน)” เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากโจทย์ที่ท้าทายที่ครูกำหนดไว้ด้วยตนเองที่บ้านและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้ปรับวิธีการเรียนรู้ของตนมาสู่การพัฒนาเฉพาะตนเองให้เป็น “ผู้เรียนรู้” ด้วยสื่อเทคโนโลยีและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย และนำข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้รับไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อขยายประสบการณ์เพิ่มองค์ความรู้ โดยมีครูเป็นพี่เลี้ยงและอำนวยความสะดวก

นอกจากนี้ “Flipped Classroom” หรือห้องเรียนกลับด้าน ยังเป็นนวัตกรรมการสอนที่บูรณาการการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่มอบหมายให้ผู้เรียนได้คิดค้นพัฒนาผลงานของตนทั้งผลงานกลุ่มและรายบุคคลผ่านสื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกด้าน จึงเป็นการหนุนเสริมและวางพื้นฐานในการเป็น “ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม” ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และนำไปสู่การเป็น “พลเมืองที่เข้มแข็ง” จากการที่ผู้เรียนสามารถรับเวลาในการเรียนที่ต้องมีวินัยและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน อีกทั้งยังมีเวลาช่วงหลังเลิกเรียนไปสู่การประกอบอาชีพและการทำงานนอกเวลาเพื่อสนับสนุนรายได้ของครอบครัว ได้เล่นกีฬา เล่นดนตรี และทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่หลากหลายตามความชอบและความสนใจ โดยไม่ฝักใฝ่กับอบายมุขและสิ่งเสพติดที่เป็นภัยอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

มุมมองของครูที่มีต่อโรงเรียน ครูมีมุมมองว่า โรงเรียนวัดบวรนิเวศ มีจุดเด่น คือ มีวัดเป็นผู้อุปถัมภ์ เดินทางสะดวก เป็นโรงเรียนมีชื่อเสียงมานาน มีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จและพร้อมช่วยเหลือโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนที่ประกอบอาชีพได้หลากหลาย มีแหล่งเรียนรู้ เช่น การตีบาตร (ชุมชนบ้านบาตร) การทำธง (แยกวันชาติ) การทำทองคำเปลว และมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ได้แก่ วัดพระแก้ว ศาลหลักเมือง โลหะปราสาท เสาชิงช้า ภูเขาทอง เกาะรัตนโกสินทร์ ครูสามารถสอนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เช่น ในวิชาการงานอาชีพ มีกิจกรรมสาระท้องถิ่นที่ต่อยอดนักธุรกิจ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานของมีค่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนรู้พิพิธบางลำภู ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนรู้นิทรรศรัตนโกสินทร์ และมีการตั้งชมรมมัคคุเทศก์น้อยด้วย

ส่วนมุมมองของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ
ปลดการบ้าน ครูเห็นด้วยกับนโยบาย “โรงเรียนปลดการบ้าน” เนื่องจาก
เมื่อดำเนินการแล้วพบว่านักเรียนลดความเครียดในการเรียนลง และสอดคล้อง
กับบริบทของโรงเรียน

“เด็กมีเวลามากขึ้นในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และทำในสิ่งที่ตนสนใจ
เช่น กีฬา ดนตรี”

“เด็กมีอารมณ์สนุกในการเรียนที่ไม่เครียด ช่วยในการผ่อนคลาย
ของเด็ก เด็กที่ไม่เข้าใจในคาบเรียนก็สามารถช่วยกันเรียนรู้กับเพื่อน ปรึกษาร่วมกัน”

“ปัจจุบัน เด็กต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ขยายของหลังเลิกเรียน ถ้ามี
การบ้านก็ไม่มีเวลาพักผ่อน หลังเวลาเรียน พอไม่มีการบ้านเด็กพักผ่อนได้มากขึ้น
คิดสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ได้มากขึ้น เช่น คิดเมนูอาหารใหม่ ๆ เพื่อจำหน่าย”

“การเรียนคาบแนะแนว พบว่า เด็กมีเวลาในการเตรียมสอบ เตรียม
Portfolio”

“...ต้องการให้เด็กเป็นคนดีในสังคม ยืนด้วยลำแข้งของตนเองได้
คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ...”

ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน

ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียน มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และชื่นชมที่โรงเรียนได้ให้ความรู้ และอบรมขัดเกลาด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน รวมทั้งฝึกทักษะ เฉพาะที่นักเรียนสนใจ เช่น กีฬา และดนตรี ให้กับนักเรียน

“เด็กมีการเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น วัดให้การสนับสนุนในการบริหารเวลา ในการให้รถเข้ามาจอดบริเวณลานวัดซึ่งเป็นสนามฟุตบอลของเด็ก เพื่อให้เด็ก เล่นกีฬาหลังเลิกเรียน”

“ด้านมารยาท นักเรียนมีมารยาทดีขึ้น มีสัมมาคารวะมากขึ้น”

“โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับวัดดีขึ้น”

“นักเรียนไม่เครียด”

“โรงเรียนเน้นสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นำทรัพยากรของ วัดบวรฯ มาใช้อย่างคุ้มค่า มีการจัดเวรให้นักเรียนไปใกล้ชิดกับพระพุทธรูปศาสนา”

“โรงเรียนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่ มีอินเทอร์เน็ตทุกจุด ในโรงเรียน เด็กสะดวกในเรียนรู้เพิ่มเติมในโรงเรียน”

“มีการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างวัดและโรงเรียน เด็กในโครงการ นักกีฬา ต้องดูแลช่วยเหลือในการติดตามพระบิณฑบาต เป็นการเชื่อม ความสัมพันธ์กับวัด”

“ได้คุณภาพการศึกษา จากการศึกษาที่เด็กรู้จักแบ่งเวลา รู้จักจัดการตนเอง”

“เด็กมีค่านิยม มีความเพียร มีวิถีประชาธิปไตย รู้จักยอมรับ เเท่าเทียม แบ่งปัน”

“ลูกเรียนตั้งแต่ ม.1 ตอนนี้อยู่ ม.6 ชั้นชมโรงเรียนนี้ ลูกมีความเป็นสุภาพบุรุษ ให้เกียรติผู้หญิง เสียสละมีจิตใจโอบอ้อมอารี เด็กเรียนอย่างมีความสุขอบอุ่น เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ลูกมาอยู่โรงเรียนนี้รู้สึกเหมือนมีพ่อช่วยดูแล ท่าน ผอ.มาโรงเรียนแต่เช้า ลูกสามารถเล่นสเก็ตได้ ทำอะไรก็ได้ เวลาอยู่บ้านก็ช่วยแม่ดูแลบ้านได้รับการกล่อมเกลาจิตใจจากโรงเรียนและการปลูกฝังจากโรงเรียน ตอนนี้อยู่ ม.6 ตอนแรกลูกอยากเรียนที่เป็นวิชาการ แต่ตอนนี้เปลี่ยนความคิดใหม่ ผลจากการคิดของลูกเกิดจากไม่ได้เคร่งเครียดกับการเรียน ไม่มีการบ้าน มีเวลาคิดใคร่ครวญวิชาที่เรียน รู้ว่าตัวมีความชอบวิชาอะไรและเลือกเรียนอะไร ต้องขอบคุณโรงเรียนที่มีเวลาให้เด็กได้ใช้ในการคิดถ้าเป็นอย่างนี้เด็กจะมีคุณภาพชีวิต เด็กเรียนแล้วเอาไปใช้กับชีวิต เด็กเรียนแล้วเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เอาสิ่งที่เรียนมาใช้กับอาชีพของแม่ เพราะแม่มีอาชีพทำอาหาร ตอนนี้อยู่ได้โควตาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาแล้ว”

“...การปลอดการบ้าน ทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีกับเด็ก
ทำให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ สังคมเข้มแข็ง...”

การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียนของวัดและศิษย์เก่า

“...มีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในเรื่องของธรรมะกับนักเรียน โดยโรงเรียนได้นำวิชาธรรมศึกษาบรรจุในหลักสูตร จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยจัดกิจกรรม “รุ่งอรุณแสงธรรม” มีการจัดสอบธรรมศึกษาและมีพระอาจารย์มาสอนธรรมศึกษาในโรงเรียน 2 รูป ในแต่ละปี มีนักเรียนสามารถสอบธรรมศึกษาทั้งนักธรรมตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก...”

ผู้แทนคณะสงฆ์ผู้ให้การสนับสนุนสถานศึกษา

N

Wat Bowonniwet

ตุลาคม 2563

6

กิจกรรมรุ่งอรุณแสงธรรม ประจำเดือน ตุลาคม 2563

กิจกรรมรุ่งอรุณแสงธรรม ประจำเดือน ตุลาคม โดยมี นายสมชาย ตรีวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียน ทำหน้าที่ถวาย
ธูปประพรมหน้าวัดอาทิตยาราม สำนักพระธาตุวัด เปรียญธรรม เมืองพาราณสี โดยมีคุณพระสงฆ์เถลิงเกียรติโองการธรรมให้นิเวศนของสถาน
วัดอรุณ แสงวันให้ต้อนรับ ดิเรกโชติธนิมากร บุคลากรพระอารามวัดอรุณ ๓๐๐๐กว่าคน

วัดสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

รับสมัครนักเรียน ปีการศึกษา 2564

โครงการ ลูกแก้วนาค

ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
และมีความรู้ ด้าน ควบคู่กันด้วย วิชาพุทธศาสน์ วิชาสามัญ และภาษาอังกฤษ

รับทุนการศึกษา 15,000 บาท / ปีการศึกษา

ระดับชั้น ม.1 40 คน

- ทุนเรียนวิชาพุทธศาสน์ 20 คน
- ทุนเรียนภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ 20 คน

ระดับชั้น ม.4 40 คน

- ทุนเรียนวิชาสามัญ 20 คน
- ทุนเรียนภาษาจีน 20 คน

โครงการลูกแก้วนาค

BOWONNIWET SOCIETY

CHAMPIONS

รุ่นศิษย์เก่า ผู้ประเพณี (รุ่นอายุ 40+)

ฟุตบอลประเพณีบวรนิเวศ-เซนต์คาเบรียล ครั้งที่ 49

18 มกราคม 2563

ศิษย์เก่าจัดหาทุนร่วมกับโรงเรียน

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา

1. นักเรียนบางคนไม่มีอุปกรณ์หรืออินเทอร์เน็ต โรงเรียนแก้ปัญหาโดยอนุญาตให้นักเรียนมาทำงานที่โรงเรียนเพื่อใช้สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่โรงเรียนในช่วงที่โรงเรียนปิดเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) เมื่อโรงเรียนเปิดเรียนนักเรียนมีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้หลังเลิกเรียน มีครูเวรอยู่โรงเรียนเพื่อดูแลนักเรียน

2. ครูต้องปรับแผนการจัดการเรียนรู้ ในบางวิชาที่นักเรียนต้องสร้างชิ้นงานที่ต้องใช้เวลา ครูต้องปรับแผนโดยแบ่งเนื้อหาทยอยในแต่ละชั่วโมง เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำให้เสร็จในแต่ละคาบ มีการตั้งประเด็นคำถามเพื่อกำหนดพื้นที่ในการค้นหาข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อให้ นักเรียนสืบค้นข้อมูลที่เจาะจงและใช้เวลา น้อยลง วิชาที่ต้องปฏิบัติ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ ปรับเป็นการสอนเพื่อปูพื้นฐานก่อน เช่น ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีที่จะเรียนโน้ตดนตรี ดูคลิป การสอนทฤษฎีก่อนให้นักเรียนเข้าใจ หากสงสัยตรงไหน สามารถซักถามก่อน และมาฝึกปฏิบัติ วิชาฟิสิกส์ให้นักเรียนตั้งคำถามจากเนื้อหาที่ดูจากคลิป เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและอภิปรายร่วมกันก่อนลงมือปฏิบัติ สำหรับวิชาสังคม มีการเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ประกอบการ จึงให้นักเรียนศึกษานอกห้องเรียนใน ธุรกิจที่สนใจ และมาเขียนแผนธุรกิจร่วมกันในชั่วโมง ตั้งเป็นบริษัทจำลอง โดยแบ่งกิจกรรมย่อยในแต่ละคาบ พอจบภาคเรียนจะได้ แผนธุรกิจ 1 แผน นักเรียนจะเห็นของจริงเพราะต้องไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

3. เวลาในการสอนน้อยลง นักเรียนใช้เวลาหลังเลิกเรียนมาสอบถาม พูดคุยกับครูในเรื่องที่สงสัย ไม่เข้าใจ

4. การทำคลิปการสอน หากเป็นเนื้อหาที่ยาวมาก นักเรียนจะไม่สนใจ ครูต้องแบ่งเนื้อหาทยอย ๆ หลายคลิป และใช้เวลาไม่นานเกินไป

5. ครูบางคนยังติดวิธีการสอนแบบเก่า ครูบางคนยังสั่งการบ้านนักเรียน โดยเปลี่ยนคำเป็น “โจทย์ท้าทาย” หรือ “กิจกรรมท้าทาย” แต่เป็นการสั่งในจำนวนมาก ผิดข้อตกลงที่ได้ให้กันไว้ คือ โจทย์ท้าทาย เป็นโจทย์หรืองานที่ให้ไว้เฉพาะนักเรียนที่มีความสนใจเพิ่มเติมเป็นพิเศษเท่านั้น ไม่ใช่สำหรับทุกคน ทุกคนจะได้รับความรู้ตามมาตรฐานในห้องเรียน แต่โจทย์ท้าทายเป็นการฝึกฝนเพิ่มเติม ไม่ใช่การบ้าน ซึ่งประเด็นนี้มีการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนเพิ่มเติม

5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

- 1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ** ได้ผู้บริหารที่เป็นผู้ชาย เปิดใจ เข้าใจผู้ชายด้วยกัน และส่งเสริมให้นักเรียนมีการกำกับตนเอง (Self-Directed) ช่วยให้นักเรียนมีการวางแผนเวลาในการใช้ชีวิต (Self-Space) ของตนเอง ว่าจะทำอะไร เวลาใด อย่างไร รวมทั้งบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เช่น วัด ชุมชน ศิษย์เก่า
- 2. อ่านเด็กทะลุ** รู้ว่าใครเก่งด้านใดและส่งเสริมนักเรียนตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน นักเรียนได้เรียนความต้องการ
- 3. คีนชีวิตให้เด็ก** เด็กได้อิสระภาพมากขึ้น ได้ทำในสิ่งที่ชอบ และมีกีฬา ดนตรี เทคโนโลยี ทำให้ปลดปล่อย มีการผ่อนคลาย
- 4. มีวัดบวรนิเวศวิหารอุปถัมภ์** วัดบวรนิเวศวิหาร เป็น 1 ใน 7 วัดที่สมเด็จพระยุพราชดำรงราชานุภาพ ซึ่งเป็นเจ้ากระทรวงฯ ใช้เป็นฐานเพื่อสนับสนุนการศึกษาและจริยธรรม ในระดับมัธยมมีการสอบธรรมศึกษาในสนามสอบวัดบวรนิเวศวิหาร
- 5. มีศิษย์เก่าเข้มแข็งและให้การสนับสนุน** มีศิษย์เก่าที่สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านใช้ความรู้มาช่วยพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในรุ่นปัจจุบัน โดยช่วยมองย้อนว่าควรปรับปรุงอะไรบ้างและมองต่อไปถึงอนาคต มองถึงการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนและทักษะที่จำเป็นช่วยพัฒนาแผนการเรียน English - Digital Media รวมทั้งวิชาภาษาจีน รวมทั้งสนับสนุนด้านการจัดหางบประมาณมาช่วยพัฒนาอาคาร สถานที่ สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีของโรงเรียน

6. บทสรุป

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การเกิดผลกระทบของจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่องด้วยปัจจัยสำคัญหลายด้าน ทั้งนี้การมีจำนวนนักเรียนน้อย ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรครู งบประมาณ และสื่อเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่มีผลจากได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่ลดน้อยลงตามจำนวนของนักเรียน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์และดำเนินการแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยการใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

ที่เข้มแข็งตามหลัก “บวร” ประกอบด้วย องค์สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุทธิมธุตโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารรูปปัจจุบัน เป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียนในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครอง องค์ครุเอกชนที่ร่วมกันประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยกำหนดเป้าหมาย คือ “...คืนชีวิตให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข...”

การกำหนดนโยบาย “โรงเรียนปลอดการบ้าน (No Homework School)” จากการนำแนวคิดของการจัดการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ มาปรับใช้ โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบ ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ใช้หลักการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และจัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียนหลังเลิกเรียน ในด้านกีฬา ดนตรี เทคโนโลยี ที่คณะครูพร้อมพัฒนาตนเองเพื่อปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีการสอนที่ตอบสนองสิ่งที่นักเรียนสนใจ ร่วมชื่นชมความสามารถ ดูแลนักเรียนใกล้ชิด ส่งเสริมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนตามความถนัดและความสนใจที่ต้องการ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้มีอุปการคุณให้การสนับสนุนทรัพยากรทุกด้านและพร้อมร่วมรับฟัง และร่วมแก้ปัญหา โดยโรงเรียนได้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการต่างๆ จัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัย ระบบเครือข่าย Internet สนามกีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียน อีกทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณ โดยการทอดผ้าป่าการศึกษา การจัดทุนการศึกษาเรียนฟรีกับนักเรียนที่ยากจนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จนจบการศึกษาด้วยทุนลูกนาคา ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เติบโตเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสังคมได้ จากการหล่อหลอมคุณลักษณะที่ดีของการเป็น “ลูกนาคา” ที่สง่างาม มีความสุข มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีจิตอาสา และเป็นคนดีของสังคมในอนาคต

จากการบริหารจัดการศึกษาโดยการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบมืออาชีพในการนำนวัตกรรม “โรงเรียนปลอดการบ้าน” ที่มีจุดเด่นด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนนี้ไปใช้จนบรรลุผลสำเร็จต่อคุณภาพนักเรียน นวัตกรรมนี้จึงเป็นแบบอย่างของการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนที่สนใจและมีบริบทคล้ายคลึงกันและมุ่งเน้นที่ความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการสร้างความสุขในการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี การเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้คิดสร้างสรรค์ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ทำงานและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ล้วนเป็นการหล่อหลอมนักเรียนให้คุณภาพเป็น “ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่มาตรฐานการศึกษาของชาติได้กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืน

BCC NEXT

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2395 ตั้งอยู่ที่เลขที่ 35 ถนนประมวญ แขวงสีลม เขตบางรัก ซึ่งอยู่ในแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร บริเวณโรงเรียนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนได้จัดพื้นที่ภายในบริเวณโรงเรียนส่วนของอาคารเรียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของพื้นที่หลักและอาคาร 150 ปี BCC โดยมีทางเดินยกระดับเชื่อมเพื่อความปลอดภัย โรงเรียนมีทางเข้าออกสะดวกและปลอดภัยทั้งบริเวณด้านหน้าและด้านข้าง ภายในบริเวณโรงเรียนมีห้องอาหาร ลานพักผ่อน พื้นที่ใช้สอยอื่นๆ และสนามกีฬาขนาดใหญ่ที่แบ่งพื้นที่ในการเล่นกีฬาหลากหลายที่สามารถรองรับนักเรียนได้จำนวนมาก เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนเป็นเพศชายล้วน

ปรัชญาโรงเรียน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งคริสต์ศาสนา มุ่งมั่นที่จะฝึกอบรม นักเรียนให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ให้เป็นพลเมืองดี มีประสิทธิภาพ ในการดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ในสังคม

วิสัยทัศน์

School of Happiness กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนแห่งความสุข

พันธกิจ

1. ผู้เรียนมีประสิทธิผล
2. ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น
3. โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
4. ครูมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายของสถานศึกษา

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักคริสต์ศาสนา และมีค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ผู้เรียน ครู และบุคลากร มีสุขภาพที่ดีด้านร่างกาย จิตใจ และมีสุนทรียภาพ
3. ผู้เรียน ครู และบุคลากร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. ผู้เรียนมีความเป็นสุภาพบุรุษปิตีศรี
5. ผู้เรียน ครู และบุคลากร มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม
6. ผู้เรียน ครู และบุคลากร มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และดำเนินชีวิตบนพื้นฐานเศรษฐกิจ พอเพียง
7. ผู้เรียน ครู และบุคลากร แลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี ภาษา เพื่อการสื่อสาร และ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ
8. ผู้เรียนมีความรู้ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย

9. ครูจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ และพัฒนาตามศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

10. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร จัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

การสร้างผู้นำที่มีคุณธรรม

อัตลักษณ์ของผู้เรียน

สุภาพบุรุษ ปิชิชิ คือ นักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่มีคุณลักษณะ ประกอบด้วย

- ความจงรักภักดี (Loyalty) มีความสำนึกคุณต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โรงเรียน และผู้มีพระคุณ
- ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีการกระทำที่จริงใจ ซื่อตรง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- ความรับผิดชอบ (Responsibility) มีวินัยและมีสำนึก ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน
- ความรักสามัคคี (Unity) มีความผูกพันเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงาม

2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT”

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ และตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจ โดยในปีการศึกษา 2561 ได้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ตามหลักสูตรแกนกลางในรายวิชาบังคับ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอวิชาใหม่ ๆ สำหรับเป็นรายวิชาเลือกเสรี อาทิ วิชาอาหารจานเดียว วิชา Movies maker เป็นต้น รวมทั้งปรับสายการเรียนให้มีความหลากหลาย ไม่จำเพาะเพียงสายวิทยาศาสตร์และสายศิลปศาสตร์ เรียกว่า “BCC NEXT” แบ่งออกเป็น 15 Tracks ได้แก่

- 1) แพทยศาสตร์ และกลุ่มสาขาสาธารณสุขศาสตร์
- 2) วิศวกรรมศาสตร์ชีวภาพ
- 3) วิศวกรรมศาสตร์
- 4) วิศวกรรมหุ่นยนต์และคอมพิวเตอร์
- 5) วิศวกรรมการบินและอวกาศ
- 6) สถาปัตยกรรมศาสตร์
- 7) บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ บัญชี
- 8) สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์
- 9) อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์
- 10) ศิลปกรรมศาสตร์ จิตรกรรม ประติมากรรม
- 11) นิเทศศาสตร์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล
- 12) ศิลปะการอาหาร
- 13) วิทยาศาสตร์การกีฬา
- 14) ดนตรี-นิเทศศิลป์ SCA
- 15) ดุริยางคศิลป์

การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของ BCC Next แต่ละแผนการเรียนมีรูปแบบคล้ายคลึงกับการเรียนคณะต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา โดยแต่ละ Track นักเรียนจะต้องเรียนในรายวิชาประจำ Track จำนวน 3 รายวิชา/ภาคเรียน โดยรายวิชาเลือกเสรีประจำ Track จะช่วยให้นักเรียนได้ทดลองเรียนและทดลองปฏิบัติจริงเตรียมพร้อมทั้งความรู้ ประสบการณ์ ผลงาน และตรวจสอบ ทบทวนความชอบ ความถนัด และความสามารถของตัวเองก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งนักเรียนจะได้รับประสบการณ์จริงจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ตรงในสายอาชีพ ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาเลือกเสรีของแต่ละแผนการเรียนที่ได้คัดเลือกและสรรหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาต่าง ๆ จากการแสวงหาความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า องค์กร มูลนิธิ และสถานประกอบการต่าง ๆ

*BCC NEXT หลักสูตรของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้รับรางวัล
Creativity for Sharing (CS Award)
สาขา The One จากงาน Adman Awards 2019
จัดโดยสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย*

2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเริ่มต้นจากการใช้งานวิจัยเป็นฐาน โดยฝ่ายวิจัยเป็นแกนนำในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร่วมกับฝ่ายแนะแนว เพื่อหาความต้องการของนักเรียนว่าต้องการเรียนอะไร เนื่องจากพบปัญหาว่า

1) นักเรียนไม่ได้วางแผนการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยล่วงหน้า ทำให้นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน เรียนอย่างไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถต่อยอดทางการศึกษาได้

2) นักเรียนประกอบวิชาชีพไม่ตรงกับความต้องการ

3) นักเรียนเกิดความเครียดในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ในการที่ต้องไปแข่งขันในรอบที่ 4 ซึ่งเป็น Admission ทำให้นักเรียนมีความกดดันสูง นักเรียนจึงต้องการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในรอบที่ 1-3 โดยการรับด้วย Portfolio รับแบบโควต้า และการรับตรง ก่อน

โรงเรียนจึงมีการตรวจสอบสถิติข้อมูลการเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย ของนักเรียน 3 ปี ย้อนหลัง ร่วมกับการทำการสำรวจจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 116 คน เพื่อหาความต้องการจำเป็น (needs) เพื่อปรับหลักสูตรให้ตอบสนอง ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน (Personalize Learning) โดยปรับจากเดิมที่มี 5 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทย์คณิต แผนการเรียน กีฬา แผนการเรียนศิลป์ภาษา แผนการเรียนศิลป์ทั่วไป และแผนการเรียน ศิลป์คำนวณ เปลี่ยนเป็น BCC NEXT ที่มี 15 แผนการเรียน (15 Tracks) ซึ่งมี หลักการดังนี้

- Course - เรียนวิชาพื้นฐาน (foundation) เหมือนกัน แต่วางแผน วิชาเลือกให้เหมาะกับสาขา
- Activity - ออกแบบกิจกรรมเสริมความเข้าใจในวิชาชีพ
- Experience - สร้างประสบการณ์เตรียมมหาวิทยาลัย
- Skill - เพิ่มทักษะทางวิชาชีพ
- IEP IELTS - การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พัฒนานักเรียน มีผล IELTS 5.5 ขึ้นไป โดยตัว IELTS ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และสอบ IELTS ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

BCC NEXT เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนชอบ เป็นการสร้าง “Passion” ให้กับนักเรียนในระบบการศึกษา และช่วยให้นักเรียน ได้ค้นหาตัวตนของตัวเอง มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต รวมทั้งมีความสุขในการได้ เรียนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของตน อีกทั้งช่วยให้นักเรียนได้รวบรวมผล งานที่ได้จากความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนการเรียนและจัดทำ

Portfolio เพื่อยื่นสมัครเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ตั้งแต่รอบที่ 1 อย่างไรก็ตามในกรณีที่นักเรียนได้เลือกแผนการเรียนแล้วพบว่าไม่ใช่สิ่งที่ตนถนัด โรงเรียนให้โอกาสนักเรียนสามารถเปลี่ยนแผนการเรียน (Change Tracks) ได้ 2 ครั้ง คือ เมื่อเรียนจบภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเมื่อเรียนจบภาคเรียนที่ 2 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจะต้องมีเอกสารจากผู้ปกครอง และผ่านกระบวนการจากฝ่ายแนะแนวรวมทั้งฝ่ายวิชาการก่อนที่จะอนุมัติให้เปลี่ยนแผนการเรียน

๓-๔	แพทยศาสตร์	วิศวกรรมการแพทย์
๓-๔	วิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมหุ่นยนต์
๓-๔	วิศวกรรมการบินและคอมพิวเตอร์	
๓-๔	สถาปัตยกรรม	
๓-๔	นิติศาสตร์ - รัฐศาสตร์	
๓-๔	บริหารธุรกิจ	
๓-๔	อักษรศาสตร์ - นิเทศศาสตร์	
๓-๔	๓-๔	ศิลปกรรมศาสตร์ - มณฑนศิลป์
๓-๔	๓-๔	ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล
๓-๔	๓-๔	ศิลปะการประกอบอาหาร
๓-๔	๓-๔	ดุริยางคศิลป์
๓-๔	๓-๔	วิทยาศาสตร์การกีฬา
๓-๔	๓-๔	นิเทศศิลป์

2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้ผู้เรียน

การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม BCC Next โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เริ่มต้นจากการศึกษาวิจัยข้อมูลความสำเร็จของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยทีมงานวิจัยของโรงเรียนร่วมกับฝ่ายวิชาการและฝ่ายแนะแนว ผลการศึกษาวิจัย

พบว่า นักเรียนที่จบการศึกษาและไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 แล้ว มีนักเรียนบางกลุ่มเลือกสาขาที่ตนเองเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ตรงกับความต้องการของตน และต้องการเลือกสาขาเรียนใหม่ที่ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต จากข้อค้นพบดังกล่าว ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย และฝ่ายแนะแนว จึงได้ประชุมหารือร่วมกัน โดยนำข้อมูลความสนใจของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงทางสาขาอาชีพใหม่ ของโลกอนาคต ข้อมูลกระบวนการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย และข้อมูลจากการปรึกษากับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาใช้จัดทำโครงสร้างของแต่ละแผนการเรียน (Track) โดยเปลี่ยนมุมมอง และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับมาปรับเปลี่ยนรายวิชาเพิ่มเติมและรายวิชาเลือก จากนั้นคณะกรรมการบริหารโรงเรียนร่วมกับฝ่ายวิชาการดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยชั้นนำต่าง ๆ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการยกร่างหลักสูตรและออกแบบรายวิชาในแต่ละแผนการเรียน ทำให้การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน BCC NEXT ได้ริเริ่มขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถวางแผนและเลือกอาชีพตนเองในอนาคต รวมทั้งโรงเรียนได้ขอความร่วมมือในการให้นักเรียนเข้าร่วมเรียน (Sit in) ในชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในบางรายวิชา เพื่อให้ นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงในการเรียนสาขาเฉพาะ เนื่องจากการให้นักเรียนมีโอกาสเรียนร่วมในมหาวิทยาลัยจะเป็นพื้นฐานที่ดี ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงทั้งด้านวิชาการและได้เรียนรู้บรรยากาศในการเรียนในมหาวิทยาลัยกับคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง และเพื่อการแก้ปัญหาการสรรหาและรับครูเฉพาะทางที่มีความสามารถได้ครบถ้วนในช่วงเวลาที่ยังมีความขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน

เมื่อกำหนดแผนการเรียนแล้ว โรงเรียนมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และมอบหมายให้คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รับผิดชอบแผนการเรียนที่สอดคล้องกับกลุ่มของตน โดยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมีการบริหารจัดการในด้านการจัดครูผู้สอน การจัดรายวิชาเรียน และจัดตารางเรียนในแต่ละสาย

การเรียนรู้ซึ่งยุ่งยากและซับซ้อนมากในช่วงเวลาที่เริ่มดำเนินการ แต่โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนที่ยอมที่จะเริ่มต้นการจัดตารางสอนใหม่เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ โดยจัดวิชาพื้นฐานซึ่งนักเรียนทุกคนเรียนเหมือนกันก่อน จากนั้นจึงจัดรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนกำหนดให้ทุกวันพุธเป็นวันที่นักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียน (Track) ของตน เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการ เนื่องจากบางแผนการเรียนต้องไปเรียนร่วมในมหาวิทยาลัย และบางแผนการเรียนมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยหรือวิทยากรจากภายนอกเข้ามาสอน

โครงสร้างหลักสูตร BCC NEXT ครูผู้รับผิดชอบแต่ละแผนการเรียนต้องออกแบบรายวิชาและออกแบบแผนการสอนที่ตบโจทย์ธรรมชาติของแต่ละรายวิชาของแต่ละสาขา และเพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเรียนมหาวิทยาลัย โดยเชื่อมโยงรายละเอียด Course Syllabus ของมหาวิทยาลัยกับรายวิชาของตน ซึ่งผู้บริหารให้อิสระครูในการทำงานและรับฟังความคิดเห็นครูมีการสืบค้นข้อมูลเพื่อศึกษาแนวการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบันและนำมาพัฒนารายวิชาในแผนการเรียนต่างๆ รวมทั้งพัฒนาตนเองด้านการสอนควบคู่ไปด้วย ดังเช่น

แผนการเรียนสายวิทยาศาสตร์

การเรียนใน Track นี้ เป็นการที่เน้นการเรียนในสาขาแพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีการวิเคราะห์หลักสูตรและพิจารณาว่าวิชาใดสามารถย่นย่อเวลาได้บ้าง รายวิชาของนักเรียนจะประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1) รายวิชาพื้นฐาน 2) รายวิชาเพิ่มเติม 3) รายวิชาเพิ่มเติมเฉพาะสาขา สำหรับรายวิชาพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ต้องเรียนให้ครบ จะเน้นเรียนรายวิชาพื้นฐานให้ครบก่อนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อจะได้เรียนครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางฯ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และใช้เวลาที่เหลือเรียนรายวิชาเพิ่มเติมเฉพาะสาขา เช่น แผนการเรียนวิศวกรรมศาสตร์ เริ่มเขียนโปรแกรม ฝึกประสบการณ์วิศวกรรม ในแผนการเรียนสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักเรียนจะเรียนเคมีจบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเวลาที่เหลือนักเรียนจะเรียนรายวิชาเพิ่มเติมเฉพาะสาขา สำหรับวิชาที่ครูยังขาดความชำนาญเฉพาะโรงเรียนจะเรียนเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาสอน โดยแผนการเรียนแพทยศาสตร์และกลุ่มสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ทำบันทึกข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยมหิดล และแผนการเรียนวิศวกรรมศาสตร์ทำบันทึกข้อตกลงกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ทั้งนี้ โรงเรียนได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้เชิงลึกในสาขาของตนและได้ลงมือปฏิบัติ

บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ บัญชี

การเรียนใน Track นี้ มีการเน้นวิชาคณิตศาสตร์เป็นหลัก โดยมีรายวิชาเรียนทั้งด้านที่เป็นความรู้ทั่วไป เช่น การนำเสนองาน สถิติธุรกิจ และความรู้ที่เป็นเชิงธุรกิจโดยตรง เช่น การตลาดและการบัญชีโดยมีการจัดกิจกรรม

ในโรงเรียน เช่น ขายของในโรงเรียน มีการสร้างเพจ Facebook BCC market ให้นักเรียนสามารถนำสินค้าไปลงขายและนำประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาอภิปรายร่วมกันในการออกแบบให้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวิชาเปิดโลกธุรกิจ ครุคณิตศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์สอนด้านธุรกิจมาก่อน แต่ในช่วง 2 ปีแรกได้เรียนรู้จากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มาสอน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ด้านธุรกิจ จนมั่นใจว่ามีความรู้ด้านธุรกิจและสอนนักเรียนได้

สังคมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์

การเรียนใน Track นี้ เป็นการจัดรายวิชาเรียนทั้งรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์เบื้องต้น เช่น การวิเคราะห์บทกฎหมาย การเขียนเรียงความสิ่งที่ควรรู้เบื้องต้น เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัย มีการนำประเด็นสถานการณ์ของโลกปัจจุบันมาสนทนาและแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกัน มีการนำวิชาหลักของมหาวิทยาลัยมาเริ่มสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น วิชาปรัชญา เพื่อให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติวิชานั้น ๆ เข้าใจพื้นฐานวิธีคิดของมนุษย์ นำสู่การวิพากษ์สังคมว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเกิดจากแนวคิดอะไรบ้าง ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรียนลึกขึ้นในสาขาวิชา เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง เด็กจะเข้าใจกรณีศึกษา (Case Study) ว่าเพราะเหตุใดจึงใช้กฎหมายข้อนี้ในกรณีนี้ มีวิชาสัมมนา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ออกแบบให้นักเรียนใช้องค์ความรู้จากการศึกษาของตนเองมาอภิปรายกัน เรียนรู้การรับฟังมุมมองและเสนอความคิดเห็น

เมื่อนักเรียนไปเรียนต่อมหาวิทยาลัยแล้ว นักเรียนเข้าใจมากขึ้นในเรื่องการเรียน ซึ่งแสดงถึงนักเรียนมีพื้นฐานและเข้าใจธรรมชาติวิชา สามารถไปต่อยอดในระดับมหาวิทยาลัยได้อย่างราบรื่น เพราะมีการปูพื้นฐานให้เป็น “นิติน้อย” “รัฐศตรน้อย” แล้ว

อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์

การเรียนรู้ใน Track นี้ เป็นการจัดรายวิชาที่เน้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกับครูเจ้าของภาษา เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น โดยจะเป็นการปูพื้นฐานการฟัง พูด อ่าน เขียน และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้สมรรถนะทางภาษาโดยการปฏิบัติจริง เช่น การให้นักเรียนเป็นมัคคุเทศก์ในการพาแขกชาวญี่ปุ่นชมหอประวัติศาสตร์ของโรงเรียน การส่งนักเรียนแข่งขันของสมาคมญี่ปุ่น เอกภาษาจีนมีทั้งฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน เช่นกัน มีการใช้บทสนทนา ฝึกการนำเสนอ และมีกิจกรรมพาออกนอกสถานที่ ให้นักเรียนได้คุยกับนักท่องเที่ยวชาวจีนตามแนวรถไฟฟ้ามหานคร เป็นต้น

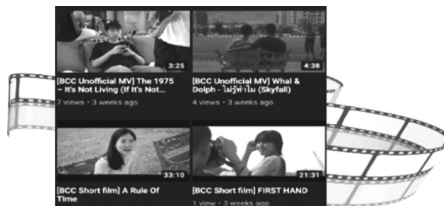
ศิลปกรรมศาสตร์ จิตรกรรม ศิลปะการแสดง

การเรียนรู้ใน Track นี้จะเน้นทางด้านงานจิตรกรรม โดยนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะ และความคิดสร้างสรรค์งานศิลปะต่าง ๆ อาทิ การวาดภาพด้วยเทคนิคต่าง ๆ การออกแบบงานศิลปะขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบการเรียนรู้จะเน้น

ทักษะทางปฏิบัติ บางชิ้นงานครูจะสาธิตให้ดูนักเรียนก่อน แล้วนักเรียนฝึกฝนต่อ
ในการปฏิบัติชิ้นงาน ทั้งด้านจิตรกรรม และศิลปะการแสดง มีการจัดกิจกรรม
ในโรงเรียน เช่น นิทรรศการผลงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

นิเทศศาสตร์ ภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล

การเรียนใน Track นี้มีการเรียนรายวิชาที่หลากหลาย เช่น การเขียน
บทภาพยนตร์ การถ่ายทำผลงานด้านโปรดักชั่น การเล่าเรื่อง โดยมีการนำศิษย์เก่า
หรือผู้ที่ประกอบอาชีพในด้านนั้นโดยตรงมาเป็นวิทยากรช่วยสอน จัดให้นักเรียน
ได้ทำกิจกรรมด้วยกัน นำนักเรียนไปประกวดผลงานภายนอกโดยใช้เครือข่าย
(Connection) ของครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการทำงานด้านภาพยนตร์
มาก่อน มีการประสานงานติดต่อตากล้อง และมีอาชีพที่ทำงานในสาขานี้มาพูด
คุยกับนักเรียน เพื่อให้รู้หลักการและวิธีการในการทำงาน ธรรมชาติของ
การทำงานด้านนี้ ลักษณะการสอนจะเป็นการสอนบนสไลด์ประกอบการอธิบาย
และเน้นด้านการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการทำโครงการเกี่ยวกับภาพยนตร์สั้น
ในแต่ละภาคเรียน โดยโรงเรียนได้จัดเตรียมห้องปฏิบัติการ สื่อ อุปกรณ์ทางเทคนิค
เฉพาะที่ใช้ฝึกปฏิบัติ ส่วนใหญ่นักเรียนเข้ามาเรียนแผนการเรียนนี้เพราะต้องการ
ทำภาพยนตร์ ต้องการฝึกการใช้อุปกรณ์ ครูจะพิจารณาว่านักเรียนต้องการมุ่ง
ความสนใจไปในทางใด หากเน้นไปในด้านโปรดักชั่น จะฝึกการตัดต่อและใช้
อุปกรณ์ อีกทั้งยังช่วยพิจารณาว่าจะเรียนต่อในสาขาใดในระดับมหาวิทยาลัย
เพื่อช่วยค้นหาสาขาการเรียนและแนะแนวให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ศิลปะการประกอบอาหาร

การเรียนใน Track ด้านนี้ เป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์การอาหาร ธุรกิจอาหาร มีการเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ในการทำอาหาร และการลงมือปฏิบัติ ทำอาหาร โดยเนื้อหาจะเป็นการเรียนที่เกี่ยวกับการเป็นเชฟขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่จะเน้นการปฏิบัติทุกคาบเรียน และมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้มีประสบการณ์ตรง เช่น การออกบูชขายอาหารงานถนนคนเดิน หรือหาก มีบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกมาเยี่ยมชมโรงเรียนก็จะให้นักเรียนเป็นผู้ทำอาหารต้อนรับ รวมถึงมีการนำนักเรียนไปแข่งขันในรายการทางอาหาร ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เช่น การแข่งขันทำอาหารของแบรนด์ทิพรส

“นักเรียนมีทั้งคนที่ชอบปรุงอาหาร และชอบทาน บางคนแค่รู้ ส่วนประกอบของอาหารแต่อาจปรุงไม่เป็น อยากเรียนรู้ บางคนชอบปรุง มีจุดมุ่งหมายในการเป็น Chef ครูต้องสังเกตและปรับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เข้าด้วยกัน มีวิทยากร เช่น เจ้าของร้าน มาถ่ายทอดความรู้ เพื่อปฎิบัติ ให้นักเรียน”

...ผู้แทนครู แผนการเรียนศิลปะการอาหาร

ดุริยางคศิลป์

การเรียนใน Track นี้ เป็นการพัฒนารายวิชา โดยมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้รับนักเรียนมาร่วมให้คำปรึกษาว่าต้องการผลลัพธ์ใด (Outcome) ในตัวนักเรียน และนำเนื้อหา (Content) ที่มหาวิทยาลัยเห็นว่า เป็นพื้นฐานสำคัญ มาจัดทำรายวิชาโดยเน้นการใช้โครงงานเป็นฐาน ออกแบบรายวิชาให้ทันสมัย เน้นปฏิบัติจริง มีการกำหนดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษาดูงานเพื่อให้มีประสบการณ์และเรียนรู้มากขึ้น รู้จักตัวเองมากขึ้น ส่วนใหญ่นักเรียนจะแยกเรียนเครื่องดนตรีที่ตนสนใจเป็นรายบุคคล แล้วจึงมาเล่นรวมกันเป็นวงดนตรี เนื้อหาที่เรียน คือทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี และมีภาคปฏิบัติ เช่น การทำเพลงประกอบโฆษณา เพลงประกอบภาพยนตร์แล้วนำผลงานเผยแพร่ลง YouTube มีการเชิญวิทยากรมาสอน รวมถึงคุณครูมีการสนับสนุนให้นักเรียนประกวดภายนอกโรงเรียน หลักสูตรของสายดนตรีกำหนดไว้ 3 ปี แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สอนตอบความต้องการของผู้เรียน มีวิชาเปิดโลกทัศน์ดนตรี ให้นักเรียนรู้สุนทรียะดนตรีและค้นพบตัวเองว่าชอบดนตรี ส่วนที่ 2 สอนเนื้อหา ดนตรีทั่วไป ธุรกิจดนตรี มีกิจกรรมต่าง ๆ พาไปทัศนศึกษาตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และต้องเตรียมบทเพลงไปแสดงเมื่อไปดูงาน มีการจัด Workshop เพื่อให้เห็นว่าการเรียนในระดับที่สูงขึ้นเป็นอย่างไร เห็นประเภทของดนตรี ปลูกฝังให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ด้านดนตรี แต่งเพลง เน้นมีความเป็นตัวของตัวเอง แต่มีสัมมาคารวะตามจุดเน้น “สุภาพบุรุษ BCC”

พลศึกษา

การเรียนรู้ใน Track นี้ เป็นการจัดรายวิชา เพื่อการเรียนรู้เรื่องการดูแลรักษากล้ามเนื้อ การฟื้นฟูร่างกาย โภชนาการอาหารสำหรับนักกีฬา และการจัดการวางแผนในการเล่นกีฬา และโรงเรียนยังได้ปรับการฝึกซ้อมกีฬาทุกประเภท และมีกิจกรรมทางกีฬาให้นักเรียนได้ไปร่วมฝึกกับนักกีฬาจริง เช่น การฝึกซ้อมฟุตบอลกับนักกีฬาค่ายทรูแบงค็อกยูไนเต็ด นักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนนี้จะเป็นกลุ่มเฉพาะนักกีฬาของโรงเรียนเท่านั้น การออกแบบรายวิชา จึงเป็นการร่วมวางแผนการเปิดรายวิชาของ Track กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำรายวิชาพื้นฐานที่จำเป็นในมหาวิทยาลัยมาจัดรายละเอียดของรายวิชา โดยมีครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความความถนัดกีฬาหรือกรีฑาเฉพาะในด้านใดก็จะรับผิดชอบสอนในรายวิชานั้น

ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับแผนการเรียนสายวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดผลประเมินผลจากโครงการ ชิงงาน กิจกรรมต่าง ๆ ส่วนแผนการเรียนสายศิลปศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเน้นการวัดผลประเมินผล โดยการปฏิบัติจริง เพื่อเน้นการวัดผลประเมินด้านความสามารถในแต่ละศาสตร์ เฉพาะของ Track มากกว่าการวัดผลประเมินผลในด้านความรู้

การเลือกแผนการเรียนของนักเรียน โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์และวางแผนในการรับสมัครนักเรียน ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์โดยพิจารณาจากผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละแผนการเรียน
2. ครูของแต่ละแผนการเรียนจะนำเสนอข้อมูลและประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองทราบ โดยมีการแนะนำให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2
3. กำหนดวันให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนในระบบลงทะเบียน โดยนักเรียนเลือกแผนการเรียนของตนได้ 2 ลำดับ และโรงเรียนจะนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณากับข้อมูลอื่น ๆ โดยคณะกรรมการที่โรงเรียนมอบหมาย

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

จากการนำนวัตกรรมหลักสูตรและการสอน BCC NEXT มาใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีการศึกษาวิจัยจากความต้องการของนักเรียน และนำมาออกแบบหลักสูตรในลักษณะแผนการเรียน (Track) ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 นั้น ส่งผลต่อนักเรียน ครู และโรงเรียน ดังนี้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

ด้านความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อนวัตกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ

นักเรียนส่วนใหญ่มีความชื่นชอบ นวัตกรรมการจัดการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน BCC NEXT เพราะคิดว่าแผนการเรียน 15 Tracks นี้ ช่วยให้นักเรียนค้นพบสิ่งที่ตัวเองสนใจได้เร็วขึ้น รวมถึงนักเรียนมีโอกาสดูเรียนกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในสายงานนั้นโดยตรง และคิดว่าสิ่งที่ได้เรียน สามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลายวิชา และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ต่อยอดในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยได้ จากความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน Track ต่าง ๆ ดังนี้

“ชอบการเรียนแบบ Track เพราะเหมือนเรามาเลือกสาขาในมหาวิทยาลัย เหมือนเดินทางรอบโลกก่อนว่ามีอะไร ทำให้รู้ก่อนและดูว่าเราชอบอะไร ช่วยให้เราไม่เป้าหมายในการเรียนก่อน”

“ด้วยจุดประสงค์เดิมของชั้นมัธยมปลาย คือ สนับสนุนให้โอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้มากขึ้น ระบบ Track ช่วยให้ได้ลองเรียนในแผนการเรียนที่ตนคิดว่าชอบ ทำให้รู้ว่าจริง ๆ แล้วชอบหรือไม่ และทำให้มี Option ให้เลือกมากขึ้น”

“จากประสบการณ์ที่ได้เรียน ที่ได้เรียนล่วงหน้า 2-3 ปี ได้เรียนรู้จากวิทยากร ทำให้ได้ปรับตัวและตัดสินใจได้ทัน เวลาเรียนกับคนที่ได้ชอบเหมือนกัน เห็นสังคมที่คุยกันรู้เรื่องมากขึ้น”

“สำหรับคนที่เลือกเรียนแล้ว จะรู้ว่าพอขึ้นมหาวิทยาลัยแล้วเราเรียนและทำกิจกรรมกันอย่างไร”

ในขณะที่เดียวกันนักเรียนบางส่วนก็ได้แสดงความคิดเห็นถึงความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียนนี้เพิ่มเติม คือ ความต้องการการสนับสนุนจากโรงเรียน เช่น

“การจัดแผนการเรียนแบบใหม่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าเกินไปในการค้นหาตัวตน นักเรียนควรได้ปูพื้นฐานที่ช่วยให้นักเรียนค้นหาตัวตนได้เร็วกว่านี้”

อย่างไรก็ตามนักเรียนบางคนมีความคิดเห็นว่า แต่ละแผนการเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน และความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาด้านหลักสูตรการเรียน เช่น

“อยากให้แผนการเรียนสังคมศาสตร์แยกเป็นนิติศาสตร์กับรัฐศาสตร์อย่างชัดเจน เพราะนักเรียนจะได้เน้นเฉพาะด้านที่สนใจและจำเป็นมากยิ่งขึ้น”

“แผนการเรียนอักษรศาสตร์รู้สึกว่ามีให้เลือกเรียนภาษาน้อยไป อยากให้มีภาษาอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาษาฝรั่งเศสหรือเกาหลี”

“อยากให้มีวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น จิตวิทยา หรือ การบริหารการเงิน เพราะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ได้ใช้และใช้ได้จริง อยากให้สามารถลงแผนการเรียนของคนอื่นได้ เพราะรู้สึกว่าปัจจุบันคนควรจะมีลักษณะเป็น Multi Skill รู้ได้หลายแขนง”

นอกจากนี้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าชื่นชอบกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนที่เน้นการปฏิบัติจริง

“โรงเรียนมีกิจกรรมฝึก Skill การทำงานได้ Teamwork ได้เจอปัญหาจริงและฝึกแก้ปัญหา มีการออกค่ายกิจกรรม ทำวิจัย (Research) ได้มีตรงภาพความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง เป็นระบบสายใยที่แน่นหนา มีกิจกรรมที่เคยทำ เช่น จตุรมิตร ที่จัดทุก 2 ปี ระหว่าง 4 โรงเรียน คือ อัสสัมชัญบางรัก สวนกุหลาบ เทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานครทำให้เกิดความสัมพันธ์และมี Connection ในสังคมภายนอก”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักเรียนสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายไม่เหมือนกันวางแผนต่างกันและหากอนาคตในระดับอุดมศึกษานักเรียนไม่ได้เข้าศึกษาต่อตามแผนการเรียนที่เรียนมานักเรียนมีความคิดเห็นว่าจะทำสิ่งที่ชอบเป็นอาชีพรอง เพราะยุคสมัยปัจจุบันสามารถประกอบอาชีพได้หลายอย่าง และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้เรียนนี้ไปประกอบอาชีพรองที่สามารถหาเงินได้ อย่างไรก็ตาม นักเรียนมีความเห็นว่า BCC NEXT ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะให้ตัวนักเรียนไปถึงความฝัน แต่เป็นส่วนช่วยให้เห็นแนวทางในอนาคตเท่านั้น ซึ่งท้ายที่สุดแล้วนักเรียนจะสามารถไปถึงฝันได้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นและความพยายามของนักเรียนแต่ละคน

ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนจัดการศึกษาอยู่บนพื้นฐานของคริสต์ศาสนามุ่งพัฒนาให้เป็นโรงเรียนเอกชนชั้นนำที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกต้องการให้เข้าศึกษาต่อ พร้อมทั้งมีการทำบันทึกความร่วมมือทางการศึกษา (MOU) กับนานาชาติ เพื่อเป็นโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่างออกไป ครูมุ่งสร้างนักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นสากล (World-Class Learning) สิ่ง “บีซีซี” ได้ลงมือทำและพัฒนาการศึกษาก็เพื่อหวังว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษามีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาแห่งนี้

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน BCC NEXT ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนตามความสนใจและฝึกลงมือปฏิบัติ จึงส่งผลให้นักเรียนเป็น “ผู้เรียนรู้” โดยมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจากการศึกษาด้วยตัวเองผ่านสื่อเทคโนโลยี จาก การอ่านหนังสือ สอบถาม ปรัชญาครูผู้สอน นักเรียนจะมีวิธีการหาคำตอบเรื่องต่าง ๆ โดยเรียนรู้การแสวงหาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดของตน นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เนื่องจากโรงเรียนได้จัดห้องปฏิบัติการ สื่อเทคโนโลยีที่มีความพร้อม อำนวยความสะดวกได้ทุกเวลา โรงเรียนมีการใช้งานวิจัยเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเน้นการจัด Active Learning ได้ฝึกฝนทักษะเพื่อเรียนรู้อย่างแท้จริง คือ นักเรียนต้องปฏิบัติจริง สืบค้นข้อมูล และทำจริง โดยมีการสืบค้นจากห้องสมุดซึ่งโรงเรียนจัดไว้ใหญ่มาก สามารถรองรับความต้องการนักเรียนได้เพียงพอ สืบค้นทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน อ่านหนังสือนอกเวลาเรียนที่บ้าน ถ้ามพ่อแม่ มีทัศนศึกษาแยกตามแผนการเรียน และมีค่าใช่ให้นักเรียนไปทัศนศึกษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่นักเรียนต้องทำโครงการ (Project) กับเพื่อน ทั้งในและนอกโรงเรียน มีชุมนุมที่ต้องฝึกทำงานกับนักเรียนโรงเรียนอื่น นอกจากนี้นักเรียนยังให้ข้อมูลว่าเวลาอยู่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้กับเพื่อนใน แผนการเรียนเดียวกันตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความสนใจ *“มีชวนกันไป พิพิธภัณฑฯ ใช้เวลาว่างกับคนที่ชอบเหมือนกัน เรียนด้วยกัน อ่านหนังสือด้วยกัน ชวนกันเรียน รู้สึกมีความสุข”*

BCC NEXT เป็นนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในการเรียนต่อและ ประกอบอาชีพ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและต่อเนื่องสอดคล้องมาสู่ระดับ มัธยมศึกษา โดยมีทิศทางและเป้าหมายการศึกษาที่สามารถทำให้ผู้เรียนค้นพบ ตนเอง จนกระทั่งต่อยอดความรู้และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่าง มั่นใจและภาคภูมิใจ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมานักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน วิทยาลัยประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากจากการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ และ การแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นโรงเรียนเอกชน โรงเรียนแรกและโรงเรียนเดียวในขณะนี้ที่มีผู้แทนประเทศไทยไปแข่งขัน โอลิมปิกวิชาการระดับนานาชาติเป็นเวลา 14 ปี ติดต่อกัน จากสาขาวิชา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา และดาราศาสตร์ ทั้งยังได้รับรางวัลจาก การแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติหลายรายการสำคัญ เช่น ฟิสิกส์ Asian Physics Olympiad (APhO) ฟิสิกส์สัประยุทธ์ International Young Physicists Tournament (IYPT) คณิตศาสตร์โอลิมปิก เอเชีย Southeast Mathematics Olympiad (SMO) โครงการวิทยาศาสตร์ (GENIUS Olympiad) Seoul International Invention Fair (SIIF) สิ่งประดิษฐ์ระดับ นานาชาติ The International Exhibition of Invention of Geneva โครงการวิทยาศาสตร์ Intel (ISEF) หุ่นยนต์นานาชาติ World Robot Game เป็นต้น

ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ต่อเนื่องอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นมาจากการที่โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียนทางด้านวิชาการและด้านคุณลักษณะ “**สุภาพบุรุษ BCC**” ที่มีคุณลักษณะ ประกอบด้วย *ความจงรักภักดี (Loyalty)* มีความสำนึกคุณต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โรงเรียนและผู้มีพระคุณ *ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)* มีการกระทำที่จริงใจ ซื่อตรง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง *ความรับผิดชอบ (Responsibility)* มีวินัยและมีสำนึกความรับผิดชอบต่อ การกระทำของตน *ความรักสามัคคี (Unity)* มีความผูกพันเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงาม โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่เป็นทีมงานเตรียมความพร้อมนักเรียนสู่การแข่งขันระดับนานาชาติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของโรงเรียน จึงทำให้ความสำเร็จปรากฏเป็นที่ประจักษ์ทั้งยังเป็นความภาคภูมิใจของโรงเรียนที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถต่อ ประเทศชาติ ส่งผลให้ นักเรียนมีทัศนคติและคุณลักษณะเชิงบวกที่แสดงถึงการเป็น “**ผู้เรียนรู้**” “**ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม**” และ “**พลเมืองที่เข้มแข็ง**” ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมอย่างหลากหลายร่วมกับผู้อื่น มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดวางแผนและคิดแก้ปัญหาเป็น นักเรียนทุกคนมี สปีริตปีซีซี มีคุณธรรม จริยธรรมบนพื้นฐาน คริสตศาสนา มีค่านิยมที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และเคารพ ความแตกต่าง ช่วยเหลือกันและกันจากความเข้มแข็งของรุ่นพี่ รุ่นน้องที่ต่อเนื่องกันมาได้ยาวนาน

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู

การพัฒนาวัตกรรมการ BCC NEXT ซึ่งเป็นการจัดแผนการเรียนที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นหาตัวตนของตัวเองและสร้าง “Passion” ให้กับนักเรียน ครูผู้สอนจึงต้องเน้นการจัดกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะการปฏิบัติงานและสร้างโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรม จัดรายวิชาเลือก รายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจ (Free Elective : FE) และมีความหลากหลายที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการคิด การปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งยังใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการนำเสนอผลงาน มีการนำวิธีการในการฝึกทักษะและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมในแต่ละรายวิชาของ Track ต่าง ๆ มีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากทีมงานวิชาการ และจากฝ่ายบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านองค์ความรู้ใหม่ ๆ กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง เฉพาะสาขาวิชา องค์กรเอกชน สถานประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียน อาทิ โบสถ์สี่บั้งพันธวงศ์ พระราชวังสวนจิตรลดา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เป็นต้น

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ครูจึงต้องเป็น

นักวิจัยและพัฒนา การพัฒนารายวิชาในแผนการเรียนทั้ง 15 Tracks ของ BCC NEXT ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลด้านความต้องการของผู้เรียน ด้านความคาดหวังของการศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษาของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน และการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ครูจึงต้องมีการปรับเนื้อหาและค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้ตรงกับความสนใจของนักเรียน โดยมีกระบวนการวิจัยพัฒนา ดังนี้

1. ครูต้องศึกษาข้อมูลแต่ละรายวิชาที่จะพัฒนาขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้นักเรียนได้เรียนครบตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการปรับหลักสูตรจะเป็นการออกแบบในแต่ละรายวิชาให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละสาขา ประเมินว่ารายวิชาใดควรเน้นให้เข้มข้น รายวิชาไหนควรปรับย่อการสอนให้กระชับขึ้นในระดับชั้นใด เช่น จัดหลักสูตรวิชาเคมีของนักเรียนแผนการเรียนสถาปัตยกรรม ให้จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ครูต้องออกแบบหลักสูตรวิชาในแต่ละ Track โดยการนำเนื้อหาในระดับมหาวิทยาลัยมาปรับ และจัดลำดับการสอนให้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยการปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน และมีการนำหลักสูตรการสอนที่สอดคล้องกับทางมหาวิทยาลัยมาปรับปรุง เพื่อให้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษา เช่น การลดทอนหรือมุ่งเน้นเนื้อหาของแต่ละวิชา เพื่อให้ความรู้ของนักเรียนตรงกับความต้องการของมหาวิทยาลัย

3. ครูมีการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพโดยตรง เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนมีการเข้าถึงสื่อได้ง่ายและลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน คือ เมื่อมีความสนใจสิ่งใดแล้วมักจะค้นคว้าหาคำตอบให้ได้อยู่เสมอ บางครั้งการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน จะลึกยิ่งกว่าความรู้ที่ครูได้จัดเตรียมไว้ให้

4. ครูต้องสืบค้นคำตอบและหาข้อมูลมาให้ทันและเพียงพอกับความอยากรู้ของนักเรียน เนื่องจากเนื้อหาบางแผนการเรียนมีความเฉพาะเจาะจงจนบางครั้งความรู้จากครูยังไม่เพียงพอต่อการสอนนักเรียน รวมถึงการพัฒนาตนเองในการศึกษาหาความรู้เฉพาะทางของผู้สอน ซึ่งครูบางท่านได้รับผิดชอบในรายวิชาที่ไม่ได้มีความรู้โดยตรง ดังนั้นเมื่อมีการนำวิทยากรจากนอกโรงเรียนมาให้ความรู้ ครูจะต้องเรียนรู้จากวิทยากรและพัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ไปพร้อม ๆ กับนักเรียน โดยการเรียนร่วมไปกับนักเรียนขณะที่วิทยากรสอน เพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหลักสูตรในปีต่อไป

5. ครูต้องพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองเช่นเดียวกับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย การเรียนระดับปริญญาโท หรือหนังสือแปลต่างประเทศในเรื่องที่นักเรียนสนใจ ซึ่งครูอาจจะยังไม่เคยได้ศึกษามาก่อน ครูจึงต้องมีความรู้เหล่านี้เข้ามาพูดคุยในห้องเรียนด้วย ไม่ใช่แค่ครูสอนในสิ่งที่ครูรู้ แต่เป็นการสอนให้นักเรียนได้แสดงออกในสิ่งที่เรียนรู้มา ครูมีหน้าที่นำความรู้ของนักเรียนบางคนมาศึกษาเชิงลึก มาทำให้เพื่อนคนอื่นในห้องเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน ครูต้องเป็นคนช่วยเสริมและทำให้เกิดการเรียนรู้ในห้องได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมให้มากที่สุด

**“ครูต้องเรียนรู้เยอะมาก เพราะเด็กเปลี่ยนทุกวัน
ครูต้องปรับตัวตามเด็กให้ทัน การแสดงความคิดเห็นของเด็ก
เด็กคิดต่างได้ ครูต้องเข้าใจและปรับตัวในการฟังทัศนคติของเด็ก”**

นักแนะแนว การพัฒนาหลักสูตรแต่ละรายวิชาตามแผนการเรียน 15 Tracks การออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทางอาชีพให้นักเรียนแล้ว ครูยังมีบทบาทสำคัญในการเป็น “Coach” หรือ “Mentor” อีกด้วย

“ต้องสอนให้นักเรียนรู้จุดอ่อน-จุดแข็งของตน และตั้งเป้าหมายสั้น ๆ บางคนเรียนแล้วอาจไม่ชอบ แต่ต้องรู้ว่าเรามีจุดแข็งอะไร ทำยที่สุดคุณต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่เลือก”

“แผนการเรียนแพทย์มีนักเรียนที่เลือกเข้ามาเพราะยังไม่รู้ตัวว่าชอบอะไร นักเรียนบางคนไม่มีความสุขกับการเรียนวิชาการหนัก ๆ ต้องมีการพูดคุยรายละเอียดของรายวิชา ให้ดูหลักสูตรว่านักเรียนต้องเรียนอะไรบ้าง จะได้ว่าจะต้องเจอกับอะไร ซึ่งจะมีนักเรียนถอดใจประมาณ 30% จากที่สำรวจในชั้น ม.6 จากนักเรียนเลือกเรียน 60 คน จะนักเรียนเหลือประมาณ 50 คน อีก 10 คน จะไปเรียนสายอื่นต้องมีความชอบ มีความเก่งหรือความถนัด การตั้งเป้าหมายของนักเรียนจะสูงด้วย ความพยายามของนักเรียน Track แพทย์จะต่างกับเด็กอื่น สภาพความเครียด ความกดดันสูง จึงต้องดูแลด้านจิตใจของนักเรียนด้วย ต้องคุรอบด้านว่าต้องเจออะไรบ้าง ซึ่งครูหลาย ๆ คน มีความสนิทกับนักเรียนเวลามีปัญหาในการทำ Project ครูจะคอยให้คำแนะนำเพื่อเป็นข้อมูลและทางเลือกที่ดีให้เด็กตัดสินใจ”

“...เราพยายามสร้างโอกาสให้นักเรียน
สอนนักเรียนให้มีความคิดของตนเอง เป็นผู้นำของสังคม...”

นักสร้างแรงบันดาลใจ ครูยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมให้นักเรียนไปสู่เป้าหมายอีกด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการสร้างรายวิชา และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ ตอบโจทย์การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการนำเสนอแนวทางในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ดังความเห็นของผู้แทนครู ต่อไปนี้

“ถ้านักเรียนได้เรียนแค่ตามที่กระทรวงฯ กำหนด เด็กก็จะขาดความพร้อมในการเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ทำไมไม่เตรียมความพร้อมให้ตามที่ได้ต้องการ โดยเริ่มในสิ่งที่เขารัก และเขาจะรักที่จะเรียน”

“หากเด็กหมดไฟในการเรียน ครูก็หมดไฟในการสอน”

“โรงเรียนมีครูที่คอยทำหน้าที่สนับสนุนศักยภาพของนักเรียนรายบุคคล และปรับการสอนให้ตอบโจทย์กับความต้องการของตัวนักเรียน ครูกับนักเรียนของโรงเรียนนี้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และแทบไม่มีช่องว่างระหว่างกันเลย ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น มั่นใจยิ่งขึ้น”

“เด็กมีความสนใจ เด็กจะชอบเรียนรู้ตามที่ตนสนใจ ครูต้องตอบสนองความสนใจของเด็ก ตอบโจทย์ตามความสนใจ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก สิ่งใดสอนไม่ได้ก็ไปหา partner โดยทำ MOU กับมหาวิทยาลัย”

“...ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนใกล้ชิดกัน ไม่มีความแตกต่างด้านโครงสร้างทางชนชั้น จึงเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูจะเป็น Coach ให้เด็ก ทำให้เด็กเข้าถึงครูได้ง่าย ครูจะคอยให้กำลังใจ ชี้นำ โดยไม่มีการแตกต่างทางความคิดหรือช่องว่างระหว่างวัย จึงทำให้เด็กเปิดใจเรียนรู้...”

...ผู้แทนครู

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

มุมมองของครูที่มีต่อโรงเรียน

คณะครูมีมุมมองว่า โรงเรียนกรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัยให้อิสระทางความคิดกับนักเรียน ซึ่งตัวเด็กเองมีความคิดเป็นของตัวเอง มีความใฝ่เรียนรู้ กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ ในลักษณะ **“นักเรียน ออกนอกกรอบได้ แต่ไม่ออกนอกกฎ”**

นอกเหนือจากด้านความสามารถทางวิชาการแล้วสิ่งที่ได้จากโรงเรียน คือ โอกาสที่นักเรียนจะได้เรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดแสดงผลงานจากความคิดของนักเรียน การฝึกให้นักเรียนรู้จักกระบวนการทำงาน ฝึกทักษะการใช้ชีวิตและการฝึกเป็นผู้นำในสังคม การมีแผนการเรียน 15 แผน ให้นักเรียนเลือกเรียนนั้น จะช่วยให้นักเรียนรู้ว่าตนชอบด้านไหนจากการที่ได้ลองเรียนและมีเป้าหมายในการศึกษาต่อชัดเจนขึ้น ซึ่งผู้แทนครู ได้สะท้อนความคิดเห็นว่า

“ธรรมชาติของเด็กโรงเรียนนี้มีความเป็นตัวของตัวเอง สะท้อนออกมาในการพูด คิด แสดงความคิดเห็น เด็กกล้าพูด กล้าcomment วิพากษ์วิจารณ์กับครู ครูดูแลด้านการคิดและส่งเสริมเด็กในสิ่งที่ฉายแววศักยภาพของพวกเขาให้มากขึ้น เด็กจึงพร้อม มั่นใจ และฉายแววได้เต็มที่”

“โรงเรียนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กสร้างสรรค์ผลงาน และส่งเสริมประกวดผลงาน มีการแสดงผลงานโดยให้เด็กจัดนิทรรศการ โครงการ ทำให้เห็นว่าเด็กมีความสามารถเฉพาะผลงานโดยให้เด็กจัดนิทรรศการโครงการที่ไม่ใช่เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ แต่ต้องออกแบบโดยใช้ความสามารถทางศิลปะ ฝึกการทำงาน เพื่อให้มีทักษะชีวิต ทำให้เด็กเป็นผู้นำโดยอัตโนมัติ มีการบูรณาการฟิสิกส์ เคมี ชีวะ วิทยาการคำนวณเข้าด้วยกันจากงานที่ครูมอบหมาย ซึ่งจากเดิมเด็กมองแยกส่วนกันตามวิชาที่เรียน แต่พอมีการบูรณาการ เด็กจะมองเห็นภาพรวม”

“...เด็กถนัดอะไร เด็กยังไม่รู้ แต่พอมี Track ทำให้เด็กดูว่าเด็กชอบจริงหรือไม่ มีวิชาให้เด็กเลือกถ้าเด็กไม่ชอบก็มีโอกาสเปลี่ยน..”

“ในการจัดตารางระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ได้จัดนักเรียนแยกห้องตาม Track มีห้อง Homeroom ซึ่งจะเรียนวิชาพื้นฐานร่วมกัน พอเรียนวิชาเฉพาะจึงแยกเรียนตาม Track เด็กจะมีสังคมที่หลากหลายสามารถปรับตัวได้หลากหลายขึ้น”

“จุดดีที่เห็นในการสอน คือ แต่ก่อนไม่รู้ว่าเด็กจะไปต่ออะไร จึงต้องสอนกลาง ๆ พอมี Track จะจัดการเนื้อหาที่จะสอนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้น Focus เนื้อหาและกิจกรรมได้ตรง Nature กับแต่ละแผนการเรียน และตรงกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากขึ้น”

ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

ผู้ปกครองคิดว่าแผนการเรียนแบบ 15 Tracks สามารถช่วยให้เด็กสามารถรู้จุดยืนตัวเองได้เร็วขึ้นจริง โดยผู้ปกครองได้กล่าวว่า

“..เราได้มีการเปรียบเทียบลูกคนโตที่เรียนรูปแบบปกติ หลังเรียนจบแล้วเราสอบถามความต้องการของลูกในอนาคต ได้คำตอบว่าลูกก็ไม่ทราบว่าจะตัวเองอยากเรียนอะไร ซึ่งต่างจากลูกที่เรียนที่นี่ เรียนแบบ 15 Tracks ทำให้ลูกได้รู้ตัวเองว่าชอบหรือไม่ชอบอะไร เช่น ลูกชอบรับประทานอาหาร จึงได้ลงเรียนด้านอาหาร แต่พอได้ปฏิบัติจริงแล้วไม่ชอบ ก็ถือเป็นทางเลือกให้ลูกได้ลอง นอกจากนี้โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม ซึ่งตรงกับความสนใจของลูก จึงชอบโรงเรียนนี้และตัดสินใจให้ลูกเรียนที่นี่”

นอกจากนี้ผู้ปกครองยังกล่าวอีกว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม จึงเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองก็พร้อมจะช่วยให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เช่นกัน

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโรงเรียน

ตัวแทนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยซึ่งมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แสดงมุมมองต่อ BCC NEXT ว่า

“.... ในส่วนของโรงเรียนก็มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนเฉพาะ สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีต่างๆ สามารถขอความร่วมมือจากเครือข่าย และศิษย์เก่า ในด้านบุคลากรครู มีการทำ MOU กับมหาวิทยาลัยในการสอน รายวิชาเฉพาะร่วมกับการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน โดยการร่วมเรียนรู้ จากวิทยากรไปพร้อมกับนักเรียน และเมื่อเด็กเรียนแล้วพบว่าสายการเรียน ที่เลือกไม่ใช่ความถนัดของตน โรงเรียนก็เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปลี่ยน สายการเรียนได้ ซึ่งเป็นวิธีการจัดระบบที่ดีมาก เอื้อเด็ก ๆ ในการค้นหา ความสนใจของตนเองต่ออาชีพเป็นอย่างมาก..”

“การเรียนแบบ Track ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อม มหาวิทยาลัยไม่ต้องมาสอนสิ่งที่นักเรียนควรทำได้ตั้งแต่อยู่โรงเรียน เด็กได้ทักษะ เพราะต้อง ทำกิจกรรมเฉพาะในรายวิชานั้น ๆ ของโรงเรียน”

“เด็กที่มีเป้าหมาย จะสามารถเลือกเรียนวิชาที่เลือกเทียบโอนเข้า มหาวิทยาลัยได้ เลือกได้ถูก เข้าลู่ได้เร็ว”

“มหาวิทยาลัยต้องการเด็กที่มีฉันทะ มี Passion ต้องการเด็กที่ตั้งใจ และเรียนจบได้ตามเวลา”

“ปัจจุบันแนวโน้มการรับเด็กเข้ามหาวิทยาลัยจากการพิจารณา Portfolio มีมากขึ้นมหาวิทยาลัยเลือกนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดูประวัติ การพูดคุย มากกว่าการสอบ การสอบได้ผลคะแนนที่ได้มาจากการติว เด็กเก่ง การทำข้อสอบ แต่เมื่อคุยจะรู้ว่าเด็กมีพื้นฐานมาด้วยหรือเปล่า เห็นพื้นฐานของเด็กกว่าเป็นของจริงหรือของปลอม”

“...ด้านการสอนส่วนใหญ่อาจารย์ประจำสามารถสอนได้อยู่แล้ว แต่ถ้าไม่มีความเชี่ยวชาญจริง ๆ ก็จะใช้วิทยากรภายนอกจากมหาวิทยาลัย แต่โรงเรียนจะพยายามใช้อาจารย์ประจำให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้”

“โรงเรียนมีความพร้อมในการเรียนรายวิชา มีการเปิด Workshop ในเรื่อง พื้นฐานต่างๆ ให้นักเรียน และครู ครูที่สอนแต่ละ Track หากไม่สามารถสอน วิชาไหนได้ จะเชิญวิทยากรภายนอกมาสอน”

“โรงเรียนมีศิษย์เก่าที่สามารถประสานและขอความร่วมมือได้ ความลึกเครือข่าย BCC จะแทรกซึมเข้าไปในทุกมหาวิทยาลัย สามารถ ขอมาช่วยโรงเรียนได้”

“ความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคืออาคารสถานที่ โรงเรียนมีความพร้อม มีห้องให้เด็กฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีทักษะคนตรีที่ดี มีกิจกรรมทั้งในห้อง นอกห้อง นอกโรงเรียน และมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่ประสานกับผู้ปกครองใกล้ชิด”

“โรงเรียนก็เปิดโอกาสให้เด็ก มีเด็กอยู่ Track อักษร แต่เรียนแล้ว ไม่ชอบเลยขอย้ายมา Track คนตรีในชั้น ม.5 เทอม 2 หลังจากพูดคุยและ แนะนำตามขั้นตอนก็อนุญาตให้มาเรียนได้ มีการจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ทัน เพื่อนที่เรียนมาตั้งแต่ ม.4”

“...เป็นการเตรียมความพร้อมที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนมีโอกาสได้รับ ประสบการณ์ทางวิชาชีพจากมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยก็ได้นักเรียน ที่มีความพร้อม และมีความต้องการที่จะเรียนในสาขานั้น ๆ...”

4. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ปัญหา

จากการดำเนินงานนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่ามีปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

1. **นักเรียนยังไม่รู้ความสนใจของตนเอง** ในปีแรกๆ จะพบว่า นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะยังไม่ค่อยรู้จักตัวตน โรงเรียนจึงหาวิธีช่วยนักเรียนโดยประชุมกันในทีมคณะครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว เพื่อหาวิธีให้นักเรียนรู้จักตัวตนและสามารถเลือกแผนการเรียน (track) ที่เหมาะสม กระตุ้นให้นักเรียนมีเป้าหมาย โดยฝ่ายแนะแนวจะมีแบบทดสอบความถนัด ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเน้นให้คำปรึกษารายบุคคลว่า แต่ละแผนการเรียน (Track) มีข้อดี-ข้อเสียอย่างไร ในปีแรก ๆ มีจำนวนนักเรียนย้ายแผนการเรียน (Track) มาก แต่ปีต่อ ๆ ไป มีจำนวนการย้ายน้อยลง ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีโปรแกรมพหุปัญญา (Multiple Intelligences Program: MIP) เพื่อส่งต่อนักเรียนเข้าสู่แต่ละแผนการเรียน (Track) มีการจัดวิชาเลือกในลักษณะวิชาเสรี ประมาณ 18 กิจกรรมให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด โดยเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นการสร้างพื้นฐานให้นักเรียนได้รู้ถึงความสนใจของตนเองตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถ้านักเรียนลองเรียน 1 ภาคเรียนแล้วไม่ชอบ ในภาคเรียนที่ 2 สามารถเปลี่ยนวิชาเรียนให้ตรงกับความสนใจของตนเองได้ เพื่อที่จะสร้างแรงบันดาลใจในอนาคตต่อไปและเป็นแนวทางที่จะนำนักเรียนไปสู่การเลือกเรียนแบบแผนการเรียน (Track)

2. การเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา กับในระดับมหาวิทยาลัย เนื้อหาของวิชาในระดับมัธยมศึกษาที่ระดับมหาวิทยาลัย มีความแตกต่างกันในด้านของทฤษฎีและบริบทในการเรียน ครูจึงต้องเป็น Mentor ในการแนะนำและปรับเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละรายวิชาตามสิ่งที่นักเรียนสนใจและสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยด้วย

3. การสอนวิชาเฉพาะทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูประจำจะเป็นผู้สอน ในช่วงแรกโรงเรียนยังขาดครูเฉพาะทางในบางสายที่เปิดวิชาเฉพาะและต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ โรงเรียนมีการทำ MOU กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยหรือวิทยากรภายนอกมาสอน โรงเรียนสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู โดยมีการเปิด Workshop ต่าง ๆ ให้ส่งครูเข้าอบรม และให้ครูเรียนรู้จากวิทยากรที่มาสอน รวมทั้งส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้ทันต่อความรู้ ความคิด ความต้องการของนักเรียน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. การเหลื่อมเวลาในการเปิด-ปิดภาคเรียนของโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย เนื่องจากโรงเรียนต้องเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาสอน ในบางวิชา แต่ช่วงเวลาในการเปิด-ปิดภาคเรียน ของโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย ไม่ตรงกัน จึงต้องวางแผนเรื่องจัดตารางเวลา รวมถึงการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเดินทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัยของนักเรียน ซึ่งเบื้องต้นอาจจะแก้ปัญหา ด้านการปิดเหลื่อมเวลากันโดยการสอนออนไลน์ แต่อาจจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้หากเป็นชั่วโมงเรียนด้านการลงมือปฏิบัติ

5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ในด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า มีปัจจัยทั้งด้านการบริหารวิชาการโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนี้

1. การใช้งานวิจัยและความต้องการของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง:

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการวิจัย เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการที่ควบคู่กับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และเป็นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ความสำเร็จของ BCC NEXT เริ่มจากการที่โรงเรียนได้ทำการศึกษาวจัยความต้องการของผู้เรียนจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศิษย์เก่าที่จบการศึกษา ข้อมูลการสมัครเข้าเรียนในสาขาต่าง ๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัย ข้อมูลการเปลี่ยนสาขาการเรียนและการสอบเข้าเรียนในสาขาใหม่หลังทดลองเรียนไปแล้ว ในขั้นตอนนี้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน จะสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่งในการจัดทำหลักสูตร โดยพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความหลากหลายตามภูมิหลังของผู้เรียน รวมถึงได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายภายหลังจากได้วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนแล้ว ทีมงานที่วางแผนการพัฒนาหลักสูตร BCC NEXT จะช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ทำการเลือกเนื้อหาสาระ หรือหัวข้อเนื้อหาที่จะนำมาจัดแผนการเรียนและพัฒนาหลักสูตรโดยตรงจากจุดมุ่งหมาย คณะผู้ทำ

หลักสูตรไม่เพียงแต่จะต้องพิจารณาจุดหมายในการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องสัมพันธ์ของกรอบรายละเอียดหลักสูตรของแผนการเรียนแต่ละแผน แต่ละรายวิชาที่เชื่อมต่อกัน ระหว่างการเรียนแต่ละชั้นปีโดยให้ความสำคัญของเนื้อหาที่สัมพันธ์กับสาขาการเรียนในมหาวิทยาลัยที่นักเรียนจะเลือกเรียนด้วย

2. ความร่วมมือจากทุกฝ่าย :

โรงเรียน: โรงเรียนจะต้องเป็นผู้สนับสนุนทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทรัพยากรจำเป็นในการจัดแผนการเรียนแต่ละแผนแต่ละชั้นปีที่มีความเข้มข้นทางวิชาการเฉพาะทางเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น การเตรียมความพร้อมทั้งด้านสถานที่ มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้พอเพียงต่อความต้องการของเด็ก และคอยบริหารทั้งงบประมาณและบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการอนุมัติในสิ่งที่นักเรียนและครูผู้สอนต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างประโยชน์และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักเรียน เช่น การเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาสอน การพานักเรียนไปศึกษาดูงานภายนอก และสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนอยู่เสมอ และที่สำคัญคือ โรงเรียนเปิดใจต้องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเพื่อจะนำไปปรับปรุงแก้ไขให้นวัตกรรม BCC NEXT สามารถพัฒนาจนเกิดความสำเร็จสูงสุด

คณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และสมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า ที่ล้วนแต่เป็นผู้ประสบความสำเร็จในทุกสาขาอาชีพ ทำให้โรงเรียนมีทีมงานมืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในสาขาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มแข็ง จริงจัง และมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพหลากหลาย เช่น การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอ สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ มีการจัดหาเครือข่ายร่วมพัฒนาการเรียนรู้กับ

องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยทำความร่วมมือทางการศึกษา (MOU) กับนานาชาติประเทศ เพื่อเป็นโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่างออกไป มีห้องเรียนต่างแดน Study Abroad Program โครงการศึกษาภาคฤดูร้อนต่างประเทศ BCC Summer Camp Study Abroad and BCC Summer Camp Programmers ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการคิดได้ปฏิบัติจริง มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นอย่างดี

ครูผู้สอน: สิ่งสำคัญสิ่งแรกที่จำเป็นต่อการทำงาน คือ ครูจะต้องปรับทัศนคติของตนเองให้ทันกับแผนการเรียน 15 Tracks โดยเฉพาะครูที่อยู่กับโรงเรียนมานาน ต้องเข้าใจว่าการเรียนการสอนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตามความสนใจของเด็กและมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งหน้าที่ของครู คือ ต้องปรับตัว โดยการพัฒนาองค์ความรู้เดิมของตนเอง และค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจจะอาศัยการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ และการศึกษาไปพร้อมๆ กับเด็กเมื่อมีกิจกรรมการพัฒนาด้านความรู้ในแต่ละแผนการเรียน และรายวิชาใหม่ ๆ จากการฟังวิทยากรที่เชิญมา นอกจากนี้ครูจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายทั้งงานรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยต้องนำผลการประเมินคุณภาพนักเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและดียิ่งขึ้นในปีต่อไป

นักเรียน: การที่นักเรียนได้เรียนในแผนการเรียนแบบ 15 Tracks ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะรับประกันได้ว่านักเรียนจะประสบความสำเร็จทั้งระดับมหาวิทยาลัยและในอนาคต แต่เป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือให้

นักเรียนได้ลองศึกษาสิ่งที่สนใจขั้นพื้นฐานและช่วยให้ค้นหาสิ่งที่นักเรียนสนใจเพียงเท่านั้น แต่สิ่งที่จะพานักเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้นก็ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นและความพยายามของนักเรียนแต่ละคน

ผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน ทั้งในด้านการให้กำลังใจ พุดคุย สอบถาม สัมผัส แสดงความรัก ต่อบุตรหลาน ให้คำแนะนำในการเรียน รวมทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการร่วมกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ: การทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ พัฒนาคณะครูให้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของการนำนวัตกรรม BCC NEXT มาสู่การปฏิบัติในห้องเรียน และการเตรียมพร้อมนักเรียนเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะในด้านองค์ความรู้ วิธีการเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และการทำ Portfolio รวมทั้งการที่นักเรียนมีโอกาสได้เข้าไปร่วมเรียนหรือทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ช่วยให้นักเรียนได้เห็นบรรยากาศและทบทวนตนเองว่าต้องการเรียนสายนี้จริงหรือไม่

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีจุดเด่นในด้านพลังความร่วมมือที่เข้มแข็งในการมุ่งมั่นจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จสูงสุด ศักยภาพของทีมงานโรงเรียนทุกฝ่ายล้วนเป็นผู้ที่มีความสำเร็จทางวิชาชีพในระดับแนวหน้าของทุกภาคส่วน ทำให้ศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนมีพลังผลักดันสู่ความสำเร็จทุกด้านอย่างเข้มแข็ง

6. บทสรุป

กระบวนการพัฒนาที่ส่งผลต่อคุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน กรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย มีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตามนโยบายระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนรู้ ที่ได้ออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และมีความต่อเนื่องสอดคล้องเชื่อมโยงมาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างกลมกลืน ทำให้นักเรียนสามารถค้นพบตนเอง ฝึกฝนทักษะการปฏิบัติงานเฉพาะทางในระดับพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อต่อยอดความรู้ และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจ โดยนวัตกรรม ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน BCC NEXT ที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการส่งเสริมจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย ตอบสนองกระแส การพัฒนาของโลกที่เปลี่ยนแปลงเป็นการศึกษาเพื่ออนาคตที่นักเรียนสามารถ เลือกศึกษาในรายวิชาที่ตนเองสนใจได้อย่างอิสระ และเป็นรายวิชาที่สามารถนำ มาต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ซึ่งโรงเรียนมีกระบวนการพัฒนา ผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูมีการออกแบบจัดการเรียนการสอนที่เน้น ทักษะปฏิบัติให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน และเป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การลงมือปฏิบัติจริง การนำทักษะสำคัญ ในศตวรรษที่ 21 เป็นฐานการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำทนายต่อโลกอนาคต และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

ผลจากการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นสะท้อนตามผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปของวงการศึกษาในด้านคุณภาพนักเรียนที่เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมของ **“สุภาพบุรุษ BCC ที่เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง”** มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ได้เรียนรู้และเข้าใจแนวพระราชดำริ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง มีความตระหนักรู้คุณค่าร่วมอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมและโครงการจำนวนมากเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด มีเจตคติที่ดีและเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มีทักษะในการคิดคำนวณ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียน การนำเสนอผลงาน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้ตามศักยภาพของตนเองสามารถเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกันที่แสดงถึงการเป็น **“ผู้เรียนรู้”** มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการมีทักษะกระบวนการคิดตามศักยภาพ มีทักษะการอ่าน ฟัง พูด เขียน สามารถตั้งคำถามเพื่อการสื่อสารและการนำเสนอผลงานและความคิดสร้างสรรค์จากการคิดค้นและผลิตสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้สู่การเป็น **“ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม”** ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจศึกษา รวมถึงการเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ รวมถึงโรงเรียนมีการจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเยาวชนในการศึกษาด้านอวกาศ คือ **“หลักสูตร Space Engineer Program”** นักเรียนใน Track นี้สามารถสร้างและพัฒนา **“ดาวเทียม”** ขึ้นสำรวจอวกาศจนประสบความสำเร็จเป็นประเทศแรกในอาเซียน และนำเสนอผลงานสู่บุคคลภายนอก

จากการดำเนินงานของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” มาใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยออกแบบหลักสูตรบนฐานของการวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ ประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนระหว่างฝ่ายวิจัย ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายวิชาการ อย่างเข้มแข็งในช่วยให้นักเรียนค้นหาตนเองและสร้าง Passion ในการเรียน และการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย ซึ่งเป็นการส่งเสริมศักยภาพและเป็นการวางรากฐานให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเองจากการเลือกเรียนวิชาต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาผ่านโปรแกรมพหุปัญญา (Multiple Intelligences Program: MIP) ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีการจัดรายวิชาเลือกในลักษณะวิชาเสรี ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด เป็นการสร้างพื้นฐานให้นักเรียนได้รู้ถึงความสนใจของตนเอง เพื่อที่จะสร้างแรงบันดาลใจในอนาคตต่อไปและเป็นแนวทางที่จะนำนักเรียนไปสู่การเลือกเรียนแบบแผนการเรียน (Track) ในระดับมัธยมศึกษา โดยมีทิศทางและเป้าหมายการศึกษาที่สามารถทำให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง จนกระทั่งต่อยอดความรู้และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจ อีกทั้งการที่โรงเรียนประสานความร่วมมือในด้านวิชาการจากภายนอก ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานรัฐ และองค์กรเอกชนต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการร่วมขับเคลื่อนให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลและเกิดผลสำเร็จ

จากนวัตกรรมหลักสูตรของโรงเรียน ครูผู้สอนมีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตามหัวข้อที่ตนสนใจ ในลักษณะ Project-Based และ Research-Based ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการลงมือปฏิบัติและทำงานร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ทั้งในด้าน **“ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง”** ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จของนวัตกรรมนี้คือ 1) การทำงานร่วมกันทั้งฝ่ายวิจัย ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวิชาการ และทีมงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้งานวิจัยเป็นฐานและคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน 2) การสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบบนฐานข้อมูลและประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย 3) การนำจุดแข็งจากศักยภาพการบริหารงานภายใน และเครือข่ายผู้สนับสนุนภายนอกของโรงเรียน มาพัฒนาทรัพยากร สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย ทำให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ และส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ทั้งในด้าน **“ผู้เรียนรู้”** ในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน **“ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม”** ในการพัฒนาโครงการงานและผลงานในรายวิชา และกิจกรรมต่างๆ นักเรียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้ด้วยตนเองและนำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างผลงาน รวมทั้งพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีรวมทั้งสามารถภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยครูและคณาจารย์มืออาชีพ และการเป็น **“พลเมืองที่เข้มแข็ง”** ที่โรงเรียนหล่อหลอมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักทางศาสนา และมีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงของโลก และมีความเป็นสุภาพบุรุษปิติ

ความสำเร็จของนักเรียนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับเป็นหนึ่งในผู้นำด้านการศึกษาในระดับโรงเรียนที่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากการฟัง การดู แล้วสามารถนำเสนอความคิดด้วยวิธีการของตนเองอย่างสร้างสรรค์ มีความรู้และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย ได้รับการส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พัฒนาการตนเองตามศักยภาพใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการนำเสนอผลงาน มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคิดตามศักยภาพ สามารถสรุปความคิดเห็นของตนเองและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งโรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามกลไกของระบบประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ การปรับปรุงพัฒนาตามวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่นในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายในโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อผลการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

การมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของผู้บริหาร คณะครู บุคลากร และ Stakeholders มีอาชีพทำให้ “ BCC NEXT ” นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน ประสบความสำเร็จ เพื่อผลลัพธ์คุณภาพของ “สุภาพบุรุษ BCC”

School of Happiness

“กรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย
โรงเรียนแห่งความสุข”

3D 4 HIGH Model

ศูนย์ปัญญาจิตวิทยาการ

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

การควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กด้วยพลังความร่วมมือ

...สู่การสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง ด้วยนวัตกรรม 3D 4 HIGH

1. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่เหมือนกันอยู่หลายประการ เช่น ครูไม่ครบชั้น นักเรียนมีจำนวนลดลงและได้เรียนไม่ครบตามหลักสูตร ทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองไม่มีความมั่นใจในคุณภาพการศึกษา ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องท้าทายความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จะต้องคิดวางแผนแก้ปัญหาและทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการต่อไป

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2580 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านบางปิดล่าง ตำบลบางปิด อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ซึ่งบริเวณโรงเรียนอยู่ใจกลางชุมชนบางปิด การคมนาคมสะดวก ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีอาชีพทำการเกษตรและประมง โรงเรียนใช้หลักการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กตามนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด โดยรวมกลุ่มกับโรงเรียนขนาดเล็กอีก 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่ และโรงเรียนวัดบางปิดบน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ชื่อว่า “ศูนย์ปัญญาวิทยาคาร” ปัจจุบันซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้รวมตามนโยบายของ สพฐ. และได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางปิด ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของนักเรียนที่มีการพัฒนาทุกด้านสูงขึ้นมาก ทำให้ผู้ปกครอง

เกิดความศรัทธาและให้การสนับสนุน สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของการเรียนรวมในศูนย์ปัญญาวิทยาการ “โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)” ที่เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างราบรื่น ปัจจุบันเปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนจำนวน 229 คน ผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันคือ นางศิริรัตน์ โพธิ์ทอง ครูของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) และโรงเรียนเครือข่าย รวม 12 คน และบุคลากรทางการศึกษา 9 คน

วิสัยทัศน์

ศูนย์ปัญญาวิทยาการ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานภูมิปัญญาไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เอกลักษณ์

“ปัญญาวิทยาการ” นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบสหวิทยาการรวม 5 โรงเรียนโดยใช้บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารจัดการร่วมกัน และหลอมรวมวัฒนธรรมผู้เรียนให้เป็นเอกภาพการศึกษาในบริบทของศูนย์ปัญญาวิทยาการ

อัตลักษณ์

“สุขภาพดี” โรงเรียนพัฒนาและปลูกฝังพฤติกรรมผู้เรียนให้มีสุขภาพดี ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานให้มีสติปัญญาดี และเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการและนันทนาการ ตามความถนัดและศักยภาพของผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล และส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ตามความสามารถของตน
2. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริมศูนย์ปัญญาวิทยาการ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ส่งเสริมผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. ส่งเสริมสถานศึกษาแบบอย่างและต้นแบบการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)
6. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีคุณภาพ

เป้าประสงค์

1. นักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีความเป็นเลิศทางวิชาการและนันทนาการ ตามความถนัดและศักยภาพของผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล และส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้เรียนรู้ตามความสามารถของตน
2. ผู้เรียนร้อยละ 90 ขึ้นไป มีคุณลักษณะตามเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริมของศูนย์ปัญญาวิทยาการ
3. ผู้เรียนร้อยละ 90 ขึ้นไปมีอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ร้อยละ 90 ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. สถานศึกษาเป็นโรงเรียนแบบอย่างและโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

6. ทุกภาคส่วนให้การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีคุณภาพ

จากข้อมูลพื้นฐาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน วัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โดยศูนย์ปัญญาจิวยาศากร ที่มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี เป็นคนดี มีคุณธรรม ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมสืบสานภูมิปัญญาไทย และร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด และนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนานักเรียนให้มีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติซึ่งเป็นความคาดหวังปลายทางโดยใช้การหนุนเสริม จากพลังเครือข่ายความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

2.

นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสำหรับพัฒนาคุณภาพ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ “โมเดล 3D 4 HIGH”

ปัจจุบันโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โดย “ศุภชัย ภูษิตวิภาคาร” ได้รับเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดให้เป็นโรงเรียนแม่เหล็ก ในโครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน โรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน ในปีการศึกษา 2558 โรงเรียนได้พัฒนา “นวัตกรรม 3D 4 HIGH” ขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นวัตกรรม 3D 4 HIGH ประกอบไปด้วย D1= DLTV เรียนรู้ผ่านระบบทางไกล ผ่านดาวเทียม D2= Develop การพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพในทุกด้าน D3= Delight เรียนอย่างมีความสุขในทุกกิจกรรม H1= ผลสัมฤทธิ์สูง (O-NET, NT และผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนสูง) H2= ทักษะอาชีพสูง จัดการเรียนรู้แบบ ชุมชน (ชุมชนดนตรีไทย คหกรรม หัตถกรรม และชุมชนเปิดโลกกว้าง สร้างอาชีพกับเศรษฐกิจพอเพียง) H3 = ภูมิคุ้มกันสูง (สุขภาพดี พอเพียง มีคุณธรรม นักเรียนมีความสุข สนุกในทุกกิจกรรมการเรียนรู้) H4 = ผลงานเชิงประจักษ์สูง (ผลงานนักเรียน ผลงานโรงเรียน และผลงานครู) และมีการพัฒนา “นวัตกรรม การสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)” และนวัตกรรม “การสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)” ร่วมกับนวัตกรรม 3D 4 HIGH เพื่อเป็นการหนุนเสริมในด้านการบริหารจัดการที่ทำให้เกิดพลังความร่วมมือของทุกฝ่าย จากชุมชน หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้วยนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการศึกษาที่โรงเรียนพัฒนาขึ้น

2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม 3 D 4 High

ในอดีตโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ประสบกับปัญหาคุณภาพทางการศึกษาดำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำนวนนักเรียนลดลง ซึ่งโรงเรียนมีได้นิ่งนอนใจ จึงเร่งรัดแก้ไขปัญหาโดยใช้การบริหารงานแบบการสร้างเครือข่ายและส่วนร่วม โดยมีการระดมความคิดของคณะครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุความตกต่ำของคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้โรงเรียนได้นำวิธีแบบอริยสัจ 4 มาใช้ในการแก้ปัญหา ดังนี้

1) ขั้นทุกข์ คือ การกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2) ขั้นสมุทัย คือ การร่วมคิดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งทางโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้ร่วมกันในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

- ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ทำให้ครูขาดความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดและความเชี่ยวชาญตามธรรมชาติของแต่ละสาระการเรียนรู้

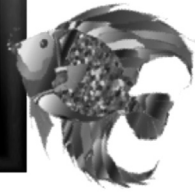
- ครูต้องเข้ารับการอบรมบ่อย โดยเฉพาะการประชุม อบรม สัมมนา การจัดกิจกรรม ต้นสังกัด และหน่วยงานต่างๆ ที่ต่างก็เร่งรัดการผลิตงานของตน โดยเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณเป็นช่วงเวลาภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงที่ครูกำลังเร่งพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะทักษะพื้นฐานทางการเรียน การอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ทำให้การเรียนรู้หยุดชะงักและส่งผลกระทบต่อในระดับชั้นต่อไป

- งบประมาณที่จำกัด ส่งผลต่อ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อการสอนไม่เพียงพอ แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ งบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง

ไม่เพียงพอ ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจึงมักส่งบุตรหลานเข้าเรียน
ในโรงเรียนในตัวเมืองหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมกว่า

- การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีส่วนร่วมน้อย

- การจัดการศึกษาของโรงเรียนยังขาดกิจกรรมที่ตอบสนอง
ความต้องการของผู้ปกครอง เช่น ทักษะอาชีพ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง
ขั้นพื้นฐาน การมีมารยาท การเป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นต้น

3) **ขั้นนิโรธ** คือ การกำหนดจุดหมายหรือสถานะพันปัญหา
ช่วยกันร่วมคิดวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการแก้ปัญหาและการจัดลำดับจุดหมาย
ของสถานะพันปัญหาโดยผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้ปกครอง โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้ร่วมกันหาแนวทาง
การแก้ปัญหาตามสาเหตุที่วิเคราะห์ โดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพ
ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไป
โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้เป็นคนดี
คนเก่ง และ มีความสุข

4) **ขั้นมรรค** คือ การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา จากความมุ่งหวัง
ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ
และมีคุณธรรมควบคู่กันไป เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุข โรงเรียนจึงได้

นวัตกรรม 3D 4 HIGH ในการพัฒนาผู้เรียน ร่วมกับนวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)” และนวัตกรรม“การสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)” โดยการใช้ทรัพยากรและวิทยาการที่มีอยู่มาช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้คุ้มค่าที่สุด โดยประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชน ในการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีผลงานเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

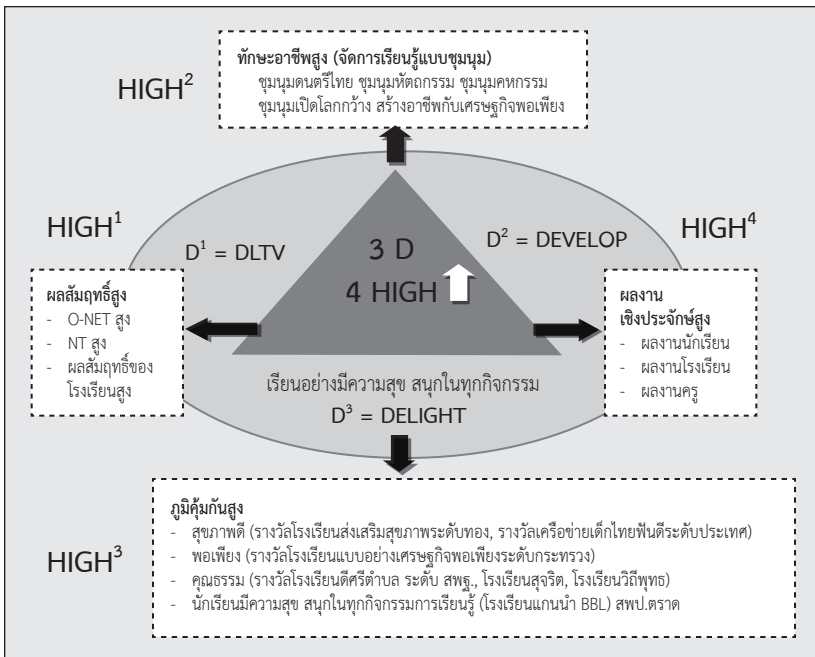

การรวมโรงเรียนขนาดเล็ก 5 โรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันภายใต้การดำเนินการของ “ศูนย์ปัญญวิทยาการ” และการบริหารจัดการศึกษา แบบ 3D 4 HIGH และใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นฐานในการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2.2 การดำเนินงานนวัตกรรม 3D 4 HIGH และจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน

จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อพัฒนาผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนตามแนวทางการแก้ปัญหาแบบ อริยสัจ 4 ทำให้โรงเรียนได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในทุกด้าน มีการจัดการเรียนรู้ โดยการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

โดยมุ่งให้นักเรียนมีความสุขและสนุกกับทุกกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ นอกจากนี้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น โดยการรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่พื้นที่ใกล้เคียง ภายใต้ชื่อศูนย์ปัญญาวิทยาคาร ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่ และโรงเรียนวัดบางปิดบน มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ทำให้มีครูรับผิดชอบสอนได้ครบตามกลุ่มสาระ แก้ปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นฐาน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามรูปแบบ 3D 4 HIGH ซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามรูปแบบ 3 D 4 HIGH

หลักการ 3D

D1= DLTV จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ที่ถ่ายทอดสดมาโดยตรง (DLTV) โดยจัดติดตั้งโทรทัศน์ 2 เครื่อง ในทุกห้องเรียนให้นักเรียนได้เรียนทุกชั้นเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกชั้นทุกวิชา

“...การใช้ DLTV เป็นการแก้ปัญหาครูสอนไม่ตรงวิชาเอก และแก้ปัญหาครูต้องไปอบรมตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยเมื่อครูท่านใดมีภารกิจที่ต้องไปราชการอบรม พัฒนา ก็สามารถจัดครูท่านอื่นเข้าดูแลนักเรียนในชั้นเรียนแทนได้...”

ศิริรัตน์ โพธิ์ทอง ผู้อำนวยการโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนแบบ DLTV เป็นการลดภาระให้ครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนได้ประชุมและตกลงร่วมกันถึงการจัดการเรียนรู้อันไม่ใช่เพียงการให้นักเรียนดูโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว แต่ตกลงร่วมกันโดยครูจะต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่าง Active Learning ซึ่งหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning คือ การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนในโทรทัศน์ ผู้สอนในห้อง และผู้เรียนด้วยเทคนิคหรือกิจกรรมต่าง ๆ ครูมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง คุณครูต้องคอยกำกับการสอน เป็นคุณครูที่คอยช่วยเหลือนักเรียน ชักถามและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูต้องจัดเตรียมกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทำท่าย และเน้นการลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตรให้พร้อมที่นักเรียนจะเรียนรู้ ส่งเสริมผู้เรียนให้สนใจ ศึกษาค้นคว้าโดยใช้สื่อเทคโนโลยีจากแหล่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย และครูต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน พร้อมทั้งบันทึกหลังสอนทุกครั้ง เพื่อนำผล

ไปซ่อมเสริมและจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป ครูตรวจผลงานนักเรียนทุกคน และนำผลงานนักเรียนมาแสดงในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนภูมิใจในผลงานของตน และเปรียบเทียบผลงานกับเพื่อนต้นทาง จาก DLTV นักเรียนต้องมีการจดบันทึก ทำกิจกรรมต่างๆตามคุณครูโรงเรียนวังไกลกังวล และครูผู้สอนในห้องเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนทุกเดือนและนิเทศครูทุกคน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน

D2 = DEVELOP โรงเรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ นอกจากโรงเรียนจะมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยใช้ DLTV และระดมบุคลากรจากส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผลการจัดการศึกษาแล้ว โรงเรียนยังคำนึงถึงทักษะการดำรงชีวิตในอนาคตของผู้เรียนอีกด้วย เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนถึงฐานะปานกลาง เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วนักเรียนบางส่วนไม่ได้เรียนต่อ หรือเรียนจบเพียงการศึกษามัธยมศึกษาแล้วไปประกอบอาชีพ การพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตจึงเป็นแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

“...นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว นักเรียนมีความจำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ทักษะด้านอื่น ๆ ในโลกแห่งการดำรงชีวิตจริงที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน โดยเฉพาะทักษะทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและชุมชน...เพื่อสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง”

สุชาติ จิตมุ่งมโนธรรม นายก อบต.บางปิด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ในทุกด้าน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนและผลิตประชากรที่มีคุณภาพ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมสุขภาพ ดังนี้

1. จัดตั้งชุมนุมเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้กับนักเรียนทุกคน ในระดับประถมศึกษา ทักษะอาชีพ เป็นสิ่งที่โรงเรียนให้ความสำคัญและเห็นว่า มีความจำเป็นต่อนักเรียน โดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมนุม โดยมีชุมนุม ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ในทุกชั่วโมงสุดท้ายของทุกวันจันทร์ เป็นจำนวน 4 ชุมนุม ประกอบด้วย ชุมนุมดนตรี-นาฏศิลป์ ชุมนุมหัตถกรรม ชุมนุมคหกรรม ชุมนุมเกษตรกรรม (เปิดโลกกว้าง สร้างอาชีพกับเศรษฐกิจพอเพียง)

2. จัดกิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนศีลศรีตำบล โรงเรียนวิถีมุทธ โรงเรียนสุจริต โดยเน้นให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับวัด โดยโรงเรียนจะน่านักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในทุกวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นิมนต์พระ ในการทำกิจกรรมสำคัญของโรงเรียน จัดสวดมนต์ในชั่วโมงสุดท้ายของวันศุกร์ จัดค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” เป็นต้น

3. จัดกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยยึดหลักว่า การเรียนรู้ที่ดี ต้องมาจากร่างกายสมบูรณ์พร้อมที่จะเรียนโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) จึงจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมเด็กไทยฟันดี กิจกรรมสวมสะอาด กิจกรรม To Be Number 1 โดยกิจกรรมนี้โรงเรียนเป็นเครือข่ายสมาชิกของบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์อาหาร (มหาชน) จำกัด กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ขยับกาย สบายชีวี ด้วยวิธีการ เดินแอโรบิก

D3 = DELIGHT นักเรียนมีความสุข สนุกกับทุกกิจกรรม ประกอบกับ โรงเรียนได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ให้เป็นแกนนำการจัดการเรียนการสอน BBL อำเภอแหลมงอบ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุขในการมาโรงเรียน อยากมาโรงเรียน สนุกสนาน มีจิตอาสากับทุกกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้ โดยกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนจะจัดให้ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการของนักเรียนและชุมชน มิใช่เป็นการยึดยึดความรู้ให้กับนักเรียน เพราะถ้านักเรียนไม่เห็นประโยชน์ นักเรียนจะไม่สนใจและมีความสุขต่อการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนให้ความเห็นกับการเรียนและกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดให้นักเรียนสอดคล้องกันว่า

“...พวกเรารักโรงเรียนนี้ ไม่ได้คิดว่าตัวเองหรือเพื่อนๆ มาจากโรงเรียนอื่น คุณครูดูแลดี มีกิจกรรมดีๆ ให้อุ่นใจได้ทำที่โรงเรียนมากมาย ตั้งแต่เช้าก่อนเข้าแถวและหลังเลิกเรียน เราต่างมีหน้าที่รับผิดชอบหมุนเวียนกันไป พวกเราชอบทำกิจกรรมเพราะสนุกดี และมีประโยชน์ด้วย...”

ผู้แทนนักเรียน ป.5

4 HIGH

หลักการ 3 D นำมาซึ่งผลการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรมแบบ 4 HIGH โดยมุ่งหวังผลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนร่วมกัน ดังนี้

HIGH 1 ผลสัมฤทธิ์สูง

- ผลคะแนน O-NET สูง
- ผลคะแนน NT สูง
- ผลคะแนน Las สูง
- ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนสูง

คำว่า สูง หมายถึง ผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์สูงนั้น โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยระดับ DLTV และจัดโครงการและกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ โดยมีโครงการต่าง ๆ ดังนี้

ชื่อโครงการ/กิจกรรม	รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	วัน เวลาที่ดำเนินการ
โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สอนเสริมและเตรียมความพร้อมในการสอบ O-NET ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ทุกเย็นวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์
โครงการผู้เรียนมีความรู้ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	เป็นการสอนเสริมเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT)	ทุกเย็นวันจันทร์-ศุกร์
โครงการรักษักรอ่าน	ส่งเสริมการอ่านหนังสือนอกเวลา	ตลอดปีการศึกษา
โครงการปลอตนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	ครูประจำชั้นทำการศึกษาคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรืออ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง สร้างแบบฝึก การอ่านและการเขียนสอนเสริมให้กับนักเรียน	ตลอดปีการศึกษา

HIGH 2 ทักษะอาชีพสูง

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนเลือกชุมนุมที่สนใจ โดยมีการฝึกฝนอาชีพในแต่ละชุมนุมตามความสนใจของตนเอง โดยไม่มีการบังคับ นักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมกับชุมนุมใดก็ได้ โดยกำหนดให้นักเรียนได้เลือกชุมนุมปีละ 1 ครั้งและปฏิบัติกิจกรรมชุมนุมในชั่วโมงสุดท้ายของวันจันทร์ ทุกสัปดาห์ โดยทุกชุมนุมมีการกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาตามกิจกรรมชุมนุมที่กำหนดไว้ มีแผนการดำเนินการ มีครูผู้รับผิดชอบแต่ละชุมนุมร่วมกับการเชิญ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ปรารชญ์ชาวบ้านมาร่วมจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน เน้นกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการประเมินผลและประเมินความพึงพอใจในทุกสิ้นปีการศึกษารายละเอียด ดังนี้

ชื่อชุมนุม	รายละเอียดและหลักสูตรของชุมนุม	วัน เวลาที่ดำเนินการ
ชุมนุมดนตรี นาฏศิลป์	“หลักสูตรดนตรี-นาฏศิลป์ โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคน มีความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของดนตรีไทยและดนตรีสากล ความรู้พื้นฐานเบื้องต้นของดนตรี ทักษะเบื้องต้นของดนตรี ประเภทของเครื่องดนตรี ทฤษฎีโน้ตดนตรี และการปฏิบัติจริง โดยทางโรงเรียนมีเครื่องดนตรี ดังนี้ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซอด้วง ซออู้ ตะโพน ฉิ่ง ฉาบ ซิม ฉิ่ง กรับ เมโลเดียน เบลโลล่า กลองแต๊ก กลองใหญ่ ฉาบ และกีตาร์”	ทุกชั่วโมงสุดท้ายของวันจันทร์ และช่วงพักกลางวัน
ชุมนุมหัตถกรรม	ชุมนุมหัตถกรรม หลักสูตรหัตถกรรม โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคนมีความรู้เรื่องงานประดิษฐ์ การทำผ้าบาติก การเพนท์ผ้าบาติก การทำเสื่อบาติก การทำดอกไม้จากแป้งขนมปัง การจักสานกระเปาะจากเส้นพลาสติก การจักสานคลุ้ม การทอผ้า	ทุกชั่วโมงสุดท้ายของวันจันทร์

ชื่อชุมนุม	รายละเอียดและหลักสูตรของชุมนุม	วัน เวลาที่ดำเนินการ
ชุมนุมคหกรรม	หลักสูตรคหกรรม กำหนดให้นักเรียนทุกคนมีความรู้เรื่อง การใช้อุปกรณ์ซึ่ง ตวง ความรู้พื้นฐานในการทำอาหาร และลงมือปฏิบัติจริงในการทำขนมปังกรอบเนยน้ำตาล ขนมปังกรอบกระเทียม วุ้นนมสด คุกกี้เนย คุกกี้ ช็อคโกแลตชิพ ขนมกลีบลำดวน ขนมปังแท่งเคลือบ ช็อคโกแลต น้ำสมุนไพร แหนมเห็ด น้ำพริกเห็ดนางฟ้า ขนมหม้อแกงไขการบรรจุภัณฑ์ขนม ธุรกิจขายขนม ซึ่งในการทำขนมภาคปฏิบัติ ขนมที่ได้จะนำไปจำหน่ายให้ นักเรียนในโรงเรียนและนำเงินรายได้มาหมุนเวียนในการ ใช้จ่ายของชุมนุม โดยนักเรียนจะได้ฝึกการคิดต้นทุน กำไร และการทำบัญชี	ทุกชั่วโมงสุดท้ายของ วันจันทร์
ชุมนุมเกษตรกรรม (เปิดโลกกว้าง สร้างอาชีพกับ เศรษฐกิจพอเพียง)	หลักสูตรเกษตรฯ กำหนดให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ เรื่อง การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงปลาตู้ การทำปุ๋ยหมัก ชีวภาพ การปลูกยางพารา การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ไข่และไก่พื้นเมือง การทำปุ๋ยมูลไส้เดือน ซึ่ง นักเรียนจะได้เรียนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	ทุกชั่วโมงสุดท้ายของ วันจันทร์

HIGH 3 ภูมิคุ้มกันสูง โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนเพื่อสร้างต้นทุนทางปัญญา และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เพื่อสร้างให้นักเรียนมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนสร้างต้นทุนให้กับนักเรียน ดังนี้

ชื่อโครงการ/ กิจกรรม	รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	วัน เวลา ที่ดำเนินการ
โครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ	กิจกรรมเด็กไทยฟันดี นักเรียนทุกคนต้องแปรงฟันหลัง รับประทานอาหารกลางวันโดยความร่วมมือกับโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางปิด และแผนกทันตกรรม โรงพยาบาลแหลมฉบัง ในการอุดฟัน ขูดหินปูน การกำจัดเหา กิจกรรมส้วมสะอาด เป็นต้น	ตลอดปีการศึกษา
กิจกรรม โรงเรียนวิถีพุทธและ โรงเรียนดีศรีตำบล	นำนักเรียนประกอบศาสนพิธีทุกวันสำคัญทางศาสนาที่วัด เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา	ทุกวันสำคัญทางศาสนา
	นั่งสมาธิทุกวันในช่วงพักกลางวัน ก่อนเข้าเรียน	ตลอดปีการศึกษา
	สวดมนต์ อบรมธรรมะ	ทุกชั่วโมงสุดท้าย ของวันศุกร์
โครงการ รักษารักอ่าน	ส่งเสริมการอ่านหนังสือนอกเวลาการอ่าน/ข่าวสารทาง Internet การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยนักเรียน แกนนำระดับชั้นต่าง ๆ	ตลอดปีการศึกษา
กิจกรรม วิทยากรภายนอก	ขอความร่วมมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการมาถ่ายทอด ภูมิปัญญาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน โดยจัดให้มีวิทยากรภายนอก มาสอน ดังนี้ การสอนสานกระเปาะจากเส้นพลาสติก ทำขนมปังอบ การแกะสลักผักและผลไม้ การสอนดนตรีไทย การสอนดนตรีไทย การรำละครชาตรี การจักสานคลุ้ม การทอผ้า การทำขนม	ตลอดปีการศึกษา
กิจกรรม ครู DARE	ได้รับความร่วมมือจากสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบังในการส่ง ครู DARE เข้ามาสอนนักเรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องยาเสพติด	ชั่วโมงที่ห้า ในวันจันทร์
กิจกรรม To Be Number 1	นักเรียนและครูทุกคนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายสมาชิกชมรม To Be Number 1 ของ บมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (โรงเพาะฟักและอนุบาลลูกกุ้งทะเล เจอาร์) โดยมีวิทยากร มาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ด้านสุขภาพ อนามัย	ตลอดปีการศึกษา
โครงการส่งเสริม ค่านิยม 12 ประการ สู่การปฏิบัติ	จัดกิจกรรมการเรียนรู้และการแข่งขันเกี่ยวกับค่านิยม 12 ประการ สอดแทรก บูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	ตลอดปีการศึกษา

HIGH 4 ผลงานเชิงประจักษ์สูง โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียน เพื่อสร้างต้นทุนทางปัญญา และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนการสร้างต้นทุนให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนเกิดทักษะในการทำงาน เกิดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนจึงส่งตัวแทนนักเรียนเข้าแข่งขันในรายการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน เมื่อเห็นถึงผลงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา จึงเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้นำ บุตรหลานย้ายกลับมาเรียนที่โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) มากขึ้น ซึ่งผลงานต่าง ๆ จะเป็นผลงานที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ได้ร่วมกันบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนร่วมกัน มีความภาคภูมิใจร่วมกัน และส่งผล สำเร็จมากมายต่อนักเรียน คณะครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องในระดับชุมชน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

นวัตกรรม 3D 4 HIGH ของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน โดยโรงเรียนนำหลัก 3D 4 HIGH มาประยุกต์ใช้กับทุกกิจกรรมในโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในทุกด้าน ทั้งด้านการจัดการศึกษาที่มีความโดดเด่นน่าสนใจ ซึ่งเงื่อนไขความสำเร็จ ของนวัตกรรมนี้คือความร่วมมือร่วมใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อบูรณาการการใช้ทรัพยากรและการทำงาน ร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดในระดับขั้นที่สูงขึ้นต่อไป มีความรัก

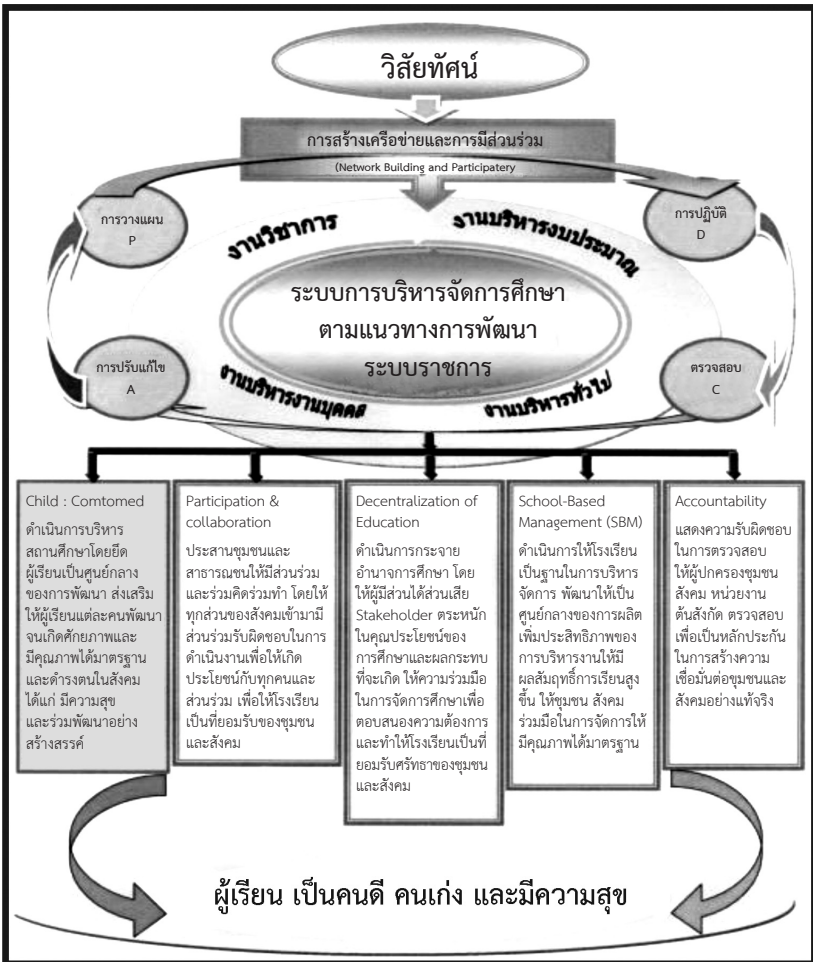
และภาคภูมิใจในสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากร มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ภายใต้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทุก ๆ ด้านอย่างกัลยาณมิตร ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สามารถประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการสร้างภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการโรงเรียน มีผู้สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนที่สูงขึ้น

2.3 นวัตกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนนำมาพร้อมดำเนินการ

นอกจากรูปแบบ 3D 4 HIGH แล้ว โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้นำนวัตกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ “การสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)” และพัฒนานวัตกรรมสร้างแนวทางรูปแบบการสร้างโอกาสทางการศึกษา “หกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา” (6 Step to Opportunity for Education) โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 นวัตกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนในรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โดยใช้ “การสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)” นอกจากรูปแบบ 3D 4 HIGH แล้ว โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เนื่องจากโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีงบประมาณและบุคลากรภายในโรงเรียนจำกัด ผู้รับบริการของโรงเรียนเป็นนักเรียนที่มีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว เป็นต้น ส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปอย่างล่าช้า ผู้บริหารจึงได้จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการนักเรียน เพื่อหาข้อสรุปวิธีดำเนินการแก้ปัญหา และมีความคิดเห็นที่จะสร้างเครือข่ายในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ และให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน โดยมีแนวคิด

ที่ว่า “โรงเรียนเป็นของทุกคน” จึงเกิดเป็นนวัตกรรมการบริหารโรงเรียน
ในรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โดยใช้ “การสร้าง
ภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)”
ซึ่งใช้วงจรคุณภาพเชิงระบบในการขับเคลื่อนคุณภาพ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

แนวทางการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้มีการดำเนินการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) มีส่วนร่วมกับโรงเรียนในกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในกิจกรรมของโรงเรียนโดย ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่ายของโรงเรียน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยจะจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาปีการศึกษาละ 4 ครั้ง แบ่งเป็น ภาคเรียนละ 2 ครั้ง ช่วงต้นภาคเรียน 1 ครั้ง เพื่อชี้แจงการดำเนินงาน และขอความเห็นชอบในด้านต่าง ๆ และปลายภาคเรียนจะจัดประชุม 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียน

2. เครือข่ายศูนย์ปัญญาวิทยาคาร เป็นศูนย์การเรียนขนาดเล็กในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 5 โรงเรียน โดยใช้บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารจัดการร่วมกัน และหลอมรวมวัฒนธรรมผู้เรียนให้เป็นเอกภาพประกอบด้วยโรงเรียนในเขตตำบลคลองใหญ่ ตำบลบางปิด อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ได้แก่ โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่ โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) และโรงเรียนวัดบางปิดบน ที่ทำการศูนย์ตั้งอยู่ ณ โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โดยนำนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเรียนรวมกัน โดยใช้รถยนต์รับ-ส่ง ไปและกลับทุกวัน ส่วนนักเรียนชั้นอนุบาลจัดการเรียนการสอนในสังกัดโรงเรียนเดิม ปัจจุบันจากการควมรวมโรงเรียน นักเรียนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ทั้งหมด โดยภายใน

4 ปีการศึกษาต่อไป นักเรียนที่สังกัดโรงเรียนเครือข่ายจะจบการศึกษา และจะหลอมรวมเป็นโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

3. เครือข่ายผู้ประกอบการ/ชุมชน เป็นเครือข่ายที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดระหว่างผู้ประกอบการ ครู และนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะได้รับความร่วมมือด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี

4. เครือข่ายผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลบางปิด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ เป็นเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

5. เครือข่ายองค์กรภาครัฐประกอบด้วย

5.1 โรงพยาบาลแหลมฉบังและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางปิด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพนักเรียนโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ทั้งการตรวจสุขภาพ การตรวจฟัน ชุด อดนอนฟัน การรักษาเหงือกให้กับนักเรียน เป็นต้น

5.2 สถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง เป็นเครือข่ายที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเฝ้าระวังและให้ความรู้เรื่องยาเสพติด โดยจะมีครู DARE เข้ามาสอนนักเรียนในช่วงชั่วโมงที่ห้าของทุกวันจันทร์ และสุ่มตรวจปัสสาวะเพื่อเฝ้าระวังในการป้องกันยาเสพติด

5.3 ฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตราด ทพเรือภาคที่ 1 และกองร้อยรักษาความสงบที่ 10 อำเภอแหลมฉบัง

6. เครือข่ายองค์กรภาคเอกชน

6.1 บมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (โรงเพาะฟักลูกกุ้งทะเล) สนับสนุนด้านทรัพยากรและการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ

6.2 ชมรม To Be Number 1 โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) เป็นสมาชิกชมรม To Be Number 1 ของบมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (โรงเพาะฟักและอนุบาลลูกกุ้งทะเล เจอาร์) ซึ่งจะมีกิจกรรมการดำเนินงานการต่อต้านและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของชมรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการสร้างเครือข่ายในการบริหารงาน ภายใต้แนวคิดที่ว่า ทุกเครือข่ายมีส่วนในการ **ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน และร่วมภาคภูมิใจ** โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความเข้าใจในการบริหารแบบสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมพิจารณาและให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี มีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้การดำเนินงาน โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือจากผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรเอกชนหรือหน่วยงานรัฐ ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ การจัดการศึกษาต่าง ๆ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ชุดนักเรียน สนามเด็กเล่น ทุนการศึกษา รวมทั้งความช่วยเหลือในด้านปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน ประสานความร่วมมือจากแผนกทันตกรรมโรงพยาบาลแหลมงอบ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางปิดในการจัดการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นต้น โรงเรียนมีการสรุปและนำเสนองานการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้รับทราบผ่านทางการประชุมซึ่งจะจัดในช่วงปลายภาคเรียนเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของโรงเรียนนอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางวารสารประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ และ Social Media เช่น Facebook เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกันในความสำเร็จของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.3.2 นวัตกรรมสร้างแนวทางรูปแบบการสร้างโอกาสทางการศึกษา “หกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)”

จากการบริหารการสร้างเครือข่ายและแบบมีส่วนร่วม โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชน โรงเรียนจึงมีการพัฒนานวัตกรรมที่จะสร้างแนวทางรูปแบบการสร้างโอกาสทางการศึกษา “หกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)” โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน โดยถือหลักสิทธิมนุษยชน และสร้างโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระบบการทำงานแบบวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในทุกขั้นตอน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบการสร้างโอกาสทางการศึกษา
หกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)

Step 1 ตระหนัก Awareness ปลุกจิตสำนึกในความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา สร้างความเข้าใจแก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา สิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม มองเห็นประโยชน์ของการศึกษาที่จะมีต่อเด็ก และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากเด็กไม่ได้รับการศึกษา โดยการจัดประชุมผู้ปกครอง สอดแทรกความสำคัญของการศึกษาในการอบรมนักเรียน หน้าเสาธง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมคุณธรรม กิจกรรมชุมนุม

Step 2 สร้าง Network สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เช่น เครือข่ายสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารงาน การดำเนินงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

Step 3 จัดทำPlan ในการทำงานร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารงาน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา โดยเน้นเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับการศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ดังนี้

- ศึกษางานวิจัยและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ หรือรูปแบบการบริหารที่เป็น Best Practice ที่ได้ผล เพื่อใช้ตัวอย่างและเป็นแนวทางในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของชุมชน ของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
- สร้างแผนการดำเนินงานในการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายของโรงเรียน
- ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนตัวแทนนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น
- ดำเนินการตามแผนงานที่ร่างไว้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

Step 4 รุก Proactive ทำงานเชิงรุก ดำเนินการสร้างโอกาสทางการศึกษาตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบ 3 D 4 HIGH และยึดรูปแบบที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เช่น การจัดการเรียนรู้และการสอนแบบบูรณาการ การสอนโดยใช้สื่อทางไกล จากดาวเทียมการสร้างทักษะอาชีพ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปกครองพึงพอใจสนับสนุนให้บุตรหลานมาเรียนพัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการปฏิบัติการสอน ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เปรียบนักเรียนเสมือนเป็นลูกหลาน ดูแลด้วยความรักความเอาใจใส่ นอกจากการทำงานในเชิงรุกอย่างไม่หยุดนิ่งแล้ว จะต้องประชาสัมพันธ์โรงเรียนในเชิงรุกด้วย โดยการเข้าถึงชุมชน ประชาสัมพันธ์ ผลงานและความสำเร็จของโรงเรียน ครู นักเรียน ผ่านชุมชน โดยช่องทางที่หลากหลาย เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ประกาศประชาสัมพันธ์ตามงานต่าง ๆ ของชุมชน ช่วงเวลาในการเยี่ยมบ้านนักเรียนและ Social Media

Step 5 นิเทศ Supervision การนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนที่ร่วมกันกับภาคีเครือข่าย และทำงานในเชิงรุกแล้ว ผู้บริหารและภาคีเครือข่ายจะทำงานช่วยเหลือ นิเทศ ติดตามการทำงาน ของคณะครู เพื่อให้มีการสื่อสารสองทางและรู้ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และร่วมกันแก้ไข

Step 6 ประเมิน Evaluation ประเมินทุกโครงการและรายงานผล โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้ดำเนินงานเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา โดยรับฟังเสียงในชุมชนและเครือข่าย ซึ่งการทำงานจะต้องรับฟัง ทั้งข้อดีและข้อเสีย จึงมีการประเมินทุกโครงการและกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานเมื่อพบว่า กระบวนการจัดการศึกษาใดที่มีปัญหา สิ่งที่ต้องคำนึง คือ จะต้องรับฟังเสียง และยอมรับ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สิ่งใดโครงการใดประสบความสำเร็จ ก็พัฒนาต่อไป หากสิ่งใดมีความผิดพลาด เมื่อทำแล้วไม่เกิดผลดี หรือไม่ประสบ

ความสำเร็จ บางโครงการสูญเสียงบประมาณมากจนเกินไป ก็นำมาวิเคราะห์ปรับปรุง การรับฟังเสียงรอบข้าง เมื่อมีการประเมินผลโครงการและกิจกรรมแล้ว โรงเรียนจะรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนแจ้งภาคีเครือข่ายให้ทราบผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนพัฒนาและมีการประเมินผลงานของตนเองจากข้อมูลย้อนกลับซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

จากนวัตกรรมทั้ง 3 นวัตกรรมของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้แก่ 1) *นวัตกรรม 3D 4HIGH* 2) *นวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)* และ 3) *นวัตกรรมสร้างแนวทางการสร้างโอกาสทางการศึกษาหกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)* จะเห็นได้ว่านวัตกรรมทั้ง 3 มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เริ่มต้นจาก โรงเรียนใช้นวัตกรรมการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นหลักในการเริ่มต้น เพื่อเป็นการระดมความช่วยเหลือด้านทรัพยากร เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณในการบริหารจัดการ หรือความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ต่อมาเมื่อโรงเรียนสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมได้สำเร็จและมีทรัพยากรเพียงพอต่อการนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้พัฒนานวัตกรรมสร้างโอกาสทางการศึกษาขึ้นเป็นลำดับต่อมา โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามรูปแบบของการพัฒนานวัตกรรม และเพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนได้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเนื่อง ต่อมาโรงเรียนจึงได้คิดนวัตกรรม 3D 4 HIGH ขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ นวัตกรรมทั้ง 3 รูปแบบนี้ จึงมีความเกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงกันเป็นลำดับ เพื่อให้เกิดคุณภาพทั้งด้านสถานศึกษา ด้านชุมชนและผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบซึ่งโรงเรียนสามารถนำจุดแข็งจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายนอกมา

พัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในให้เข้มแข็ง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เป้าหมายบรรลุผล คือ นวัตกรรมการสร้างเครือข่ายภาคีและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) ที่เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามเป้าหมายประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

ผลจากการนำนวัตกรรม 3D 4 HIGH มาใช้ ร่วมกับนวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) และนวัตกรรมสร้างแนวทางรูปแบบการสร้างโอกาสทางการศึกษา หกก้าวอย่าง เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education) ส่งผลต่อนักเรียน ครู และโรงเรียน ดังนี้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่รู้จำเรื่องแจ่มใส กล้าพูด กล้าแสดงออก มีสัมมาคารวะ มาโรงเรียนแต่เช้าและช่วยกันทำงานที่ได้รับผิดชอบรอบบริเวณโรงเรียน โดยปราศจากการบังคับ นักเรียนทุกคนทำงานเเจ็บ ๆ ในพื้นที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย ด้านความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ผลสำเร็จที่สะท้อนจากคำบอกเล่าของนักเรียนที่ได้รับจากการบริหารจัดการศึกษาด้วยนวัตกรรม 3D 4 HIGH ของโรงเรียน

“หนูรักโรงเรียนและอยากเรียนที่โรงเรียนนี้ ไม่อยากจบจากโรงเรียนนี้
อยากเรียนซ้ำชั้น เพราะเรียนที่โรงเรียนนี้
หนูมีความสุข จนไม่อยากไปเรียนที่อื่น”

....เป็นความรู้สึกจากใจของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนของเขา และสะท้อนถึง
การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจากผลการนำนวัตกรรม 3D 4 HIGH
มาใช้ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น ๆ เรียนรู้จาก
ครูภูมิปัญญาและครูต้นแบบได้ลงมือปฏิบัติจริงในสิ่งที่สนใจ มีทักษะชีวิต
ทักษะอาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตอาสา
สำนึกในหน้าที่ของตน มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด มีคุณธรรม จริยธรรม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี รักการเรียนรู้ และมีพื้นฐาน ในการเป็น
พลเมืองที่เข้มแข็งอย่างภาคภูมิใจ

ด้านผลสัมฤทธิ์และการเรียนรู้ของนักเรียน จากข้อมูลของโรงเรียน
พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีเจตคติที่ดีในการเรียนและได้รับการส่งเสริม
สนับสนุนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างรอบด้าน โดยนักเรียนได้รับการ
ศึกษาจนจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียน โดยไม่ออกกลางคัน และเข้ารับ
การศึกษาต่อทุกคน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนร้อยละ 100
ผ่านเกณฑ์การประเมินของสถานศึกษา และมีผลการประเมินระดับชาติสูงขึ้น
ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับเขตพื้นที่
การศึกษาและระดับประเทศ ในการประเมินทุกด้าน
2. คะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET มีคะแนน
เฉลี่ยสูงคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกสาระการเรียนรู้และมีคะแนนเฉลี่ย
อยู่อันดับที่ 11 ของเขตพื้นที่การศึกษา

นอกจากนี้ นักเรียนในโรงเรียนมีภูมิคุ้มกันและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมและการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีทักษะด้านอาชีพจากการร่วมกิจกรรมและชุมนุมต่าง ๆ จากการพูดคุยและสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) มีจุดเด่นที่แตกต่างโรงเรียนอื่น คือ มีความเป็นธรรมชาติตามวัยเด็กสูง และรักโรงเรียนของตนเองมาก เนื่องจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการพัฒนานักเรียนในทุกมิติ ทั้งด้านของวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านทักษะชีวิต ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกรำคาญตัวเองด้วยโอกาส และมีโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ ส่งผลให้นักเรียนมีความรักครู รักโรงเรียน รักการเรียนรู้ เพราะโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการทำงานเป็นทีม เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ จึงมีความสุขและมีความสุขในการเรียนรู้ สามารถพูดนำเสนอในสิ่งที่เรียนรู้ หรือสิ่งที่ปฏิบัติได้ มีทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างงานหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไปขยายผลให้กับผู้ประกอบการ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ ส่งผลให้นักเรียนมีเงินออมทุกคน และนักเรียนทุกคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า

*“...อยากมาโรงเรียนทุกวัน หนูไม่อยากไปเรียนที่โรงเรียนอื่นเลย
เพราะเรียนที่โรงเรียนนี้มีแต่ความสุข...”*

ตัวแทนนักเรียนชั้น ป.3

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า นวัตกรรมที่โรงเรียนใช้ส่งผลให้
ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561
ดังนี้

ด้านผู้เรียนรู้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา
สามารถต่อยอดความรู้ได้โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน สามารถนำความรู้
ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและต่อยอดในการประกอบอาชีพภายในครอบครัว
ของตนเองได้อย่างยั่งยืน

ด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม จากการที่นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้า
สามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้มีการนำทักษะความรู้ต่าง ๆ ที่มีมา
ประยุกต์ใช้ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนผ่านการเรียนรู้
หลักสูตรชุมชน ต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ ออกมาเป็น
ผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนที่เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของโรงเรียนให้มีจุดเด่นที่น่าสนใจ

ด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง ในการทำงานร่วมกันย่อมเกิดปัญหาและ
อุปสรรค แต่ขั้นตอนกระบวนการในการทำงานจะหล่อหลอมให้นักเรียน
มีความรักให้แก่กัน จึงรู้กฎรู้ผิด มีจิตอาสา มีส่วนร่วมในการพัฒนาบนพื้นฐาน
ประชาธิปไตย สามารถดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และใช้ความรู้ที่
ได้รับในการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นสากล เมื่อเรียนจบผู้เรียน
สามารถนำความรู้กลับมาพัฒนาชุมชนต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู

จากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนไม่ครบชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจำนวนนักเรียนลดลงต่อเนื่อง เมื่อได้พัฒนามาเป็นศูนย์ปัญญาวิชาการ ที่รวมโรงเรียนขนาดเล็กมาอยู่ด้วยกัน โดยมีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข มีทักษะวิชาการ มีทักษะชีวิต และมีทักษะอาชีพ ครูจึงเป็น **“นักสร้าง”** ดังนี้

1) **สร้างการเรียนรู้** ครูมีการสร้างการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง รวมทั้งพัฒนาด้านการสอนเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ปรับเปลี่ยนเทคนิค วิธีการสอน และการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการพัฒนาตนเองมีทั้งการเข้ารับการอบรม ปรีกษาเพื่อนครู ผู้รู้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และพัฒนาตนเองควบคู่ไปกับพัฒนาเด็ก

“ครูพัฒนาตนเองโดยโรงเรียนส่งผู้รับผิดชอบเข้าอบรม ในการเรียน การสอนเวลามีปัญหาจะมาคุยกัน มีการทำ PLC รวมทั้งพัฒนาตนเองควบคู่ไป กับพัฒนาเด็ก มีการดูแลลัทธิของเด็ก ดูตัวชี้วัดว่าตัวไหนเด็กได้น้อย ครูจะคิด นวัตกรรมมาปรับการเรียนการสอน เช่น เกม มีการทำวิจัยชั้นเรียนเทอมละครั้ง”

“ครูต้องรู้ว่าเด็กชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เล่นเกมอะไร ดูหนังอะไร ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในห้องเรียน แม้เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ทำให้ กระบวนการเรียนรู้ดีขึ้น”

“การใช้ DLTV หากโรงเรียนสอนไม่ตรงกับ DLTV จะประยุกต์และปรับใช้ DLTV ในบางเนื้อหา โดยครูจะเข้าไปดูก่อนและเลือกเฉพาะเรื่องที่ DLTV สอนได้ดีกว่าจึงใช้สื่อจาก DLTV และสื่อจาก สพฐ. โดยเลือกแบบฝึกหัดมาใช้ให้ เหมาะกับเด็ก เพราะบางครั้งแบบฝึกหัดใน DLTV ไม่เหมาะกับเด็กในโรงเรียน เช่น การละเล่นไทยบางชนิดก็จะปรับกิจกรรม การทำ Pop-up ใน DLTV จะให้ เด็กมาทำต่อ โดยมาถามทบทวนในช่องที่ดูจาก DLTV”

“ใช้ปราชญ์ชาวบ้านมาช่วยในการให้ความรู้ หากความรู้จากผู้รู้ ในด้านต่าง ๆ ทำ PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายแหลมฉบัง และนอกเครือข่าย รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูจังหวัดอื่น มีศิษยานุศิษย์ เป็นพี่เลี้ยง ใช้ Social Network ในการสื่อสารกัน”

2) **สร้างหลักสูตรท้องถิ่น** โรงเรียนมีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและทรัพยากรท้องถิ่น โดยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ ของชุมนุมเป็นหลัก และมีการใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในวิชาต่าง ๆ ดังการเล่าเรื่องจากตัวแทนคณะครู

“...เราใช้ปราชญ์ชาวบ้าน และจุดเด่นในชุมชนมาบูรณาการกับสาระ การเรียนรู้ มาจัดกิจกรรมในชุมนุม ส่วนการประเมินผลจะใช้เชิงประจักษ์ ดูจาก ผลงานเด็ก คุณลักษณะของเด็ก เช่น เอื้อเฟื้อ จิตสาธารณะ และกระบวนการ กลุ่มจากการทำงาน”

“ในวิชาวิทยาศาสตร์ จะเน้นการทดลอง โดยใช้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เป็นพืชสมุนไพร สังเกตจากของจริง ใช้หลักบูรณาการ เช่น การทำอาหาร ใช้ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์อย่างไร ด้านสังคมสอนเรื่องประเพณีท้องถิ่น ภาษาไทยสอนบทนิราศ บทกลอน จะทำให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติม และหาความรู้ จากปราชญ์ชาวบ้าน”

3) **สร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ** นอกจากสอนด้านวิชาการแล้ว ครูยังสอนเกี่ยวกับทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกัน และทักษะอาชีพ โดยให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติที่โรงเรียนเป็นกิจกรรมติดตัวนักเรียนและนำกลับไปใช้ที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และตัวแทนชุมชน ได้สะท้อนว่า

“ไม่เข้าใจว่า 3D คืออะไร แต่เห็นลูกเอาโครงการที่เรียนไปใช้ที่บ้าน เช่น แยกขยะ บางทีก็ไปสอนที่บ้าน ลูกกลับไปทำกับข้าวให้แม่กิน ลูกอยู่ชุมนุม คหกรรม เรียนอะไรที่โรงเรียนจะกลับไปบอกแม่ โรงเรียนนี้ทันสมัย นำเรื่อง ต่าง ๆ มาสอนลูก ไม่ต้องให้ที่บ้านสอนเอง”

“เด็กมีการพัฒนามากขึ้น แสดงออกมากขึ้น รู้จักรับผิดชอบมากขึ้น เทคโนโลยีช่วยเด็กเรียนรู้มากขึ้น เด็กที่นี้พัฒนาด้านกีฬามากขึ้น โรงเรียนนี้เป็นตัวแทนกีฬา 2 คน”

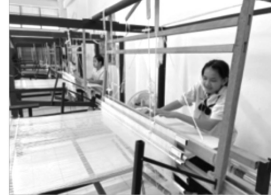
“บางกิจกรรมที่เป็นทักษะชีวิตไม่เห็นที่อื่น โดยครูเป็นคนเริ่มว่าเด็กควรมีทักษะชีวิตด้านไหนบ้าง เมื่อสอนแล้วเด็กกลับไปบอกพ่อแม่ได้ เป็นพัฒนาการที่ดี เป็นตัวอย่างที่อาจเป็นตัวอย่างเล็ก ๆ แต่แสดงถึงผลลัพธ์ของเด็กที่รับรู้และสามารถส่งต่อสิ่งที่เรียนรู้ได้”

4) สร้างความผูกพัน ภูมิคุ้มกัน และสำนึกรักบ้านเกิด ครูดูแลนักเรียนในทุกๆ ด้าน ทำให้นักเรียนรู้สึกผูกพันกับครูและรักโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองศิษย์เก่า และตัวแทนชุมชน ได้สะท้อนว่า “เด็กมีความผูกพันกับโรงเรียน มีความสุขที่อยู่โรงเรียน อยากเรียนที่นี่ไม่ออกไปเรียนที่อื่น เด็กที่จบไปแล้วจะกลับมาที่โรงเรียน และมาช่วยกิจกรรมของโรงเรียนตลอด” “โรงเรียนสอนให้เด็กรู้จักชุมชนและเรียนรู้ภูมิปัญญาต่างๆจากปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้เด็กรู้จักถิ่นที่อยู่และรักบ้านเกิด” “ลูกพอใจในสิ่งที่ เป็น รักอาชีพชาวสวนของแม่ และอาชีพชาวประมงของพ่อ”

“...สิ่งที่เราทำเล็กๆ จะจุดประกายให้เด็กเติบโตในภายภาคหน้า ตัวเราสอนให้เด็กรู้สึกพอเพียงตั้งแต่เล็ก ไม่ว่าจะเด็กไปอยู่ที่ไหนเด็กก็จะมีสภาพจำและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้สัมผัส เบ้าหลอมที่ดี ไม่บิดเบี้ยว จะทำให้ปลายทางดี...”

“...การให้เด็กได้ทดลอง ลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน ทำให้เด็กรู้ว่าชอบหรือไม่ชอบ และจะติดตัวไปตลอด ถ้าเริ่มตั้งแต่เด็ก กล่อมเกลามาเรื่อยๆ พอถึงวัยรุ่นจะช่วยให้ลดปัญหาความรุนแรง ถ้าเด็กรู้จักจัดกระบวนการคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี...”

“...เด็กได้อยู่ในโรงเรียนเล็ก ๆ ที่มีความสุข โรงเรียนสามารถกล่อมเกลาจิตใจให้เด็กสามารถไปอยู่ในที่ใดก็ได้ เด็กๆ ของเราจะเข้มแข็งสามารถลดการปลูกเร้าด้านความรุนแรงหรือความเสี่ยงต่าง ๆ...”

5) **สร้างความสามัคคี** การที่ครูต่างโรงเรียนมาทำงานร่วมกัน ไม่ได้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แต่กลับเกิดความรักและสามัคคีในหมู่คณะโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนานักเรียน โดยมีข้อค้นพบสำคัญของครูที่มีทัศนะว่า “...ครูมารวมกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 แต่ละคนไม่ได้ยึดว่าอยู่โรงเรียนนั้น โรงเรียนนี้ แต่หลอมรวมเป็นครอบครัวเดียวกัน ไม่ได้แยกโรงเรียน ไม่ได้คิดว่า เป็นครูโรงเรียนอื่น แต่เราคิดว่าเป็นครูศูนย์ปัญญาวิทยาการ..”

“ผู้อำนวยการดูแลดี ครูทุกโรงเรียนได้เหมือนกันหมด ชอบที่สอนเด็ก เยอะ ๆ ไม่ต้องให้เด็กนั่งหลังชนกันดู DLTV เสียงก็ตึกัน พอมารวมกันมีเขตพื้นที่ คอยดูแล และให้ความสำคัญกับเรา เวลาทำกิจกรรม เมื่อมีเด็กมากขึ้น กิจกรรม ก็มีประโยชน์มากขึ้น”

“มีเด็ก 12 คน ครู 1 คน การบริหารจัดการก็ยาก พอมารวมกันรู้สึก แบ่งเบาภาระมากขึ้น รู้สึกดี ด้านบริหารจัดการก็ง่ายขึ้น เพราะครูคนเดียวดูแล ทุกชั้นไม่ไหว เด็กก็มีเพื่อนมากขึ้น”

“การรวมทำให้มีพี่เลี้ยง ถ้าแยกกันก็ทำงานลำบาก พอมารวมได้รับ คำแนะนำจากผู้อำนวยการ ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนครู ดูแลเด็กเหมือน เป็นโรงเรียนเดียวกัน ถือเป็นกำลังใจอย่างหนึ่งที่เข้ามาทำงานที่นี่”

ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างความรัก สามัคคี ให้เป็นหนึ่งเดียว
ของบุคลากรจากหลายโรงเรียน และการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่
ทำให้เกิดพลังการพัฒนานักเรียนที่เข้มแข็ง

ผู้แทนครู โรงเรียนวัดบางปิดล่าง

สร้างความร่วมมือ ครูในโรงเรียนมีการทำงานร่วมกันและมีการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อประสานงานในการของบประมาณ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

“มีการประสานของงบประมาณ กองทุนประกันสุขภาพ คลองใหญ่และบางปิด ในกิจกรรมทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ” “ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 สาธารณสุขได้เข้ามาร่วมจัดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกับครู”

จากการเป็น “**นักสร้าง**” ของครูที่ “สร้างการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรท้องถิ่น สร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ สร้างความผูกพัน ภูมิคุ้มกัน และสำนึกรักบ้านเกิด สร้างความสามัคคี และสร้างความร่วมมือ” นั้น ส่งผลให้ครูเป็นนักสร้างให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ดังนี้

“**นักสร้าง ผู้เรียนรู้**” ครูสร้างนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีความรู้พื้นฐานและทักษะในการทำงาน มีสุขภาพที่ดี สามารถต่อยอดความรู้ได้โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

“**นักสร้าง ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม**” ครูส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง และสนับสนุนให้นักเรียนมีการนำทักษะความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนผ่านการเรียนรู้หลักสูตรชุมชนม ต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ของโรงเรียน

“**นักสร้าง พลเมืองที่เข้มแข็ง**” ครูช่วยเหลือหลอมให้นักเรียนมีความรักความสามัคคี รู้ผิดรู้ถูก รักถิ่นเกิด มีจิตอาสา มีส่วนร่วมในการพัฒนาบนพื้นฐานประชาธิปไตย สามารถดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และใช้ความรู้ที่ได้รับในการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นสากล เมื่อเรียนจบก็สามารถนำความรู้กลับมาพัฒนาชุมชนต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

**“พลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วน...
คือ แรงผลักดันพัฒนานักเรียนสู่เป้าหมายความสำเร็จ”**

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

จากการนำรูปแบบการสร้างเครือข่ายของการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงาน ทำให้ทุกภาคส่วน ให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น สืบเนื่องมาจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านการจัดประกวด การแข่งขัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนมีบรรยากาศในการทำงานที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น บุคลากรทุ่มเทต่อการทำงาน โดยชุมชนเข้ามาให้การสนับสนุน ช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ อย่างจำกัด สามารถดำเนินอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป

มุมมองของครูที่มีต่อโรงเรียน

คณะครูมีมุมมองว่า “บุคลากรมีความเข้มแข็ง ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ทำงานกันตลอดเวลา สื่อสารได้ทุกเวลา ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น Line มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และนำเสนอผลงานผ่าน Facebook และช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ

“ครูร่วมกันทำงาน ทำให้เด็กเรียนรู้ได้จากครูที่หลากหลาย ได้โอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ได้ทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น การเล่นเครื่องดนตรี พอทุกคนมารวมกันทำให้เล่นได้ครบวง ยังมีชุมชน ประชาชนชาวบ้านในด้านอาชีพต่าง ๆ มาร่วมด้วย ทำให้เด็กมีทางเลือกเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตมากขึ้น”

“...พวกเราทำงานกันเหมือนพี่น้อง ทุกคนมาอยู่รวมกัน เวลาประชุม ติดต่opr
ประสานงานกับหน่วยงานอื่นจะได้รับความร่วมมือมากขึ้น ทำให้มีงบประมาณ
และความช่วยเหลือจากโครงการต่าง ๆ เข้ามาต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุน
ด้านต่าง ๆ มากขึ้น..ทำให้พวกเรามีกำลังใจที่จะทำงานเพื่อเด็ก ๆ...”

ผู้แทนครู ศูนย์ปัญญาวิทยาคาร

ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน

ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียน มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งบุตรหลานมาเรียนเพิ่มมากขึ้น

“ลูกเรียนที่นี่ พัฒนาขึ้นเยอะ รู้จักทำงาน ลูกสาวคนแรกไปเรียนในเมือง คนเล็กเรียนที่นี่ เมื่อเปรียบเทียบแล้วต่างกันมาก คนโตไม่ค่อยช่วยอะไร คนเล็กช่วยทุกอย่าง และประหยัดค่าใช้จ่ายได้เยอะ”

“ก่อนตัดสินใจเอาลูกมาเรียนที่นี่คิดหลายอย่าง ในที่สุดตัดสินใจให้ลูกมาเรียนอนุบาลที่นี่ 3 ปีก่อนลูกพัฒนาการช้า หมอแนะนำให้ค่อย ๆ ฝึก ถามลูกว่าอยากเรียนที่ไหน ลูกบอกอยากเรียนที่นี่ การเรียนที่บ้านนอกเด็กเรียนช้าแต่ได้มาก”

“พอมาเรียนที่นี่ลูกมีความสนใจ เห็นครูทำโน่นทำนี่อยากทำบ้าง ลูกเห็นตัวแบบที่ดีจากครู ที่นี้เด็กได้เรียนรู้จริง ปฏิบัติจริง มีเป้าหมายของตัวเอง เพราะเห็นจากครู”

“ลูกเรียนที่นี่ตั้งแต่ ป.1 จนย้ายบ้าน แต่ลูกไม่อยากร้าย เลยคิดว่าจะให้ลูกอยู่ที่นี้ต่อ อยากให้มีถึงมัธยม”

“เห็นพัฒนาการ จากเด็ก 30 คน ครู 2 คน จนเป็นศูนย์ปัญญาพิทยาคาร เห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็ก เด็กได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องความรู้ ความสามารถ ด้านจิตใจ สำนึกรักบ้านเกิด มีการนำทรัพยากร ในชุมชนเข้ามา ในโรงเรียนให้เด็กได้เรียนรู้และเลือกสิ่งที่ตนเองชอบ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กอยู่ในระดับต้น ๆ ของตรารด ไม่แพ้โรงเรียนในเมือง ครูมีเวลาดูแลเด็กมากขึ้น”

“ครูมีพลังที่จะผลิตเด็กออกมาให้มีศักยภาพสูงสุด ทำให้มีเด็กที่มีศักยภาพตามโรงเรียนชายขอบไม่จำเป็นต้องเรียนในเมือง การเรียนอย่างเดียวไม่ตอบโจทย์”

“โรงเรียนมีการสอนทักษะชีวิตนอกห้องเรียนช่วยให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน รู้จักบริหารความคิด เป็นการพัฒนาที่ดีมาก ๆ เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น”

“โรงเรียนให้ทั้งความรู้ ให้ทักษะต่าง ๆ ได้ครบจบในโรงเรียนเดียว ไม่ต้องไปหลายที่”

ความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ มีทักษะชีวิต
และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นความสำเร็จของโรงเรียนที่ทำให้
ได้รับพลังความศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือร่วมใจ มีความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันว่า เด็กทุกคน จะเติบโตมาเป็นคนคุณภาพของชุมชนถ้าผู้ใหญ่ช่วยกันดูแลสนับสนุน ดังความเห็น ที่แสดงถึงความร่วมมือของทุกภาคส่วน ดังนี้

“ผู้นำท้องถิ่น วัด ชุมชน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดี ร่วมกันเป็นหนึ่ง”
“ศิษย์เก่ามีความรักในโรงเรียน ผอ.ศิริรัตน์ ประสานกับอำเภอ ตั้งเป็นสภาเด็ก และเยาวชนแหลมงอบ ที่มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความคิดสร้างสรรค์ รักบ้านเกิด จิตอาสา สภาเด็กฯ ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าที่นี่ เค้ามารวมตัวกัน มีการประกวดศิลปะ คีตมวยไทย ชนะเลิศระดับจังหวัด To be No.1 ทำให้เกิดความภูมิใจในผลผลิตของโรงเรียนร่วมกัน”

“...โรงเรียนนี้เป็นความภาคภูมิใจของพื้นที่...”

“เวลามีอะไร ผอ.จะแจ้งข่าวสารทุกครั้งว่าโรงเรียนทำอะไร
ก็จะช่วยไปประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้”

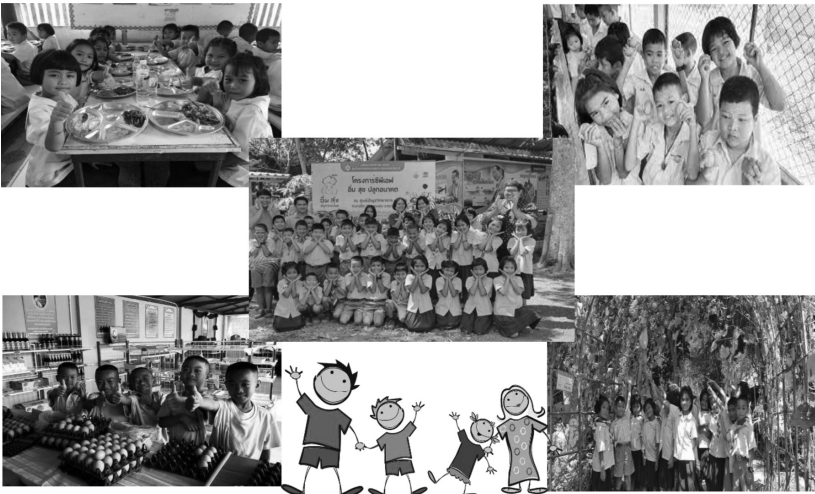
“สาธารณสุขอำเภอมาดูแลนักเรียนและบุคลากรทุกคน ในช่วงการแพร่ระบาดของ
ของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โรงเรียนมีการติดตามนักเรียน
ประสานกับสาธารณสุขตลอดเวลา ประสานงานทุกฝ่ายเพื่อลูกศิษย์”

การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียนของส่วนต่าง ๆ หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนทั้งด้านการรักษาความปลอดภัย การจัดการขยะ การประกอบอาชีพ เช่น CPF มีการสนับสนุนการอบรมทางวิชาชีพ โดยผู้ประกอบการนักเรียนที่ทำงานที่ CPF ได้ประสานงาน โครงการ อิมสุขปลูกอนาคต และชีวิตชนบท ทำโรงไก่ไข่ มาจัดทำที่โรงเรียน

“...บริษัทมาดูแลความตั้งใจของโรงเรียนและการรวบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ที่นี้เป็นโรงเรียนที่มีเด็กเล็ก (ระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษา) CPF เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กระดับมัธยมศึกษา แต่บริษัทส่วนกลางเห็นความตั้งใจของโรงเรียนและชุมชน จึงให้งบประมาณมาทำโครงการใหญ่ มีนักวิชาการมาสอนและดูแลให้ 1 ปี นำไก่ไข่และอาหารมาให้ พอเวลาผ่านไป 1 ปี โรงเรียนต้องดูแลเอง ซึ่งเด็ก ๆ สามารถเรียนรู้เป็นอย่างดี สามารถบอกได้ว่าไก่ไข่เลี้ยงอย่างไร ไม่ว่าใครถามเด็กก็ตอบได้ เด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือต่อก็เลี้ยงไก่ไข่ มีอาชีพหาเงินได้ ในช่วงแรกครูยังน้อยต้องส่งพี่ ๆ ที่บริษัทมาช่วยและให้เด็กโตมาช่วย ตอนแรกจะทำให้ก่อนและให้เด็กมาเรียนรู้แล้วค่อย ๆ ให้เด็กเริ่มทำเอง ค่อย ๆ ให้เด็กเล็ก ๆ ปลูกเห็ดในกล่องโฟมก่อน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ แล้วค่อย ๆ ขยายลงมากขึ้น มีการติดตามเด็กว่าวันนี้ครูให้ทำอะไรบ้าง เพื่อทดสอบว่าเด็กได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ครูสอนอะไรเค้าบ้าง ถ้าเด็กเรียนรู้ยากทำจริงเด็กจะบอกได้ว่าทำอะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีเป้าหมาย มีสำนึกรักบ้านเกิด และมีอาชีพติดตัว”

ผลจากการดำเนินการภายใต้การสนับสนุนและการบริหารจัดการที่ดี โรงเรียนได้มีการนำผลผลิตที่มีจากการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อการจัดอาหารกลางวันที่มีคุณภาพให้กับนักเรียนของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) โครงการเลี้ยงไก่เพื่ออาหารกลางวันนักเรียน และ โครงการซีพีเอฟ อิม สุข ปลูกอนาคต ภายใต้การสนับสนุนของบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือซีพีเอฟ และมูลนิธิ

เจริญโภคภัณฑ์พัฒนาชีวิตชนบท ได้รับคัดเลือก รั้งรางวัล โรงเรียนต้นแบบอาหารกลางวันระดับประเทศ ประจำปี 2562 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จากการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ เป็นทีมงานผลิตในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการเลี้ยงไก่ไข่ ปลูกผักสวนครัว การทำปุ๋ยจากมูลไส้เดือน ฯลฯ โดยโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และสามารถนำผลผลิตจากโครงการฯ มาจัดทำอาหารกลางวันนักเรียน และโรงเรียนยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่นำไปสู่อาชีพอีกด้วย

“...โรงเรียนนี้ได้ รางวัลยอดเยี่ยมของ CPF 2 ปี ซ้อน แม้เป็นโรงเรียนเล็กๆ แต่ได้รางวัลของ CPF ในระดับประเทศ รู้สึกภูมิใจ ปีนี้ทำเป็นปีที่ 7 แล้ว และจะทำโครงการนี้ให้โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง”

ตัวแทนผู้ประสานงาน CPF

นอกจากนี้ กรรมการพัฒนาชุมชน นำที่ทอดผ้ามามอบให้ 5 ตัว เพื่อใช้ศูนย์เป็นที่เรียนรู้ มีวิทยากรของกรมพัฒนาชุมชนมาให้ความรู้ 7 วัน และนักวิทยากรชุมชนมาดูแลต่อเนื่อง “อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน นำที่ทอดผ้ามามอบให้ เพราะเห็นว่าศูนย์นี้ทำอะไรก็สำเร็จ เลยอยากให้มีอาชีพเพิ่มอีก 1 อย่าง และมีที่ทอดผ้าของชุมชนมาร่วมดำเนินการด้วย”

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา

ผลจากการดำเนินงานของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้หลักการบริหารการจัดการศึกษาโดยรวมกลุ่มกับโรงเรียนขนาดเล็กอีก 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่ และโรงเรียนวัดบางปิดบน พบว่าตลอดช่วงเวลาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นบทเรียนสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาจากความมั่นใจของผู้ปกครองในการรวมโรงเรียนขนาดเล็กเข้าด้วยกัน ในช่วงแรกของการนำนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ มาเรียนรวมกันที่โรงเรียนวัดบางปิดล่าง มีผู้ปกครองต่อต้านเพราะนักเรียนต้องเดินทางไกล

เป็นห่วงลูก กลัวเกิดอุบัติเหตุ ผู้อำนวยการต้องลงไปพูดคุยกับผู้ปกครองแต่ละโรงเรียนว่า การนำนักเรียนมาเรียนรวมเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องไม่สามารถบรรจุครูมาสอนได้ เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนน้อย บางห้องมีนักเรียน 3-4 คน โดยโรงเรียนมีรถตู้รับนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ มาส่งที่โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง การรวมโรงเรียนจะค่อย ๆ ยุบรวม ระยะแรกให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มาเรียนรวมกันก่อน แล้วค่อยขยายเพิ่มในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ส่วนระดับอนุบาลให้เรียนโรงเรียนเดิม ไม่นำเด็กอนุบาลมารวม จะได้สบายใจว่าโรงเรียนเดิมยังคงอยู่ อัตราจ้างครูของแต่ละโรงเรียนยังคงเดิม รวมทั้งพาผู้ปกครองมาดูการเรียนการสอนของ โรงเรียน ใช้เวลาประมาณ 3 ปี ผู้ปกครองจึงเริ่มเข้าใจเรื่องการเรียนรวมว่าไม่มีผลเสียกับนักเรียน และมีการดูแลความปลอดภัยในการเดินทางให้กับนักเรียน

2. ความแตกต่างในด้านพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนวัดบางปิดล่างดูแลนักเรียนใน 6 เขตพื้นที่บริการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเด็กที่เพิ่งขึ้นมาจากระดับชั้นอนุบาล 3 และมาจากหลายพื้นที่ เด็กมีความหลากหลาย และมีความพร้อมที่ต่างกัน บางคนมีความพร้อมสามารถเรียนต่อได้เลย แต่บางคนค่อนข้างช้า โรงเรียนแก้ปัญหาโดยสอนซ่อมเสริมช่วงเย็นในคาบสุดท้าย โดยครูประจำชั้น และมีแบบฝึกเพิ่มเติมเพื่อเสริมทักษะให้กับนักเรียน

5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ในด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) พบว่า มีปัจจัยทั้งด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้

1. การสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง โรงเรียนผู้บริหารมีการอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ และติดตามผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าผลการเรียนและคุณลักษณะนิสัยที่ดีของนักเรียนดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2. การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีการประสานงานกับท้องถิ่นและฝ่ายต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เข้าค่ายลูกเสือแข่งขันกีฬา จ้างครูต่างชาติ และสนับสนุนทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

3. เป็นศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาแหลมฉบัง โรงเรียนเป็นฐานที่ตั้งของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมวิชาการ กีฬาอ่าเภอ กิจกรรม มีความพร้อมด้านชุมชน ผู้ปกครอง อาคารสถานที่ บุคลากร ที่ส่งผลต่อการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

4. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความเป็นผู้นำรักชุมชน เอื้อเพื่อทุกคน สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับบุคลากรทุกคน สนับสนุนและส่งเสริมทีมงานทุกด้าน โดยมีพลังผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

5. คณะครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียน คณะครูมีความมุ่งมั่นเป็นหนึ่งเดียวในการมุ่งสร้างอนาคตที่ดีให้กับเด็ก มีความเป็นครูมืออาชีพให้ความรัก ความอบอุ่นกับเด็กทุกคน มีความสามารถที่หลากหลายและทำงานเป็นทีมอย่างเข้มแข็ง โดยไม่ได้เลือกว่าตนเองไม่ใช่ครูของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) แต่คิดว่านักเรียนทุกคนเป็นศิษย์ของตน ร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ DLTV เป็นสื่อเสริมให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยครูที่รับผิดชอบแต่ละรายวิชา รวมถึงกิจกรรมเสริมด้านอาชีพ การเกษตร ด้านดนตรีที่เป็นลักษณะการบูรณาการได้อย่างกลมกลืนกับบริบทของสถานศึกษา

6. บทสรุป

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยนำแนวทางอริยสัจ 4 มาวิเคราะห์บริบทและนำไปสู่การพัฒนาการบริหารด้วย **นวัตกรรมรูปแบบ 3D 4 HIGH** ควบคู่กับการใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยการสร้างภาคีเครือข่ายของทุกภาคส่วนเพื่อการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียน ดึงจุดเด่นของโรงเรียนขนาดเล็กมาบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยนำสื่อ เทคโนโลยี เข้ามาใช้อย่างเหมาะสม มีการบริหารด้านบุคลากรครูจาก 5 โรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพและได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง มีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง โดยที่มุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนเป็นหลักและยึดแนวคิดในการพัฒนานักเรียนร่วมกันโดย...

สร้างให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความสนใจเรียนรู้ มีทักษะการใช้ชีวิตและกล้าเผชิญกับปัญหา มีภูมิคุ้มกันในตนเอง เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรียนรู้ทรัพยากรในทุกแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นของตน และพื้นที่ใกล้เคียง... เพื่อปลูกฝังและสร้างแรงบันดาลใจที่นักเรียนทุกคนมีสำนึกรักบ้านเกิด รักและห่วงหาในอาชีพตามวิถีถิ่นดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในชุมชนของตนเอง เห็นความสำคัญของความรักในครอบครัว รักศักดิ์ศรี ภูมิใจในคุณค่าของตนเองและท้องถิ่น..สู่การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

โรงเรียนวัดบางปิดล่าง มีการบริหารจัดการภายใต้การดำเนินงานของ “ศูนย์ปัญญาวิทยาการ” ได้สร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนและหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงรุกอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง ทั้งในด้านการระดมทรัพยากร การสนับสนุนด้านแหล่งการเรียนรู้ สนับสนุนด้านการเป็นวิทยากร ทำให้โรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น สร้างโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียน โดยโรงเรียนมีการทำงานและการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ผู้ปกครอง ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกันผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก็สูงขึ้น ไม่มีปัญหาเด็กออกกลางคัน ชุมชนส่งบุตรหลานมาเรียนกับทางโรงเรียนมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสนใจและตามความถนัดนักเรียนมีความสุข ความพึงพอใจต่อการเรียนมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะด้านต่าง ๆ จนได้รับรางวัลมากมาย เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย เกิดความภาคภูมิใจร่วมกันของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน...ส่งผลต่อเป้าหมายผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติได้อย่างเข้มแข็ง

จากการดำเนินงานของโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์) ที่ได้ดำเนิน *นวัตกรรม 3D 4 HIGH นวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)* และ *นวัตกรรมสร้างแนวทางการสร้างโอกาสทางการศึกษา ทกก้าวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา (6 Step to Opportunity for Education)* มาใช้ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กและมีการรวมกลุ่มกับโรงเรียนขนาดเล็ก อีก 4 แห่ง นั้นสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ทั้งในด้าน **“ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง”** ทั้งนี้ เงื่อนไขความสำเร็จของนวัตกรรมนี้คือการรวมพลังของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อบูรณาการทรัพยากรและการทำงานร่วมกัน

สร้างความร่วมมือทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยโรงเรียนใช้นวัตกรรมการสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการนำนวัตกรรมสร้างแนวทางการสร้างโอกาสทางการศึกษาและนวัตกรรม 3D 4 HIGH มาประยุกต์ใช้กับทุกกิจกรรมในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถนำจุดแข็งจากภายนอกมาพัฒนาการศึกษาภายในให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดไว้จากการใช้นวัตกรรมของโรงเรียนทำให้ครูมีความเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทุก ๆ ด้านอย่างกล้าหาญมิตร ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สามารถประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการสร้างภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการโรงเรียน มีผู้สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน พัฒนาครูให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ จนครูกลายเป็น

“ครูนักสร้าง ผู้เรียนรู้...ครูนักสร้าง ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และครูนักสร้าง พลเมืองที่เข้มแข็ง” ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป มีความรักและภาคภูมิใจในสถานศึกษา ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนที่สูงขึ้น เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ทั้งในด้าน **“ผู้เรียนรู้”** โดยนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา สามารถต่อยอดความรู้ได้โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและต่อยอดในการประกอบอาชีพภายในครอบครัวของตนเองได้อย่างยั่งยืน **“ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม”** นักเรียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้ด้วยตนเองและนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนผ่านการเรียนรู้

หลักสูตรชุมชนฯm ต่อ ยอดในการสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของโรงเรียนให้มีจุดเด่นที่น่าสนใจ และ “**พลเมืองที่เข้มแข็ง**” โรงเรียนหล่อหลอมให้นักเรียนมีความรักให้แก่อัน รู้ถูกรู้ผิด มีจิตอาสา มีส่วนร่วมในการพัฒนาบนพื้นฐานประชาธิปไตย สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และใช้ความรู้ที่ได้รับในการพัฒนา ยกระดับผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นสากล เมื่อเรียนจบผู้เรียนสามารถนำความรู้ กลับมาพัฒนาชุมชนต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

“เด็กที่นี่ใฝ่เรียนรู้จริง แต่ยังไม่สุด ต้องมีพัฒนาต่อเนื่อง ถ้าเราช้า เราก็อิงช้ากว่าคนอื่น เราต้องการความเสมอภาค ให้เด็กทัดเทียมกับในเมือง ครูที่นี่เก่งทุกคน เก่งคนละด้าน”

“...ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีส่วนร่วม กับชุมชน สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อเทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับให้เด็ก เรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ...”

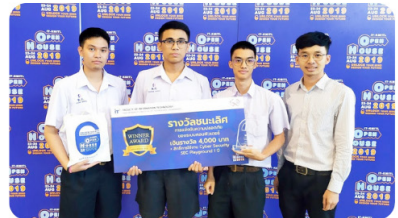
ศิริรัตน์ โพธิ์ทอง

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

อนาคต กำหนดได้

Defining the Future

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อนาคตกำหนดได้

Defining the **Future**

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
“เลือกเรียนที่ชอบ อาชีพที่ใช่”

1. บริบทของโรงเรียน

เด็กทุกคนมีโอกาสค้นพบตัวเองและแนวทางอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเอง ก่อนที่จะต้องตัดสินใจเลือกทางเดินเพื่อเรียนต่อ “ค้นพบตัวเอง ค้นพบอาชีพ” เพื่อให้เด็กได้ค้นพบศักยภาพตัวเอง สามารถวางแผนอาชีพ สู่ความสำเร็จ ในอนาคต

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในพื้นที่ ชานเมืองของกรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 14/2 หมู่ 2 ถนนพุทธมณฑล สาย 1 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170 ตั้งอยู่บนที่ดินบริจาคของนายผัน และ นางสอิ่ง ไทรพุดมทอง และที่ดินของวัดโพธิ์ ซึ่งยอมให้ใช้ประโยชน์ในการจัดตั้งโรงเรียน มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 6 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา เริ่มเปิดทำการสอนเมื่อปี พ.ศ. 2499 โดยท่านพระครูโพธิสารคุณ (นวล ธรรมธโร) หรือ หลวงปู่หลวง เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ในสมัยนั้น โดยเริ่มเรียนที่ศาลาวัด ริมคลอง บางระมาด ต่อมาได้บอกบุญเรียไรรจากชุมชน ประกอบกับเงินงบประมาณของทางราชการเพื่อสร้างอาคารไม้แบบอุดร 2 ชั้น ขนาด 12 ห้องเรียน จนสามารถเป็นสถานที่ประกอบการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2501 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีผู้บริหารสถานศึกษา ดร.ภูมิสิทธิ์ สุขคนธวงศ์ ซึ่งได้ย้ายมาดำรง

ตำแหน่งเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบัน มีรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน คณะครูประมาณ 98 คน เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับชั้นละ 12 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1,453 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับชั้นละ 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1,202 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 2,655 คน

วิสัยทัศน์

“เป็นโรงเรียนคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ
สู่มาตรฐานสากล มีคุณธรรมจริยธรรม บนวิถีไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง”

พันธกิจ/เป้าประสงค์

1. จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและศึกษาต่อในระดับนานาชาติ
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนและบุคลากรใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า

7. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
8. ส่งเสริมการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
9. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ
10. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารและจัดการเรียนการสอน
11. ประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา

จากการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเห็นได้ว่า วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนผ่านการบริหารงานตามแผนงานต่าง ๆ ตามโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน โดยมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ เน้นการใช้เทคโนโลยีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ/เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) ของการศึกษาที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future)

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ริเริ่มการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านวิชาการ และมุ่งสู่การพัฒนาศักยภาพทุกด้านให้นักเรียนมีความพร้อมในการเลือกกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการประกอบอาชีพที่สนใจ จึงศึกษาแนวทางการจัดการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เป็นแผนการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนในแผนการเรียนที่ตรงตาม ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของตนเองได้มากขึ้น โดยกำหนดเป็นนโยบาย “อนาคตกำหนดได้ (Defining the future)” แบ่งแผนการสอนรูปแบบใหม่ จำนวน 7 แผน ได้แก่ 1) เตรียมแพทย์-เภสัช 2) เตรียมวิศวะ-สถาปัตย์ 3) เตรียมวิทย์-คอม 4) เตรียมนิเทศ-มนุษย 5) เตรียมศิลปกรรม 6) เตรียมบริหารธุรกิจ-บัญชี และ 7) เตรียมนิติ-รัฐศาสตร์ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในด้านอาชีพได้อย่างน่าสนใจ โดยมีกระบวนการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม ดังนี้

1) นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) ของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีจุดเด่นในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบแผนการเรียน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่การประกอบอาชีพในอนาคต การสร้างนิเวศการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน (ระบบ PS. Online Learning) โรงเรียนได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เมื่อต้องปิดสถานศึกษาจากสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อให้นักเรียน สามารถเรียนรู้ได้หลายหลายจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกมเพื่อการศึกษา สื่อการเรียนรู้ E-Learning เว็บไซต์ แหล่งสืบค้นข้อมูล และสื่อมัลติมีเดียอื่น ๆ การใช้ Google for Education ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพ โดยได้เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงานระบบ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการ

3) ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี และกีฬา โดยการทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาร่วมสอนในแผนการเรียนรูปแบบใหม่ การร่วมกับภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนและพัฒนาชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน เป็นต้น

4) ด้านการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนมีการสร้างแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ทันสมัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีห้องสมุดออนไลน์ มีการจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 320 เครื่อง มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ แสง สี ภายในอาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ และการเป็นผู้สร้างสรรค่นวัตกรรมของนักเรียน เพื่อผลักดันให้เกิดนวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) ของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เป็นผลผลิตที่เกิดจากแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยความร่วมมือของฝ่ายวิชาการ คณะครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย จากความเป็นมา ดังนี้

2.1 จุดเริ่มต้นของนวัตกรรม

ดร. นิมิต สุขทอง
ผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียน มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงรุก เมื่อครั้งมารับตำแหน่งได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนที่มีแนวโน้มจำนวนเด็กลดลงต่อเนื่อง และแนวทางการเรียนรู้ของเด็กก็ปรับเปลี่ยนไป

“..โรงเรียนไม่ควรเป็นแค่ทางผ่านของเด็ก..แต่ควรให้โอกาสเด็กได้ค้นหาตนเอง..”

จากแนวคิดดังกล่าว จึงเริ่มต้นด้วยการเปลี่ยน mind set ของครูใช้หลักการระเบิดจากภายนอก โดยการจ้างสื่อประชาสัมพันธ์การปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนที่เป็นการเน้นการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนเรียน คิดนอกกรอบใช้หลักการบริหารงานแบบเอกชน และเลือกกลุ่มลูกค้าใหม่ ๆ

“..เด็กต้องได้เรียนตามความสนใจ ไม่ใช่เรียนในสิ่งที่ครูอยากสอน..”

ซึ่งคุณครูก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า 10 ปีที่ผ่านมาวิธีการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนไปภายใต้โลกในศตวรรษที่ 21 นักเรียนสามารถหาแสวงหาความรู้จากที่ใดก็ได้ เวลาคุยกับนักเรียนจะคุยเกี่ยวกับเรื่องนอกห้องเรียน หากครูยังสอนเหมือนเดิม โรงเรียนก็เหมือนทางผ่านแค่นั้นให้นักเรียนจบหลักสูตร แต่บางคนยังไม่รู้ว่าตนเองชอบหรือถนัดอะไร ผู้อำนวยการจึงริเริ่มโดยกำหนดนโยบาย **“อนาคตกำหนดได้”** จากประสบการณ์ที่ผู้บริหารได้ทำสำเร็จมาแล้วหลายโรงเรียน โดยเริ่มดำเนินงานแบบ **“Fast Track”** ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากสภาพปัญหาที่นักเรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ว่าจะประกอบอาชีพอะไร ในอนาคต การเลือกแผนการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดทางอาชีพของตนเอง รวมทั้งโรงเรียนไม่มีหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการความถนัดทางอาชีพ และเตรียมความพร้อมสู่อาชีพอย่างชัดเจน จึงได้มีการพัฒนา “รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโรงเรียนโพธิสารพิทยากร” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียน ได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความชอบ และมีความสุข ในการเรียนรู้ มีแรงจูงใจในอาชีพ มีความเข้าใจในอาชีพ สํารวจอาชีพ และเตรียมพร้อมสู่อาชีพ

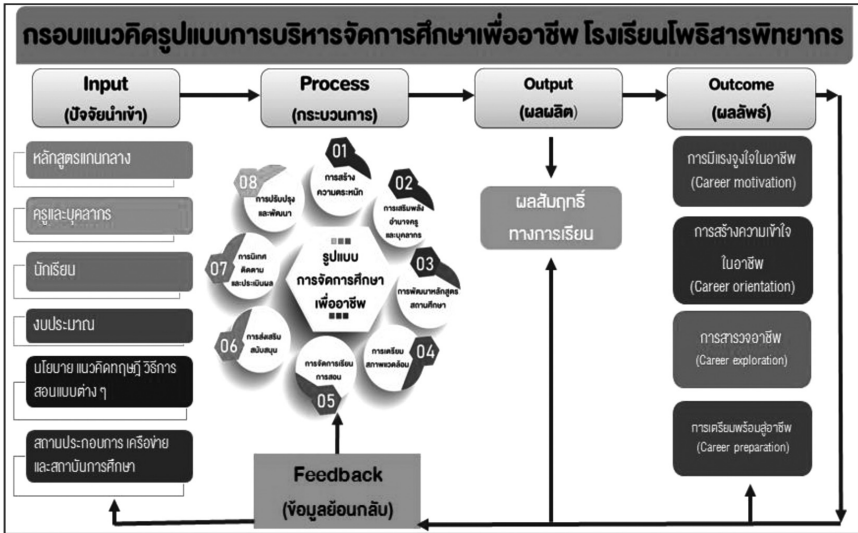

อนาคตกำหนดได้
Defining the Future

“เลือกเรียนที่ชอบ อาชีพที่ใช้”

- IP EP IEP GP วิทยา-เทคโนโลยี (หุ่นยนต์)
- เตรียมวิทย์ - คณิต
- เตรียมแพทย์ - เกษข
- เตรียมศิลปกรรม
- เตรียมนิเทศศาสตร์
- เตรียมบริหารธุรกิจ - บัญชี
- เตรียมวิทยาศาสตร์

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ได้กำหนดการบริหารเชิงระบบเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา โดยได้พัฒนารอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

2.2 การดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน

จากรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีการดำเนินงานและจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียนโดยอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ 8 องค์ประกอบ ได้แก่

- องค์ประกอบที่ 1 การสร้างความตระหนัก
- องค์ประกอบที่ 2 การเสริมพลังอำนาจครูและบุคลากร
- องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 4 การเตรียมสภาพแวดล้อม
- องค์ประกอบที่ 5 การจัดการเรียนการสอน
- องค์ประกอบที่ 6 การส่งเสริมสนับสนุน
- องค์ประกอบที่ 7 การนิเทศ ติดตาม
- องค์ประกอบที่ 8 การปรับปรุงและพัฒนา

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ 8 องค์ประกอบ
โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างความตระหนัก

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน รวมทั้งมอบหมายให้ครูแนะแนวรวบรวมข้อมูลการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนย้อนหลังเป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อศึกษาว่านักเรียนเข้าศึกษาต่อในคณะใดบ้าง และควรเปิดแผนการเรียนใดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน จากนั้นผู้บริหารประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ พร้อมกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่รองรับการขับเคลื่อนนโยบายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 2 การเสริมพลังอำนาจครูและบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมพลังอำนาจครูและบุคลากรใน 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 สมรรถนะ มิติที่ 2 ความอิสระ มิติที่ 3 ความหมาย และมิติที่ 4 ผลกระทบ

มิติที่ 1 สมรรถนะ (Competency) ผู้บริหารส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของครู โดยอบรมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ การใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ active learning รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ดังความเห็นผู้แทนครู ดังนี้

“...ปกติครูมักจะสอนตามความถนัดของครู ไม่ได้ดูความต้องการของนักเรียน โรงเรียนจึงออกค่าใช้จ่ายให้ครูไปอบรม เชิญวิทยากรซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมาสอนที่โรงเรียน โดยครูเป็น Co-Teacher และปีต่อไปต้องสอนได้ ครูต้องเรียนรู้เนื้อหาและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก...”

มิติที่ 2 ความอิสระ (Autonomy) จัดโครงสร้างองค์กร มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถ และความถนัด รวมทั้งมอบอำนาจให้ครูและบุคลากรมีอิสระในการทำงาน

“...แต่ละแผนการเรียนจะมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียนนั้นเป็นแม่งาน กลุ่มสาระที่เป็นแม่งานจะศึกษาว่า ม.4-6 ต้องเรียนอะไรที่จำเป็นให้เด็กไปต่อยอดในมหาวิทยาลัย โดยฝ่ายบริหารจะประสานกับมหาวิทยาลัย มาให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหา ช่วยเหลืองบประมาณ (เราอยู่กับครู แต่ครูเป็นคนทำ)”

มิติที่ 3 ความหมาย (Meaning) ผู้บริหารประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรออกแบบการเรียนรู้ สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและ

บุคลากรในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ระหว่างเพื่อนครู

มิติที่ 4 ผลกระทบ (Impact) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งใช้ระบบพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ยกย่อง ชมเชย และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในปีการศึกษา 2563 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยเรียนวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 มีการเปิดหลักสูตร Integrated Program ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรองหลักสูตร โดยความร่วมมือกับประเทศออสเตรเลีย และจัด “รายวิชาเลือกอาชีพ” ในรายวิชาเพิ่มเติมที่โรงเรียนกำหนดหลากหลายที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนจากข้อมูลที่โรงเรียนสำรวจ โดยเริ่มในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ค้นหาความสนใจและความเหมาะสมทางอาชีพของตน ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เปิดแผนการเรียนมุ่งสู่อาชีพ จำนวน 7 แผนการเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนตามความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในอาชีพ และสร้างความเข้าใจในอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถสำรวจและเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ โดยโรงเรียนเปิดหลักสูตรห้องเรียนวิทย์-เทคโนโลยีหุ่นยนต์ สำหรับผู้สนใจ สำหรับห้องเรียนปกติ มีการจัดวิชาเลือกในสาขาอาชีพต่างๆ ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียน เทยมละ 1 วิชา ที่เน้นความหลากหลายของสาระที่เชื่อมโยงและต่อเนื่องกันตามระดับชั้น เพื่อเป็นวางพื้นฐานเบื้องต้นตามรายวิชาที่สนองต่อความสนใจด้านอาชีพที่นักเรียนจะมีโอกาสได้เลือกเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะได้ทำโครงการที่ตนสนใจ (One Student One Project) มีกิจกรรมชุมนุม มีการเชิญผู้ประกอบการแต่ละสาขาอาชีพต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางอาชีพให้นักเรียนฟัง การพานักเรียนไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ การจัดค่ายค้นหาตัวตนสู่ถนนอาชีพ และมีการจัดชื่อ *โปรแกรมวัดความสนใจและความเหมาะสมทางอาชีพของนักเรียน (Habit Scan)* ที่โรงเรียนนำมาใช้และให้บริการแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความถนัดของตนเองก่อนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนเมื่อได้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะมีการจัดกิจกรรม Open House ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมชมกิจกรรมกับนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงแนวทางการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนของบุตรหลาน และได้รับชมการนำเสนอผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่จัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความพร้อมในแต่ละแผนการเรียน เพื่อเป็นข้อมูลทางเลือกสำหรับบุตรหลานที่ผู้ปกครองสามารถรู้ไปพร้อมๆ กับนักเรียน และให้การสนับสนุนบุตรหลานเมื่อต้องตัดสินใจในการเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจในอาชีพที่มุ่งหวังในอนาคตตามนโยบาย “อนาคตกำหนดได้” สู่เป้าหมายความสำเร็จเบื้องต้นดังตัวอย่างโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตร
วิชาเลือกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

วิชาเลือก ทุกห้องเรียน (จัดเรียนรายวิชาเพิ่มเติม ภาคเรียนละ 1 รายวิชา จำนวน 0.5 หน่วยกิต ตลอด 3 ปีการศึกษา)							
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
ท20201	การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมวลชน	1	0.5	ศ20201	ศิลปะสร้างสรรค์	1	0.5
ท20202	วรรณกรรมไทยปริทัศน์	1	0.5	ศ20202	ดนตรีเพื่อสายอาชีพ	1	0.5
ว20201	วิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพ	1	0.5	ศ20203	ศิลปะการแสดง	1	0.5
ส20201	มัคคุเทศก์น้อย	1	0.5	ว20203	การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่ออาชีพ	1	0.5
ส20202	ก้าวทันโลก	1	0.5	ง20263	ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม	1	0.5
ส20203	นายฝึกหัด	1	0.5	ง20264	ธุรกิจการแปรรูปอาหาร	1	0.5
พ20201	กีฬาเพื่อสุขภาพ	1	0.5	ง20231	สารนิเทศเพื่อการค้นคว้า	1	0.5
อ20201	ภาษาอังกฤษสู่โลกกว้าง	1	0.5	ง20280	ธุรกิจคอมพิวเตอร์	1	0.5
ญ20201	ภาษาญี่ปุ่นเพื่อความเพลิดเพลิน	1	0.5	ง20262	ธุรกิจชมรมไทย	1	0.5
ฝ20201	ภาษาฝรั่งเศสเพื่อความเพลิดเพลิน	1	0.5	ง20268	ธุรกิจการจัดดอกไม้เพื่อการตกแต่ง	1	0.5
ล20201	ภาษาเกาหลีเพื่อความเพลิดเพลิน	1	0.5	ง20297	หลักการขายเบื้องต้น	1	0.5
ค20208	วิศวกรรมกับระบบเลขฐาน	1	0.5	ง20295	การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย	1	0.5

โครงสร้างหลักสูตร ห้องเรียนวิทย์-เทคโนโลยี (หุ่นยนต์)

โครงสร้างหลักสูตร ห้องเรียนวิทย์-เทคโนโลยี (หุ่นยนต์)
เทียบเคียงหลักสูตร Robot Curriculum of Finland ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
รายวิชาเพิ่มเติม		(9)	(4.5)	รายวิชาเพิ่มเติม		(9)	(4.5)
ค21201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 1	2	1.0	ค21202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 2	2	1.0
ว21203	เทคโนโลยีหุ่นยนต์และ อุตสาหกรรม	2	1.0	ว21204	ขั้นตอนการทำงานของ หุ่นยนต์	2	1.0
ว21207	หุ่นยนต์อัตโนมัติ	2	1.0	ว21208	หุ่นยนต์อัตโนมัติขั้นสูง	2	1.0
อ21203	ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร 1	2	1.0	อ21204	ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร 2	2	1.0
จ21201	ภาษาจีน	1	0.5	จ21202	ภาษาจีน	1	0.5
ล20203	พื้นฐานโครงงาน 1 (Project Base 1)	1	0.5	ล20204	พื้นฐานโครงงาน 2 (Project Base 2)	1	0.5

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมสู่อาชีพ ตามความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา โดยทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและส่งอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาช่วยสอนเป็นรายชั่วโมง ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นต้น

โดยในปีการศึกษา 2563 ได้จัดแผนการเรียนเตรียมอาชีพทั้งหมด 7 แผนการเรียน ได้แก่

1) **แผนการเรียนเตรียมแพทย์-เภสัช** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ สหเวชศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ พยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา

2) **แผนการเรียนเตรียมวิศวะ-สถาปัตยกรรม** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมการแพทย์ สถาปัตยกรรมศาสตร์

3) **แผนการเรียนเตรียมวิทยะ-คอมพิวเตอร์** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ วนศาสตร์

4) **แผนการเรียนเตรียมศิลปกรรม** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ศิลปกรรมศาสตร์ วิชาจิตรศิลป์ ศิลปะประยุกต์ ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ ศิลปะการออกแบบ

5) **แผนการเรียนเตรียมบริหารธุรกิจ-บัญชี** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เศรษฐศาสตร์ การประกอบอาหาร การจัดการธุรกิจอาหาร คหกรรมศาสตร์ การท่องเที่ยวและการโรงแรม

6) **แผนการเรียนเตรียมนิติ-รัฐศาสตร์** สาขาวิชาที่สามารถไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์

ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมีการวางแผนที่จะเปิดแผนการเรียนครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพิ่มขึ้นอีก 1 แผน เนื่องจากมีนักเรียนสนใจเพิ่มมากขึ้น

โครงสร้างหลักสูตร เตรียมแพทย์ – เกสซ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
	วิชาเพิ่มเติม	(20)	(10.0)		วิชาเพิ่มเติม	(20)	(10.0)
ค31201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 1	4	2.0	ค31202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 2	4	2.0
ว30201	ฟิสิกส์ 1	3	1.5	ว30202	ฟิสิกส์ 2	3	1.5
ว30221	เคมี 1	3	1.5	ว30222	เคมี 2	3	1.5
ว30241	ชีววิทยา 1	3	1.5	ว30242	ชีววิทยา 2	3	1.5
ว30247	ปฏิบัติการชีวเคมี 1	2	1.0	ว30248	ปฏิบัติการชีวเคมี 2	2	1.0
พ31201	พลศึกษา (แอโรบิก)	1	0.5	พ31202	สุขศึกษาเพิ่มเติม 1	1	0.5
อ31201	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 1	2	1.0	อ31202	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 2	2	1.0
อ31203	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1	2	1.0	อ31204	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2	2	1.0
I30203	พื้นฐานวิจัย 1 (Research Base 1)	1	0.5	I30204	พื้นฐานวิจัย 2 (Research Base 2)	1	0.5

โครงสร้างหลักสูตร เตรียมแพทย์ – ภาสข ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2					
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต		
วิชาเพิ่มเติม			(20)	(10.0)	วิชาเพิ่มเติม			(20)	(10.0)
ค32201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 3	4	2.0	ค32202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 4	4	2.0		
ว30203	ฟิสิกส์ 3	3	1.5	ว30204	ฟิสิกส์ 4	3	1.5		
ว30223	เคมี 3	3	1.5	ว30224	เคมี 4	3	1.5		
ว30243	ชีววิทยา 3	3	1.5	ว30244	ชีววิทยา 4	3	1.5		
ว30227*	กายวิภาคศาสตร์ 1	2	1.0	ว30228*	กายวิภาคศาสตร์ 2	2	1.0		
พ30203*	อาหารและโภชนาการ สำหรับนักศึกษา	2	1.0	พ30204*	หลักวิทยาศาสตร์ในการฝึก กีฬา	2	1.0		
ว30280	โครงการวิทยาศาสตร์ 1	2	1.0	ว30281	โครงการวิทยาศาสตร์ 2	2	1.0		
พ32201	พลศึกษา (ลีลาศ)	1	0.5	พ32202	สุขศึกษาเพิ่มเติม 2	1	0.5		
อ32201	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 3	2	1.0	อ32202	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 4	2	1.0		
อ32203	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3	2	1.0	อ32204	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 4	2	1.0		
l30205	พื้นฐานวิจัย 3 (Research Base 2)	1	0.5	l30206	พื้นฐานวิจัย 4 (Research Base 4)	1	0.5		

*เลือก 1 วิชา

โครงสร้างหลักสูตร เตรียมแพทย์ – ภาสข ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2					
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต		
วิชาเพิ่มเติม			(20)	(10.0)	วิชาเพิ่มเติม			(20)	(10.0)
ค33201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 5	4	2.0	ค33202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	4	2.0		
ว30205	ฟิสิกส์ 5	3	1.5	ว30206	ฟิสิกส์ 2	3	1.5		
ว30225	เคมี 5	3	1.5	ว30226	เคมี 2	3	1.5		
ว30245	ชีววิทยา 5	3	1.5	ว30246	ชีววิทยา 2	3	1.5		
ว30249*	สรีรวิทยา	2	1.0	ว30250*	ความถนัดทางการแพทย์	2	1.0		
พ30205*	การปฐมพยาบาลเพื่อฟื้นฟู การบาดเจ็บจากการเล่น กีฬา	2	1.0	พ30206*	การตลาดด้านกีฬาและการ ออกกำลังกาย	2	1.0		
พ33201	พลศึกษา (แฮนด์บอล)	1	0.5	พ33202	สุขศึกษาเพิ่มเติม 3	1	0.5		
อ33201	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 5	2	1.0	อ33202	อังกฤษเพื่อการศึกษต่อ 6	2	1.0		
อ33203	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5	2	1.0	อ33204	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6	2	1.0		

*เลือก 1 วิชา

โครงสร้างหลักสูตร เตรียม นิเทศ – มนุษย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
	วิชาเพิ่มเติม	(16-18)	(8.0-9.0)		วิชาเพิ่มเติม	(16-18)	(8.0-9.0)
ท31201	การเขียนในชีวิตประจำวัน	2	1.0	ท31202	การพูดในชีวิตประจำวัน	2	1.0
ส31201	กฎหมายน่ารู้	1	0.5	ส31202	การเมืองไทยสมัยใหม่	1	0.5
พ31201	พลศึกษา (แอโรบิค)	1	0.5	พ31202	สุขศึกษาเพิ่มเติม 1	1	0.5
ง30216	การถ่ายภาพเบื้องต้น	2	1.0	ง30215	วิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น 1	2	1.0
อ31201	อังกฤษเพื่อการศึกษาค้อ 1	2	1.0	อ31202	อังกฤษเพื่อการศึกษาค้อ 2	2	1.0
อ31203	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1	2	1.0	อ31204	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2	2	1.0
อ31205	อังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 1	2	1.0	อ31206	อังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2	2	1.0
I30203	พื้นฐานวิจัย 1 (Research Base 1)	1	0.5	I30204	พื้นฐานวิจัย 2 (Research Base 2)	1	
ค31201*	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	4	2.0	ค31202*	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	4	2.0
ฝ31201*	ภาษาฝรั่งเศส 1	6	3.0	ฝ31202*	ภาษาฝรั่งเศส 2	6	3.0
ญ31201*	ภาษาญี่ปุ่น 1	6	3.0	ญ31202*	ภาษาญี่ปุ่น 2	6	3.0
จ31201*	ภาษาจีน 1	6	3.0	จ31202*	ภาษาจีน 2	6	3.0

*เลือก 1 วิชา

โครงสร้างหลักสูตร เตรียมศิลปกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1							
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
	วิชาเพิ่มเติม	(14)	(7.0)		วิชาเพิ่มเติม		
ท31201	การเขียนในชีวิตประจำวัน	2	1.0	ศ30238*	ทฤษฎีดนตรีสากล 1	1	0.5
ส31201	กฎหมายน่ารู้	1	0.5	ศ30244*	โสตทัศนศึกษาและการขับร้อง 1	2	1.0
พ31201	พลศึกษา (แอโรบิค)	1	0.5	ศ30250	สุนทรียศิลป์	1	0.5
อ31203	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1	2	1.0	ศ30253*	ทฤษฎีดนตรีไทย 1	1	0.5
อ31201**	อังกฤษเพื่อการศึกษาค้อ 2	2	1.0	ศ30255*	การบันทึกโน้ตเพลงไทย	2	1.0
I30203	พื้นฐานวิจัย 1 (Research Base 1)	1	0.5	ศ30261*	ดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1	2	1.0
ศ30201*	วาดเส้น 1	2	1.0	ศ30271*	นาฏศิลป์เบื้องต้น		
ศ30203*	ออกแบบ 1	2	1.0	ศ30277*	ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย 1	1	0.5
ศ30211*	ทฤษฎีสี	2	1.0	ศ30289*	นาฏศิลป์สากล 1	2	1.0
ศ30287*	ศิลปะการแสดง 1	2	1.0	ศ30232*	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 1	2	1.0

*เลือก 1 วิชา ** เฉพาะห้อง EP และ IEP

โครงสร้างหลักสูตร เตรียมศิลปกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2							
รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต	รหัสวิชา	รายวิชา	ชั่วโมง/ ภาค	หน่วยกิต
	วิชาเพิ่มเติม	(14)	(7.0)		วิชาเพิ่มเติม		
พ31202	การพูดในชีวิตประจำวัน	2	1.0	ศ30239*	ทฤษฎีดนตรีสากล 2	1	0.5
ส31202	การเมืองไทยสมัยใหม่	1	0.5	ศ30245*	โสตทักษะและการขับร้อง 1	2	1.0
พ31202	พลศึกษา (ฟุตซอล)	1	0.5	ศ30254*	ทฤษฎีศิลป์ดนตรีไทย 2	1	0.5
อ31204	อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2	2	1.0	ศ30256*	หลักการขับร้องเพลงไทย	1	0.5
อ31202**	อังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ 2	2	1.0	ศ30257*	ปฏิบัติหน้าทับ	1	0.5
ล30204	พื้นฐานวิจัย 2 (Research Base 2)	1	0.5	ศ30262*	ดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 2	2	1.0
ศ30202*	วาดเส้น 2	2	1.0	ศ30233*	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 2	2	1.0
ศ30204*	ออกแบบ 2	2	1.0	ศ30272*	ระบำเบ็ดเตล็ด	2	1.0
ศ30208*	วาดเส้นกายวิภาค	1	0.5	ศ 30278*	ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย 2	1	0.5
ศ30212*	ประวัติศาสตร์ศิลป์	2	1.0	ศ 30294*	นาฏศิลป์สากล อาเซียน	2	1.0
ศ30288*	ศิลปะการแสดง 2	2	1.0	ศ 30279*	การแต่งหน้า-ทำผมเพื่อการแสดง	1	0.5

*เลือก 1 วิชา ** เฉพาะห้อง EP และ IEP

เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามแผน
สำหรับการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ห้องเรียน	แผนการเรียนที่ 1 เตรียมช่าง-ศิลป์	แผนการเรียนที่ 2 เตรียมวิทย์-ภาษา	แผนการเรียนที่ 3 เตรียมวิทย์-คอม	แผนการเรียนที่ 4 เตรียมอักษร-ศิลป์	แผนการเรียนที่ 5 เตรียมอักษร-ศิลป์	แผนการเรียนที่ 6 เตรียมอักษร-กีฬา	แผนการเรียนที่ 7 เตรียมอักษร-กีฬา
EP	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.0 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 3.0 						
IEP				<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.0 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 3.0 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.0 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 3.0 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.0 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 3.0 	
ห้องเรียน ปกติ	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.75 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 3.0 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.5 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 2.5 		<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.5 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 2.5 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.5 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น.1 น.2 น.3 ภาคเรียนที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.5 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมรวมวิชาพิเศษ วิชา คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 2.5 	

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องทำวิจัยที่สอดคล้องกับแผนการเรียนของตน (One Student One Research) โดยโรงเรียนมีการจัดเวทีเสวนาและแนะแนวการศึกษา และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ศึกษาดูงานสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงาน และสถานประกอบการ การฝึกทักษะและประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการ รวมทั้งเข้าค่ายเตรียมความพร้อมสู่อาชีพตามแผนการเรียน (ค้างคืน) ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

ค่ายเตรียมความพร้อม
สู่อาชีพตามแผนการเรียน

ศึกษาดูงาน

ฝึกทักษะและประสบการณ์อาชีพ

องค์ประกอบที่ 4 การเตรียมสภาพแวดล้อม

โรงเรียนมีการปรับโฉมห้องเรียน สร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีห้องสมุดออนไลน์ จัดซื้อสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ปรับปรุงอาคารสถานที่ แสง สีภายในอาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 5 การจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนการเรียน โดยมอบหมายให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแต่ละแผนการเรียนเป็นแม่งาน โดยศึกษาว่า ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 นักเรียนต้องเรียนอะไรที่จำเป็นให้นักเรียนไปต่อยอดในมหาวิทยาลัย จากนั้นครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ร่างแผน ออกแบบรายวิชา แล้วส่งให้บุคคลกรภายนอกพิจารณาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ปรับปรุง พร้อมทั้งดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละแผนการเรียนมีการดำเนินการดังนี้

แผนการเรียนเตรียมแพทย์-เภสัช มีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษาพลศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยทำ MOU กับคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลวชิระ

แผนการเรียนเตรียมวิศวกรรม-สถาปัตย์ มีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยทำ MOU กับ TOT และคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แผนการเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์ มีฝ่ายคอมพิวเตอร์ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยทำ MOU กับคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แผนการเรียนเตรียมนิเทศ-มนุษย มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เป็นผู้รับผิดชอบ

แผนการเรียนเตรียมศิลปกรรม มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยสาขาทัศนศิลป์ จัดทำ MOU กับวิทยาลัยเพาะช่าง ส่วนสาขานาฏศิลป์ ทำ MOU กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แผนการเรียนเตรียมบริหารธุรกิจ-บัญชี มีกลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยจัดทำ MOU กับวิทยาลัยดุสิตธานี

แผนการเรียนเตรียมนิติศาสตร์-รัฐศาสตร์ มีกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นผู้รับผิดชอบ

องค์ประกอบที่ 6 การส่งเสริมสนับสนุน

โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา
เพื่ออาชีพของโรงเรียนทางสื่อต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ เฟสบุ๊ก วารสาร การจัด
กิจกรรม Open House และการประชุมผู้ปกครอง มีการสร้างเครือข่าย
ความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพกับสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา
สถานประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสร้างชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียน
การสอน และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

องค์ประกอบที่ 7 การนิเทศ ติดตาม

คณะครูผู้รับผิดชอบแต่ละแผนการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ มีการร่วมกันวางแผนการนิเทศติดตาม ดำเนินการนิเทศติดตาม สรุปลงและรายงานผลการนิเทศติดตาม ในด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการประชุมปรึกษาโดยใช้กระบวนการ PLC การนำข้อมูลและปัญหาที่พบมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ พร้อมเสนอฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวางแผนร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 8 การปรับปรุงและพัฒนา

โรงเรียนมีการประชุมคณะทำงาน เพื่อนำข้อมูลจากการนิเทศ ติดตามผลมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เมื่อสิ้นปีการศึกษา และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับมาพัฒนาปรับแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ตามผลการประเมินและนำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่ได้ปรับปรุงแล้วมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

จากองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน เป็นการแสดงถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่นำไปสู่ศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” ให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนานักเรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากนวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) ของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นมาในลักษณะ Fast Track ที่มีการเตรียมความพร้อมในการสร้างความตระหนัก การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียน 7 แผน การพัฒนาบุคลากรครูในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านสื่อเทคโนโลยี ตลอดจนปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานรัฐและองค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จที่สะท้อนจากนักเรียน คณะครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

- ด้านความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ นักเรียนตอบรับการจัดการเรียนของโรงเรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากนักเรียนได้เลือกในสายการเรียนที่ชอบ ตรงโจทย์ และนำไปใช้กับอาชีพ ในอนาคต

“รู้สึก OK ที่โรงเรียนเปิดแผนการเรียนที่ค้นหาตัวเอง เป็นทางเลือกที่ดีที่และรู้ว่าอนาคตจะเป็นอะไร”

“ชอบแผนการเรียนใหม่ เพราะชอบวาดรูปอยู่แล้ว เลยเลือกศิลปกรรม ถ้าเรียนแบบเก่าก็จะมีบางวิชาที่ไม่รู้ว่าจะเรียนไปทำไม เรียนแบบนี้ตอบโจทย์”

“รู้สึกปลื้มใจและภูมิใจ ผมต้องสอบแข่งขันเข้า ม.1 และผ่านอุปสรรคหลายอย่าง เครียดกับการเรียนเพราะโรงเรียนนี้แข่งขันกันเข้าสูง ดีใจที่ได้มาเรียนวิวะะ ผมชอบอยู่แล้ว ครูแนะนำได้ดี โรงเรียนนี้ไม่ได้สอนวิชาการอย่างเดียว แต่สอนเรื่องการใช้ชีวิตด้วย”

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า
“มาเรียนที่โรงเรียนโพธิสารพิทยากร อนาคตกำหนดได้จริง”
 เพราะโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นหาตนเอง ได้ลองและเรียนในสิ่งที่ชอบ
 ผู้แทนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

“การแบ่งสายการเรียนทำให้เราทำตามฝันได้เร็วขึ้น ได้เตรียมตัวก่อน”
 “ได้เรียนรู้ก่อนเข้ามหาวิทยาลัยจริง จากการดูงาน เห็นจริงว่าได้เรียนอะไรทำอะไร”

“เป็นส่วนช่วยให้เราพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านนั้น ๆ
 หาทักษะที่ชอบเจอ”

“ช่วยผลักดันให้เราไปสู่เป้าหมายได้ง่ายขึ้น มีผลงานในการนำไปเป็น
 Portfolio เพื่อเข้ามหาวิทยาลัยได้ง่ายขึ้น เพราะมีอาจารย์มหาวิทยาลัยช่วยแนะนำ”

แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนไม่แน่ใจกับการเลือกแผนการเรียนตั้งแต่
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากมีความเห็นว่า

“อีกมุมหนึ่ง อาจเร็วเกินไปที่เลือกแผนการเรียนตั้งแต่ ม.4 อยากให้กลับไป
 เป็นเหมือนแบบเดิมที่ตัดสินใจเลือกว่าจะเรียนอะไรตอน ม.6 เพราะบางที
 ยังไม่แน่ใจว่าสิ่งที่เลือกจะตรงกับตัวเราหรือเปล่า”

ซึ่งโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ต้องการเปลี่ยนแผนการเรียน
 สามารถทำได้ โดยมีครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาช่วยดูแลและให้คำปรึกษา
 เมื่อได้ทดลองเรียนไปแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

“...อนาคตอยู่ที่ตัวเรา ส่วนโรงเรียนเป็นตัวช่วยผลักดันให้เราไปสู่เป้าหมาย
 โรงเรียนโพธิสารพิทยากรจัดแผนการเรียนให้พวกเรามีเป้าหมาย
 ที่เหมาะกับเรา ทำให้รู้ตัวเองว่าอยากเรียนอะไรในอนาคต”
 ผู้แทนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

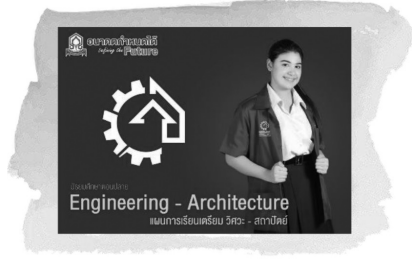
● ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนในแต่ละแผนมีเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต นักเรียนในแต่ละแผนการเรียนจะได้เรียนวิชาเลือกที่เป็นพื้นฐานของอาชีพที่ตนสนใจในอนาคต นอกจากการเรียนรู้ในโรงเรียนแล้วนักเรียนยังมีโอกาสเรียนรู้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยจากการที่มีโอกาสไปร่วมเรียนในมหาวิทยาลัยในบางวิชาที่โรงเรียนได้ทำ MOU กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้รับความรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เช่น ศึกษาดูงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เข้าค่ายค้นหาตัวตนสู่ถนนอาชีพ จากการพูดคุยกับนักเรียนสัมผัสได้ถึง ความฝันและแรงบันดาลใจของนักเรียนในแผนการเรียนต่าง ๆ เช่น

แผนการเรียนเตรียมแพทย์ – เกสซ์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“...มีครูภายในโรงเรียนมาสอนวิชาชีววิทยาและมีห้องปฏิบัติการเฉพาะ มีการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยอ่านจากหนังสือ วารสาร ดูคลิปเกี่ยวกับการทดลองใน Facebook ทำให้เข้าใจมากขึ้น”

“...ชอบที่ได้ทำกิจกรรมค่ายแพทย์ ตอนนี้เริ่มมีการนำหุ่นยนต์มาใช้ในการวินิจฉัย อยากพัฒนาให้มีการวิเคราะห์ที่แม่นยำขึ้น

“...อยากพัฒนาเรื่อง ยา ถ้ามียาที่รักษาโรคได้ครอบคลุมมากขึ้น คนก็จะตายน้อยลง อยากทำบริษัทยา ที่ช่วยรักษาคน...”

แผนการเรียนเตรียมวิศวะ-สถาปัตย์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ ได้แสดงความเห็น ดังนี้

“...เรามีโอกาสประดิษฐ์รถจากวัสดุที่ไม่คิดว่าจะประกอบรถได้ แต่ทำได้จริง ๆ..”

“... ได้เรียนรู้เทคโนโลยีที่พี่ ๆ ในมหาวิทยาลัย ได้เรียนแล้ว อาจารย์ก็นำมาสอนให้ผมได้เรียนที่โรงเรียน...”

“... ในแผนการเรียนสถาปัตย์ โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเตรียมไว้ให้ เวลาว่างนักเรียนสามารถเข้าไปฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อยากรออกแบบโดยดูโครงสร้างตึก และออกแบบให้คุ้มค่ากับเงิน...”

“...อยากออกแบบมีความรู้ มีความฝันอยากไปทำงานต่างประเทศ ชอบกิจกรรมค่ายที่โรงเรียนจัด”

“...การออกแบบก่อสร้างบางอาคารก็ใช้ประโยชน์ได้น้อย ถ้าปรับจะใช้งบประมาณได้คุ้มค่ากับพื้นที่ใช้สอย...”

แผนการเรียนเตรียมวิทย์-คอมพิวเตอร์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ ได้แสดงความเห็น ดังนี้

“...ได้เข้าค่าย เรียนรู้การประกอบส่วนต่าง ๆ การเขียน Code ทำให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ นำไปทำงานได้ตามขั้นตอน”

“...อยากทำสื่อออนไลน์ อยากรออกแบบให้ดูสบายตา สมจริง เข้าถึงง่าย ส่งเสริมจิตอาสา แบ่งปันผู้อื่น...”

แผนการเรียนเตรียมนิเทศ-มนุษย์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“...อยากทำงานเบื้องหลัง ทำหนัง ซีรีส์ พาหนังไทยไปทั่วโลก”

“มีเป้าหมายทำงานด้านวงการบันเทิง ทั้งผู้กำกับ นักร้อง นักแสดง ที่เข้าแผนการเรียนนิเทศ เพราะคิดว่าถ้ารู้การทำงานเบื้องหลังงานเบื้องหน้าก็คงทำได้ไม่ยาก...”

“...ชอบวิชา Production อยากออกแบบการแสดงใหม่ ๆ ทำ MV เพลง ทำสื่อ VDO...”

แผนการเรียนเตรียมศิลปกรรม: ทัศนศิลป์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“...สนใจด้านดีไซน์เนอร์ และถ้ามีโอกาสอยากเรียนต่อต่างประเทศ ชอบลายเส้นไทย อยากทำงานเกี่ยวกับออกแบบ Jewelry ออกแบบลายผ้า”

แผนการเรียนเตรียมศิลปกรรม: การแสดง นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“...สนใจการทำงานในวงการบันเทิง ไม่อยากเครียด เพราะไม่ถนัดวิชาการ พอมีแผนการเรียนนี้หนูดีใจมาก”

“...มีเรียน Acting Class แต่ครั้งที่เรียน ทุกคนจะมานั่งคุยกัน ทำให้เปิดใจ กล้าแสดงออกมากขึ้น”

“...อาจารย์ที่สอนเป็นอาจารย์ในโรงเรียน อาจารย์สอนเก่งมาก หนูไม่คิดมาก่อนว่าอาจารย์จะสอนได้สนุกและสอนเก่งขนาดนี้ หนูชอบมาก ๆ”

แผนการเรียนเตรียมศิลปกรรม: ดนตรี นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“อยากเป็นศิลปินนักดนตรี มีแผนจะเข้าคณะเกี่ยวกับดนตรี ไปดูงานที่มหาวิทยาลัยรังสิต คณะที่เกี่ยวกับดนตรีโดยเฉพาะ ไปอาคารดนตรีสุริยเทพ เห็นบรรยากาศ กระบวนการทำเพลง ทำให้เห็นภาพว่าไปอยู่มหาวิทยาลัยแล้วต้องทำอะไรบ้าง”

“เวลาเรียนผมชอบใช้การตั้งคำถาม สงสัย เช่น ทำไมต้องมีคอร์ส 7 เพราะอะไร แล้วก็หาคำตอบ ทำให้เป็นการเรียนรู้ที่ไม่หมด อยากรู้อะไรก็ตามไปให้สุด”

“จะตั้งใจในเรื่องที่สนใจเท่านั้นจึงจะศึกษาต่อ ชอบศึกษาอะไรที่เกินกว่าในห้อง ชอบเรียนใน Online เพื่อนำไปต่อยอดในอนาคต”

แผนการเรียนเตรียมบริหารธุรกิจ-บัญชี นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“อยากเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีที่ดี เพื่อเก็บเงินทุนไปเปิดกิจการของตนเอง เป็นอิสระในการทำงาน และ คิดว่าการยกยอกเงินเป็นการเอารัศเอาเปรียบ”

“อยากทำ Code ที่สามารถตรวจสอบบัญชีได้เพื่อป้องกันการทุจริต ชอบบริหารและบัญชี ได้ไปดูงานและศึกษาขั้นตอนการบริหารและขั้นตอนสู่ความสำเร็จ จึงประทับใจและเกิดแรงบันดาลใจ เวลาเรียนตามไม่ทัน จะกลับไปศึกษาเพิ่มเติมจาก Online”

แผนการเรียนเตรียมนิติ-รัฐศาสตร์ นักเรียนในแผนการเรียนนี้ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“ชอบวิชารัฐศาสตร์เบื้องต้น ทำให้การเรียนรู้ถึงการบริหารของรัฐบาล เรียนรู้การปกครองในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการปกครองระดับเล็ก ๆ แต่ทำให้เข้าใจถึงระบบการปกครอง”

“เวลาเรียนในห้องเราจะรู้แต่หลักการ
เลยหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าเราใช้กฎหมายอย่างไร
โดยค้นหาและดูคำพิพากษาใน Internet
เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับการนำข้อกฎหมายไปใช้”

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครู

นวัตกรรม “โรงเรียนอนาคตกำหนดได้” ต้องอาศัยความรู้เฉพาะทาง
ของผู้สอนในการสอนนักเรียนแต่ละแผนการเรียนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นคุณครู
ผู้สอนในแต่ละวิชาจึงต้องทำหน้าที่ในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมในส่วน
ที่ได้รับมอบหมาย โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการปรึกษากับผู้มีความรู้โดยตรงกับ
แผนการเรียนแต่ละวิชา เช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย รุ่นพี่หรือศิษย์เก่า
ของโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ รวมถึงการหาข้อมูลในสื่อออนไลน์และ
การหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การลงเรียนคอร์สเพิ่มเติมหรือศึกษาจากหนังสือ
ตำรา โดยที่ทางโรงเรียนจะจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งไว้ให้สำหรับ
การเตรียมความพร้อมของคุณครูแต่ละแผนการเรียน ครูโรงเรียนโพธิสารพิทยากร
จึงเป็น *ครูนักออกแบบ ครูนักเรียนรู้ ครูนักพัฒนา*

ครูเป็นนักออกแบบ ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากการสอนตามหลักสูตรแกนกลางมาเป็นนักออกแบบรายวิชาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน

“...คณะครูจะมาช่วยกันดูรายวิชา ออกแบบรายวิชาและวางกรอบหลักสูตร ทำหลักสูตรให้ทันสมัยที่สุด ใช้ชื่อรายวิชาที่โดนใจเด็ก ต้องวิเคราะห์ว่าเด็กต้องการเรียนรู้อะไรมีการแยกรายวิชาเฉพาะเพื่อตอบโจทย์เด็กจริง ๆ...”

ผู้แทนครู แผนการเรียน 7 แผน

“...แผนการเรียนวิทย์คอม-หุ่นยนต์ เมื่อได้หัวข้อมาก็มีการประชุมวางแผนรายวิชา เลือกวิชาว่าอะไรเรียนก่อน-หลัง แต่เมื่อจบ ม.6 ต้องสร้างขั้นตอนโปรแกรมที่จับต้องได้ 1 อย่าง เลือกวิชาที่ทันสมัย โดยเริ่มปูพื้น AI และให้เริ่มสร้างผลงานสิ่งประดิษฐ์เพื่อแก้ปัญหา ในชั้น ม.2-ม.3...”

“...แผนการเรียนบริหารธุรกิจ เมื่อจบแล้วเป็นผู้ประกอบการได้ วางรายวิชาในชั้น ม.4 เรียนบัญชี ม.5 เริ่มประกอบการธุรกิจ เรียนเกี่ยวกับการขาย การตลาด และ ม.6 มีการฝึกงาน เขียนแผนธุรกิจ และทำธุรกิจ...”

ครูเป็นนักเรียนรู้ จากการที่ครูต้องเป็นนักร้องแบบบรรยายวิชาที่ตอบโจทย์ผู้เรียน มีความทันสมัย น่าสนใจ ส่งผลให้ครูต้องเป็นนักเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยครูมีวิธีการเรียนรู้จากการถามผู้รู้และหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ

“มีการประชุมครู วิเคราะห์เด็กปี 1 ว่าเรียนอะไร นำมาจัดรายวิชาแล้วมาเรียนคำอธิบายรายวิชา หาข้อมูลจากศิษย์เก่า ทำ MOU กับ โรงพยาบาลวชิระ ครู Sit in เรียนกับนักเรียนขณะที่วิทยากรสอน”

“ในส่วนของ Production เป็นงานเบื้องหลัง พอได้รับโจทย์มาก็ศึกษาหลักสูตรของมหาวิทยาลัย จาก Internet และดู Trend ว่าสาขาใดน่าสนใจ วิเคราะห์ศักยภาพของครูว่าสอนอะไรได้บ้าง เช่น ถ่ายภาพ ทำหนังสือ ติดต่อวิดีโอ เขียนบท การพูดเพื่อการสื่อสาร แล้วเอามาปรับเป็นรายวิชาในแต่ละเทอม”

“...เริ่มต้นที่พัฒนาหลักสูตร เราก็งง ๆ ก็ถามผู้รู้ เช่น เพื่อนที่สอนวิชาเหล่านี้ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ในมหาวิทยาลัย สอบถามจากนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนจบจากที่นี่แล้วไปเรียนต่อในคณะนี้ในมหาวิทยาลัย ดูTrend การทำงานในอาชีพยุคใหม่ แล้วเอามาพัฒนารายวิชาที่สอน ค่อย ๆ ทำไปปรับไป โดยมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาเป็นพี่เลี้ยงจนกว่าจะเป็นไปตามกระบวนการ...จนได้หลักสูตรที่ผู้เรียนและเราต้องการ...”

ผู้แทนครู แผนการเรียน 7 แผน

ครูเป็นนักพัฒนา ในรายวิชาใหม่ ๆ ที่ครูยังไม่เคยสอนหรือยังขาดความชำนาญ ครูมีการพัฒนาตนเองโดยศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ เอกสารบุคคล และแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมถึงการเข้ารับการอบรม

“หา Course อบรมเพิ่มเติม ชื้อหนังสือศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือผู้รู้” นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้ไปถึงเป้าหมายทั้งด้านการเรียนรู้และการแนะแนวอาชีพ

“หากเด็กคนไหนที่มีปัญหาาก็จะช่วยส่งเสริม มีการสอนเพิ่มหรือหาสิ่งอื่นในคาบถัดไปให้กับเด็ก ดูว่าเด็กมีความถนัดอื่นอย่างไรบ้าง แล้วแต่คุณครูจะสังเกตตัวเด็ก มีปรับกิจกรรมเพิ่มเติม โดยทางโรงเรียนนี้จะเน้นภาคปฏิบัติสร้างให้เด็กเกิดแรงจูงใจแล้วก็อยากที่จะมาเรียน”

“ผลงานเด็กสะท้อนให้เห็นความสามารถของเด็ก หากเด็กไม่ถนัดหรือทำไม่ได้ ก็จะดูว่าช่วยอะไรให้เด็กได้พัฒนา”

“แผนการเรียนแพทย์ เด็กนิยมสูงสุด มี 96 คน ครูต้องช่วยเหลือในการแนะนำนักเรียน ทำอย่างไรให้นักเรียนรู้ว่าตนเหมาะสมจะเรียนต่อสายแพทย์จริง ๆ หรือไม่”

“...ครูต้องพัฒนาตามโลกด้วย ไม่ใช่สอนตามแต่หลักสูตรแกนกลางๆ ต้องฝึกเด็กให้ทำงานให้เป็น ฝึกเด็กให้ทำ Portfolio ได้
ชวนเพื่อนครูมาทำ Team-Teaching
ทำให้ครูของเราได้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน...”

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

- มุมมองของครูที่มีต่อโรงเรียน คณะครูมีมุมมองว่า

“จุดดึงดูดของโรงเรียน คือ ปีนี้มี “อนาคตกำหนดได้” เป็นปีแรก ผู้อำนวยการกล้าเปลี่ยน โรงเรียนมีความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทาง มีแอร์ทุกห้อง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของแต่ละแผนการเรียนจะมีห้องเฉพาะ เอื้อต่อการเรียนรู้

“...การประชาสัมพันธ์ของผู้อำนวยการในการทำ VDO ประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ทันสมัย มีความแตกต่างจากโรงเรียนอื่น”

“เด็กโรงเรียนนี้ค่อนข้างมีความพร้อม มีศักยภาพ เพราะเป็นโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ผู้ปกครองมีความพร้อมทางครอบครัว พร้อมสนับสนุนด้านการศึกษาของเด็ก”

“เด็กมีความเด่นด้านวิชาการ เพราะมีโครงการพิเศษเช่น EP, IEP คะแนนสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษสูงมาก”

“... หลักสูตรของโรงเรียนเรา มีแผนการเรียนมุ่งเน้นตอบโจทย์ที่เด็กต้องการ เด็กได้เรียนรู้ว่าชอบโปรแกรมนี้มั๊ย เด็กู้จุดแข็งของตนเอง รู้ว่าชอบอะไร จะไปทางไหน เด็กไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง สามัคคี มีมารยาท แต่งกายเรียบร้อย มีวินัย กล้าแสดงออกและเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โรงเรียนมีภาคี 4 ฝ่าย ที่เข้มแข็ง มีงบประมาณที่ทำให้บริหารจัดการได้ง่าย บุคลากรมีคุณภาพ มองที่การพัฒนาเด็กเป็นสำคัญร่วมกัน...”

รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ

● ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน มั่นใจว่าสิ่งที่โรงเรียนพัฒนาทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ตามเป้าหมายในอนาคตของตนเอง เพราะแต่เดิมผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเป็นผู้กำหนดความฝันของตนเองให้กับลูก ลูกต้องทำตามพ่อแม่ แนวคิดของโรงเรียนทำให้เด็กมีโอกาสเรียนในสิ่งที่ตนชอบและหากไม่ชอบ ภายใน 3 ปีก็ยังสามารถเปลี่ยนได้ตอนเข้ามหาวิทยาลัย ไม่ใช่ไปเปลี่ยนเมื่อตอนเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว ผู้ปกครองมีมุมมองว่า

“...เด็กสมัยนี้มีความคิดสร้างสรรค์ ผู้ปกครองต้องปรับตัว ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้เด็ก ๆ ในการปรับแผนการเรียนใหม่นี้ ผู้บริหารเป็นผู้ให้นโยบาย โดยเด็กรับรู้และเลือกด้วยตัวเอง”

“...เด็กโพธิสาร มีลักษณะกล้าเรียนรู้ กล้าโต้ตอบ มีการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบมีความคิดของตนเองและคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดนอกกรอบ กล้าแสดงออกทางความคิด เด็กพร้อมที่เป็นพลเมืองที่ดีแต่ไม่ใช่ถูกควบคุมให้อยู่ในกรอบ...”

ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ปกครองโรงเรียน มั่นใจในโรงเรียนว่าสามารถพัฒนาบุตรหลาน ให้บรรลุเป้าหมายของนวัตกรรม “โรงเรียนอนาคตกำหนดได้” โดยผู้ปกครอง พร้อมที่จะช่วยผลักดันนักเรียน โดยการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองเชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดได้จากความตั้งใจของตัวนักเรียนเองเป็นหลัก หากนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองได้ ก็จะประสบความสำเร็จใน ทางใดทางหนึ่งได้อย่างแน่นอน

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา

1. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้แทนคณะครูให้ความเห็นว่า

“การเริ่มต้นสิ่งใหม่ ๆ บางครั้งก็เกิดปัญหา การวางแผนการจัดการ เรียนการสอนในบางรายวิชา ครูจึงจำเป็นต้องเป็นนักเรียนรู้ คือ บางช่วงเวลา ยังไม่มีแผนการสอนแต่ต้องสอนนักเรียนแล้ว เพราะเป็นรายวิชาใหม่และ มีการปรับให้เหมาะกับผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา จึงต้องอาศัยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของครู โดยการวางลำดับความยากง่ายของเนื้อหาที่จะต้องเรียน”

“ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร สื่อสารกับนักเรียนถึงความต้องการ ดูว่า นักเรียนต้องการทำอะไร”

“ต้องเน้นทักษะการปฏิบัติมาก ๆ เพราะเป็นรายวิชาเพิ่มเติม พิจารณาว่าครูมีอุปกรณ์อะไรในมือบ้าง ปัจจุบันนักเรียนมีโทรศัพท์มือถือ ครู สามารถใช้โทรศัพท์มือถือมาใช้เป็นอุปกรณ์ เรียนรู้ Application ง่าย ๆ จากโทรศัพท์มือถือ”

“ปรับการออกแบบงานโดยปรึกษากับเพื่อนครูและเชื่อมโยงกับวิชาอื่น มีการวางแผนร่วมกันในลักษณะของ Team-Teaching ผ่าน Social Media ทางกลุ่ม Line Application ว่าสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานได้อย่างไรบ้าง เช่น การตัดต่อและบรรยายประกอบเป็นการบูรณาการงานออกแบบการสอน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์กับวิชาภาษาไทย เป็นต้น”

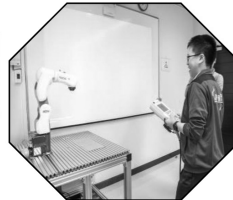
2. **ความถนัดของครู** เนื่องจากมีการปรับรายวิชาใหม่ ๆ ให้เป็นวิชาที่ทันสมัยตลอดเวลา และมีความยืดหยุ่นสูง เพื่อสอนในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียน

“..บางวิชาครูยังสอนไม่ได้เนื่องจากขาดความชำนาญ จึงจัดครูเข้าสอนร่วมกัน 2 คน ช่วยกัน เป็น *team teaching* เพิ่มความหลากหลาย และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการช่วยเหลือครูโดยมีงบประมาณกลางที่ฝ่ายวิชาการดูแล เพื่อให้ครูเบิกจ่ายใช้ในการอบรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง”

“..ฝ่ายวิชาการมีการประสานงานขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการเชิญวิทยากรมาสอนบางวิชาในปีแรก และให้ครูเข้าเรียนรู้กับนักเรียน เพื่อให้สามารถสอนได้เองในปีต่อไป”

3. **การจัดสรรงบประมาณ** ฝ่ายวิชาการให้ข้อมูลว่า เนื่องจากการจัดหลักสูตรเฉพาะ จำเป็นต้องใช้บุคลากรและอุปกรณ์จำนวนมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะแผนการเรียนแพทย์-เภสัช ที่มีค่าใช้จ่ายสูง ในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีการบริหารด้านการจัดงบประมาณสนับสนุนเพิ่มขึ้น เพื่อจัดสรรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย และสามารถนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้สูงสุด

การเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนของครูตาม นโยบาย “อนาคต กำหนดได้” ได้สำเร็จคณะครูต้องปรับตัวให้พร้อมต่อความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองในการทำงานทุกด้าน ตลอดจนยังมีความจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ควรให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อรองรับการทำงานของคณะครูให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

5. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

1. **ผู้บริหาร:** แผนการเรียนใหม่ในปีการศึกษา 2563 เกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์และความกล้าของผู้อำนวยการโรงเรียนที่กล้าลองเปลี่ยนแปลงปรับหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เปลี่ยนกรอบความคิด (mind set) ของครู ให้เริ่มจากสิ่งที่นักเรียนอยากเรียน ไม่ใช่เรียนวิชาที่ครูอยากสอน ส่งเสริมให้ครูสอนได้ทุกวิชา สร้างพันธมิตรทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ บริหารจัดการหนุนเสริมด้านสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู บริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งใช้คำคม (Motto) และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเป็นช่องทางในการสื่อสารให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบและเข้าใจนโยบายของโรงเรียน

“ปัญหาอยู่ที่ตัวเราเอง ถ้าไม่เริ่มนับ 1 วันนี้ เมื่อไหร่จะได้นับ 2, 3, ...”

ดร.ภูมิสิทธิ์ สุกนธวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียน

2. **การมีส่วนร่วม:** เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง มีทั้งครูที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างหลากหลายมุมมอง

“ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการพูดคุยกับทุกฝ่ายและเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยเชิญตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้มาประชุมเพื่อชี้แจงและกลับไปคุยกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูเข้าใจมากขึ้น

“...ในแต่ละแผนการเรียนจะมีแม่งานโดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รับผิดชอบ ครูจะศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากฝ่ายแนะแนวเกี่ยวกับข้อมูลของการเรียนต่อจากศิษย์เก่าเกี่ยวกับสาขาที่เด็กเลือกเรียนต่อ”

“ครูมีอิสระในการคิด ครูช่วยกันคิดรายวิชาเพิ่มเติม มีอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นที่เลี้ยง ทำ MOU ร่วมกับมหาวิทยาลัย

“ครูแนะแนวต้องศึกษาข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี และข้อมูลอนาคตข้างหน้า ทำงานบนฐานข้อมูลและสถิติ ครูแนะแนวเป็นกำลังสำคัญในการให้ข้อมูล กับนักเรียนจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับโลกที่เปลี่ยนแปลงและมีทัศนคติที่ดีในการทำงานเพื่อแนะแนวนักเรียนเป็นรายบุคคล...”

“ผู้บริหารสถานศึกษา ได้เข้าไปพูดคุยกับนักเรียนในห้องเรียน เข้าไปฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งผู้บริหารมีการประชุมชี้แจง ผู้ปกครองในวันประชุมผู้ปกครองเพื่อรับทราบนโยบาย ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจ โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหลัก ส่งผลเกิดความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครูผู้สอนในแต่ละวิชา ผู้ปกครอง และผู้บริหารโรงเรียน”

นักเรียน: นักเรียนจะต้องมีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เพื่อที่จะสามารถค้นหาความต้องการของตนเองได้ และสามารถพัฒนาความรู้ที่ได้รับจากการเรียน นำไปใช้ประโยชน์ในการเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยหรือการทำงานในอนาคต รวมถึงสามารถพัฒนาตนเองให้เป็น “**ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง**” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอนในแต่ละวิชา: ครูจะต้องเตรียมความพร้อมมากยิ่งขึ้นในด้านวิชาการเพื่อที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง เช่น การปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญโดยตรงหรือการหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา คอยรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนแล้วนำมาปรับใช้กับบทเรียนและที่สำคัญคือ ต้องคงความต้องการที่อยากจะให้นักเรียนประสบความสำเร็จไว้อยู่เสมอ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน

ผู้ปกครอง: ผู้ปกครองถือเป็นกำลังสนับสนุน โดยการที่เป็นแรงผลักดันให้กับตัวนักเรียน คอยแนะนำ และให้คำปรึกษากับนักเรียน รวมถึงคอยชี้แนะและสนับสนุนทางการศึกษากับนักเรียน

ผู้บริหาร: ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะวางแผนการทำงานให้นวัตกรรมนี้เกิดขึ้นได้และประสบผลสำเร็จ และต้องอาศัยบุคลากรทุกฝ่ายที่จะคอยช่วยเหลือให้เกิดการลงมือทำจริง

3. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการค้นหาตนเอง: โรงเรียนมีการเตรียมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้พร้อมที่สุด ให้เด็กฝึกปฏิบัติให้เด็กค้นหาตนเอง โดยมี 2 กระบวนการ คือ

- 1) มีวิชาเลือกในทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนภาคเรียนละ 1 วิชา เน้นสร้างแรงบันดาลใจ มีโอกาสค้นหาความถนัดของตนเอง
- 2) ชื่อโปรแกรม Habit Scan ให้เด็กสำรวจความต้องการอุปนิสัยของตน และวิเคราะห์ว่าตนเหมาะกับอาชีพอะไร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการออกค่ายตามแผนการเรียน ปีละครั้ง และได้ Certificate ตามที่มหาวิทยาลัยรับรอง

นอกจากนี้ ยังมีการพานักเรียนไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เชิญผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางอาชีพให้นักเรียนฟัง โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะให้นักเรียนทำ Project-based และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะให้นักเรียนทำ Research-based มีการแนะนำให้นักเรียนทำ Portfolio โดยมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเข้ามาช่วยสอนทำให้ Portfolio ของนักเรียนตอบโจทย์ในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้น

4. ความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก: สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ก็เป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการศึกษาของนักเรียน เช่น สถานที่เรียน อุปกรณ์การเรียนและสื่อการเรียนการสอน ดังนั้น

หากนวัตกรรมนี้จะประสบผลสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ โรงเรียนมีแผนพัฒนาให้นักเรียนใช้ Internet ได้ทั่วถึง มีจุด Wifi กระจายทั่วโรงเรียน นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น มีจุดวางจรวดปิด 150 กว่าจุด สำหรับดูความประพฤติของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ไม่มีแหล่งมั่วสุมในโรงเรียน

“พลังความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายที่เป็นหนึ่งเดียว ตลอดจนการจัดเตรียมทรัพยากรที่สนับสนุนการศึกษาให้พร้อมต่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายที่ทำทนายนี้ให้เกิดผลลัพธ์การศึกษาต่อผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติได้เป็นอย่างดี”

6. บทสรุป

ปัจจุบันการเรียนรู้ของนักเรียนในโลกของการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไป ส่งผลให้ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนก็เปลี่ยนไปเช่นกัน แต่เดิมครูอาจเป็นหลักในการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี นักเรียนสามารถหาความรู้ที่ตนสนใจได้ด้วยตนเองและเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว หากมองว่านักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด คือเพื่อน ถัดมา คือ สื่อ สังคมออนไลน์ และครู

“...บทบาทของครูจึงมิใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้อีกต่อไป แต่เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เกิดความสงสัย อยากหาคำตอบให้ได้ด้วย

ตัวเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าถาม เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ รู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะถูกผิด รับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อให้ให้นักเรียน เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561”

โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา ที่คำนึงถึงความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ประกอบกับโรงเรียน มีความพร้อมทั้งด้านผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำ ครูและบุคลากร มีศักยภาพ นักเรียนมีความเด่นด้านวิชาการ ผู้ปกครองพร้อมสนับสนุนด้าน การศึกษาของนักเรียน มีงบประมาณที่ทำให้บริหารจัดการได้ง่าย มีความพร้อม ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จึงมีการ**พลิกโฉม**การศึกษา โดยกำหนดนโยบาย **“อนาคตกำหนดได้”** เพื่อให้ให้นักเรียนได้ **“ค้นหาตนเอง”** และ **“เลือกเรียนที่ชอบ อาชีพที่ใช่”** เป็นการเตรียมความพร้อมสู่อาชีพให้นักเรียน และตอบโจทย์การศึกษาของผู้เรียน โดยพัฒนาหลักสูตรจากข้อมูลและสถิติ การเข้าศึกษาต่อของนักเรียนโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ย้อนหลังเป็นเวลา 5 ปี และเปิดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการความถนัดทางอาชีพ จำนวน 7 แผนการเรียน

ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารเป้าหมายของผลลัพธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ทั้งคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการสร้างความเข้าใจโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ใช้หลักบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านอาชีพจากสถานประกอบการและเครือข่ายผู้ปกครอง รวมทั้งหาพันธมิตรด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ สร้างเป็นชุมชนการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและนอกรั้วโรงเรียน

ข้อค้นพบสำคัญของการนำนวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) จากการถ่ายทอดบทเรียนที่ได้รับของผู้บริหารสถานศึกษารองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ทีมงานวิชาการ คณะครูผู้สอนตามแผนการเรียน 7 แผน ตัวแทนนักเรียน และตัวแทนผู้ปกครอง แสดงถึงกระบวนการในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษารอบนอกแบบแผนการเรียน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่การประกอบอาชีพในอนาคต การสร้างนิเวศการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เริ่มจากผู้บริหารสร้างความตระหนักให้แก่คณะครูในการเปิดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การเสริมพลังอำนาจให้แก่ครูและบุคลากรในการเป็น “ผู้สร้างนักเรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง” นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต จัดเตรียมสภาพแวดล้อม ปรับโฉมห้องเรียน สร้างแหล่งเรียนรู้ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน จัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนการเรียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เน้นการลงมือปฏิบัติ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้ ฝ่ายบริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ การประชุมผู้ปกครอง การจัดกิจกรรม Open House การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการประชุมคณะทำงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่เกิดจากนวัตกรรมนี้ โดยการเตรียมความพร้อมทางอาชีพที่นักเรียนได้รับการบ่มเพาะศักยภาพ อาทิ กระบวนการค้นหาความชอบ ความสนใจและความถนัดของตนเองโดยการเลือกเรียนในรายวิชาเลือกตามสาขาอาชีพตามแผนการเรียนรู้ต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเปิดโลกทัศน์ด้านอาชีพให้นักเรียน เช่น พาไปศึกษาดูงานตามสถานประกอบการเพื่อเรียนรู้ขั้นตอน วิธีการในการทำงานของแต่ละอาชีพ จัดค่ายค้นหาตัวตน และมีการนำโปรแกรม Habit Scan มาช่วยวิเคราะห์ ความถนัดและความสนใจให้นักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งการทำงานอย่างเข้มแข็งของครูแนะแนวและครูประจำชั้นในการรวบรวมข้อมูลให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนในการค้นหาตนเอง ตลอดจนการได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยชั้นนำในการส่งคณาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขาวิชาซีพมาร่วมออกแบบหลักสูตรและให้คำแนะนำในการจัดการเรียนการสอน ผลของการบริหารจัดการภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่ร่วมพัฒนานวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) จึงเป็นพลังสำคัญที่หล่อหลอมให้นักเรียนทุกคนเป็น “ผู้เรียนรู้” จากแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้มีหลากหลายตามความสนใจในแต่ละสาขาอาชีพ เป็น “ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม” จากการลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อการคิดวางแผน ร่วมสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่ตนสนใจ นำไปสู่การมีอนาคตที่มั่นคงในการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาหรือในเส้นทางอนาคตที่นักเรียนเป็นผู้กำหนด เพื่อเป็น “พลเมืองที่เข้มแข็ง” ได้ในอนาคตข้างหน้าอย่างมั่นใจ

นวัตกรรม “อนาคตกำหนดได้” (Defining the Future) จึงเป็น บทเรียนหนึ่งของการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ประเทศคาดหวังให้เกิดขึ้นจากผลของ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไทยที่มีคุณภาพสู่สังคมโลก

“...ถ้าเด็กเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนชอบ
จะสร้างคุณภาพการเรียนรู้ให้เด็ก
สิ่งที่ทำจึงเป็นการก้าวกระโดดของการศึกษาไทย
การที่โรงเรียนหันกลับมามองนักเรียนเป็นหลัก
จะทำให้เด็กเห็นถึงความสามารถและค้นหาตัวตนของตนได้
นำมาสู่เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็ก
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มุ่งหวังให้เด็กเป็น
ผู้เรียนรู้ ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่มีคุณค่าที่สุดของการศึกษาไทย...”

ภาคผนวก

- รายงานคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูลรายนามผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่สร้างคุณลักษณะผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
วันที่ 18 มีนาคม 2564 เวลา 09.00–16.30 น.
ณ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- รายงานคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะ ผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ
วันที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 08.30–16.00 น.
ณ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- รายงานคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สร้าง คุณลักษณะผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
วันที่ 4-5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00–16.30 น.
ณ โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
- รายงานคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะ ผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ
วันที่ 3 มีนาคม 2564 เวลา 09.30–16.00 น.
ณ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

รายนามคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูล
รายนามผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะผู้เรียน
ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
วันที่ 18 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. นายเชมชาติ อารีมิตร	ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. นายสุนทร นิลคำ	หัวหน้างานวิชาการ
3. นางสาวพัชรพรรณ ปานเอี่ยม	หัวหน้าระดับชั้น ม.ต้น
4. นางอนุช วงศ์ชุ่มเย็น	หัวหน้าระดับชั้น ม.ปลาย
5. รศ.ดร.เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์	ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. นายลูชัย ภูซันอนันต์	ผู้แทนศิษย์เก่า
7. นางสาวรุ่ง สุนทรนันท์	ผู้แทนผู้ปกครอง
8. นายพงศา แสนใจงาม	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุน
9. พระมหานายก	ผู้ให้การสนับสนุนสถานศึกษา

กลุ่มครูผู้สอน

1. นายอิสริภทร วารีสอาด	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ภาษาไทย
2. นายสุนทร นิลคำ	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์
3. นางอนุช วงศ์ชุ่มเย็น	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. นายสุริยา อินพันทั้ง	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. นายวิสุทธิ์ ทิพย์พงษ์	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ สุขศึกษาและพลศึกษา
6. นางสาวสุมาลี เจริญไทย	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ศิลปะ
7. นางเพ็ญภา โตอ่อน	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ การงานอาชีพ
8. นางสาวพัชรพรรณ ปานเอี่ยม	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มครูผู้ร่วมพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

1. นางวิภาวดี เรมีย์	ครูภาษาไทย
2. นางสาวปิยะมาศ บุญประกอบ	ครูฟิสิกส์
3. นางสาวสุพัตรา บุญวิเศษ	ครูภาษาจีน
4. นายเชษฐกิตต์ บุญสดวง	ครูสังคมศึกษา
5. นายพีรพันธ์ ไตรพาน	ครุคณิตศาสตร์

กลุ่มผู้แทนนักเรียน

1. เด็กชายอนูวิท แสงสุกใส	นักเรียนชั้น ม.1/1
2. เด็กชายฐาปนพงษ์ เจียมบรรจง	นักเรียนชั้น ม.1/3
3. เด็กชายกฤตณัติ ทองเต็มถุง	นักเรียนชั้น ม.2/1
4. เด็กชายตรีเมษฐ์ อินทระสันต์	นักเรียนชั้น ม.2/2
5. เด็กชายปรัชญา โพธิ์ชัยหล้า	นักเรียนชั้น ม.3/1
6. เด็กชายพรหมระพี ตรีครุฑพันธ์	นักเรียนชั้น ม.3/1
7. เด็กชายวรินทร์ธร ภูถรรณ	นักเรียนชั้น ม.3/1
8. เด็กชายชนก เทศสุวรรณ	นักเรียนชั้น ม.3/2
9. เด็กชายธีรณัย ธีรภาพวงศา	นักเรียนชั้น ม.3/2
10. เด็กชายสุรดิษ คณิตักษ์	นักเรียนชั้น ม.3/2
11. นายไกรวี ชาญยุทธ	นักเรียนชั้น ม.4/1
12. เด็กชายจิตวุฑ ชัยสุวรรณ	นักเรียนชั้น ม.4/2
13. นายณรงค์ศักดิ์ ช่างบุตเวียง	นักเรียนชั้น ม.5/1
14. นายธนวัฒน์ พนาลัยสีทอง	นักเรียนชั้น ม.5/2
15. นายศิษฐ์ เกตุเวช	นักเรียนชั้น ม.6/1
16. นายฉัตรเพชร ผดุงฉัตร	นักเรียนชั้น ม.6/1
17. นายสพล วัฒนาศรี	นักเรียนชั้น ม.6/1
18. นายอวิรุทธ์ ปานทอง	นักเรียนชั้น ม.6/2
19. นายเขมินท์ เทิกขุนทด	นักเรียนชั้น ม.6/2
20. นายจรงค์ มุสิกสวัสดิ์	นักเรียนชั้น ม.6/2

รายนามคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูล การถอดบทเรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะผู้เรียน ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ วันที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 08.30-16.00 น. ณ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

1. กลุ่มผู้บริหารคณะกรรมการบริหารโครงการ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน เวลา 11.30-13.00 น. ณ ห้องประชุม 4 ชั้น 4 อาคารสิรินาถ
  - 1.1 ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา
    - 1) อาจารย์วรภรณ์ ทรัพย์สมบูรณ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ
  - 1.2 ผู้แทนคณะครู
    - 1) อาจารย์สุดฤทัย สัจดีประเสริฐ หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา
    - 2) อาจารย์ปริญานาท ปัญญาโณม หัวหน้าฝ่ายวิชาการประถมศึกษา
    - 3) อาจารย์วิชัย สีสุด หัวหน้างานวิจัย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และบริหารองค์กร
    - 4) อาจารย์ศวิศวีร์ ปุณณะสุขชีรมณ์ หัวหน้างานนักเรียนความสามารถพิเศษ ด้านวิชาการ
    - 5) อาจารย์สุรัชนี ตราบดี หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล
    - 6) อาจารย์ภาณุ โคตรพิลา หัวหน้างานแนะแนว
  - 1.3 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการควบคุม
    - 1) ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ พรชัย มาตังคสมบัติ รองประธานกรรมการควบคุม คณะกรรมการควบคุม และประธานอนุกรรมการฝ่ายการเงิน
  - 1.4 ผู้แทนผู้ปกครอง
    - 1) คุณฉันทน์ชนก ธนทิพยกุล ผู้แทนระดับประถมศึกษา
    - 2) คุณอรรธรณ พยุหนาวีชัย ผู้แทนระดับมัธยมศึกษา
  - 1.5 ผู้แทนศิษย์เก่า
    - 1) คุณชัชวีร์ ชีวีวัฒน์ ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า

Track 11 : อักษรศาสตร์ ภาษาศาสตร์

Teacher Linsong Li (ภาษาจีน)

Teacher Satoru Komoto (ภาษาญี่ปุ่น)

Track 12 : นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อดิจิทัล

อาจารย์ภานุภัทร เลี้ยงพาณิชย์

Track 13 : ศิลปะการประกอบอาหาร อาจารย์สุนีย์ สมวงษ์

Track 14 : ดุริยางคศิลป์ อาจารย์เอกพงษ์ สิ้นเคราะห์

Track 15 : พลศึกษา อาจารย์นรินทร์ กำจัดภัย

3. สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน (รวม 8 คน)

3.1 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

เวลา 08.30-10.00 น. ณ ห้อง Dream Box Studio 1 ชั้น 10 อาคาร 150 ปี

3.2 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (รวม 29 คน)

กลุ่ม A เวลา 14.00-16.00 น. ณ ห้อง Dream Box Studio 1
ชั้น 10 อาคาร 150 ปี

Track 1 : แพทย์ศาสตร์ นายกิตติพงศ์ สุนทรวัฒนพงศ์ นักเรียน ม.6

นายณภัทร คงเมือง นักเรียน ม.5

Track 2 : วิศวกรรมชีวการแพทย์ นายเพชร โอฬารริกสุภัค นักเรียน ม.6

Track 3 : วิศวกรรมศาสตร์ทั่วไป นายธนวินท์ ตระกูลเขวงดิฐ นักเรียน ม.6

นายภคพล พลพินิจ นักเรียน ม.5

Track 4 : วิศวกรรมการบินและอวกาศ

นายศุภวิชญ์ เยี่ยมแสนสุข นักเรียน ม.6

นายชนธัญ สุโขชัยวานิช นักเรียน ม.5

Track 5 : วิศวกรรมหุ่นยนต์และคอมพิวเตอร์

นายวิชญ์พล เกษตรตระการ นักเรียน ม.5

Track 6 : วิทยาศาสตร์ทั่วไป นายสัพพัญญ จิรเมธี นักเรียน ม.6

Track 7 : สถาปัตยกรรมศาสตร์ นายภวิศ แก้วสถิตพรชัย นักเรียน ม.6

นายสิริวิชญ์ นีรัตศัย นักเรียน ม.5

กลุ่ม B เวลา 14.00-16.00 น. ณ ห้อง Dream Box Studio 2
ชั้น 10 อาคาร 150 ปี

- Track 8 : บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ บัญชี เศรษฐศาสตร์
นายบุญญพัฒน์ ลีภากรณ์ นักเรียน ม.6
นายปิ่นณวิชญ์ วิสุทธาจารย์ นักเรียน ม.5
- Track 9 : สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์
นายนรวิชญ์ เจริญยิ่ง นักเรียน ม.6
นายปราณต์ ปิยคุณาว์ชร นักเรียน ม.5
- Track 10 : ศิลปกรรมศาสตร์ ทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ นฤมิตรศิลป์
นายจตุพร สุขประสิทธิ์ นักเรียน ม.6
นายณัฐวรธรณ์ เขียวเซ็น นักเรียน ม.4
- Track 11 : อักษรศาสตร์ ภาษาศาสตร์
นายศรวิศ โกอัฐวาพร (ภาษาจีน) นักเรียน ม.6
นายธนัช ภูเฝ้าพันธุ์ (ภาษาญี่ปุ่น) นักเรียน ม.6
นายกมล อยู่ครบ (ภาษาจีน) นักเรียน ม.4
นายภาณุเมศวร์ วิริศโชติเกียรติ (ภาษาญี่ปุ่น)
- Track 12 : นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อดิจิทัล
นายณัชชา ระมิงค์วงศ์ นักเรียน ม.6
นายรัชชัญญ์ บุรพาชีพ นักเรียน ม.5
- Track 13 : ศิลปะการประกอบอาหาร
นายณัฐดนัย สุขโหมด นักเรียน ม.6
นายธีรภัทร ดารา นักเรียน ม.5
- Track 14 : ดุริยางคศิลป์
นายภูมिरพี วงศ์อนุสรณ์ (Double Bass)
นายศิวัช โสภาเจริญ (Trombone) นักเรียน ม.4
- Track 15 : พลศึกษา
นายกันตินันท์ จันทร์มูลตรี นักเรียน ม.6
นายภูมิกมล ล้อประเสริฐกุล นักเรียน ม.5

รายนามคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูล
การถอดบทเรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะผู้เรียน
ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
วันที่ 4-5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00–16.30 น.
ณ โรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

1. นายสุชาติ จิตมุ่งมโนธรรม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปิด
2. นายเทวัญ วรรณโกสิทธิ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด
3. นายบรรหาร ครองธรรม	หัวหน้าสาธารณสุขตำบลบางปิดล่าง
4. นางสาวสำลี สุนทวนิค	ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง

1. นายสุชาติ จิตมุ่งมโนธรรม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปิด
2. นายเทวัญ วรรณโกสิทธิ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด
3. นายบรรหาร ครองธรรม	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางปิด
4. นางสาวสำลี สุนทวนิค	ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา
5. นางศิริรัตน์ โพธิ์ทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
6. นางสาวกิ่งแก้ว บริรักษ์ศุภกร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินดินแดง
7. นางสาวพรทิพย์ ธนะประสพ	ตัวแทนผู้ปกครอง
8. นางสาวชลิตา สังขวรรณ	ตัวแทนผู้ปกครอง
9. นางสาวชมพูนุช วรรณเกต	ตัวแทนผู้ปกครอง

กลุ่มผู้แทนคณะครู

1. นางสาววาทีณี นานิคบุตร	ครูโรงเรียนวัดทองธรรมชาติ
2. นางสาวเนตรนภา บุญเพียร	ครูโรงเรียนวัดทองธรรมชาติ
3. นายศราวุธ อภัยศิลา	ครูโรงเรียนวัดทองธรรมชาติ
4. นายปิยะฉัตร ตั้งสกุล	ครูโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
5. นางจิราวรรณ โพธิวรรณ	ครูโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
6. นายณัฐภัทร หนูทอง	ครูโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)
7. นางวีระวรรณ ไหมสุวรรณ	ครูโรงเรียนวัดบางปิดล่าง (ราษฎร์สงเคราะห์)

กลุ่มผู้แทนนักเรียน

1. เด็กหญิงศุภัสรา วรรณเกตต์	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เด็กชายธราธร ปานทองศิริ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เด็กหญิงอรพรรณ สวัสดิภูมิ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
4. เด็กหญิงเพียรเดือน คั่นสร	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
5. เด็กหญิงนวล สายสะอาด	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
6. เด็กชายธนาเทพ ธรรมวิเศษ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
7. เด็กชายชินภัค เรือนแก้ว	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
8. เด็กชายอนุชิต พันธุ์พานิช	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
9. เด็กหญิงสุวภัทร แซ่อึ้ง	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
10. เด็กหญิงศลิษา หอยสังข์	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
11. เด็กหญิงสุกัญญา สรรพคุณ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
12. เด็กชายธนวัฒน์ โพธิ์ศรี	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
13. เด็กหญิงณลลิตทิพย์ ถนอมวงษ์	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
14. เด็กชายชิววิทย์ จริญญากร	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
15. เด็กหญิงสุชัญญา พันธุ์พานิช	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายนามคณะผู้บริหารสถานศีกษา คณะครุ นั้กเรียน และผู้มีส่วนเกี๊ยวข้อง ผู้ร่วมให้ข้อมูล
การถอดบทเรียนนวั้ตกรรรมการจั้ดการเรียนรู้ที่สร้าางคุณลั้กษณะผู้เรียน
ให้เกิ้ดผลลั้พร์ที่พ้ิงประสงค้ของการศีกษา (DOE) ตามมาตรฐานการศีกษาของชาติ
วันที่ 3 มีนาคม 2564 เวลา 09.30 –16.00 น. ณ โรงเรียนโพธิสารพื้ทยาการ

กลุ่มผู้บริหารสถานศีกษาและคณะกรรรมการสถานศีกษาที่เกี๊ยวข้อง

1. ดร.ภูมิลิขรุ้ สุคนธวงศ้ ผู้อันวยการโรงเรียน
2. นายสรารูจ พั้ฒรากุล รองผู้อันวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าแผนงานวิชาการ/ผู้แทน
4. ผู้แทนผู้ปกครองนั้กเรียนระดับมัธยมศีกษาตอนต้น
5. ผู้แทนผู้ปกครองนั้กเรียนระดับมัธยมศีกษาตอนปลาย
6. ผู้แทนศิษย์เก่า

กลุ่มครุผู้รับผิ้ดชอบแผนการเรียน 7 แผน

1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย/ผู้แทน
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร้/ผู้แทน
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี/ผู้แทน
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศีกษา ศาสนา และวัฒนธรรม/ผู้แทน
5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศีกษาและพลศีกษา/ผู้แทน
6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ/ผู้แทน
7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ/ผู้แทน
8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ/ผู้แทน

กลุ่มผู้แทนนั้กเรียนระดับมัธยมศีกษาตอนปลายตามแผนการเรียน 7 แผน

1. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน เตรียมแพทย์ – เภสั้ช
2. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน วิศวกรรมศาสตร้ – สถาปัตย์
3. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน เตรียมวิทยาศาสตร์ – คอมพิวเตอร์
4. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน ศิลปกรรรม
5. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน บริหารธุรกิจ – บัญชี
6. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน นิติศาสตร้ – รัฐศาสตร้
7. ตัวแทนนั้กเรียนชั้นมัธยมศีกษาตอนปลาย แผนการเรียน นิเทศศาสตร้

คณะผู้จัดทำรายงาน

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิทยานูวัติ	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็น และพิจารณารายงาน

ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์	ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ถอดบทเรียน

ดร.ทรงพร พนมวัน ณ อยุธยา	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
ดร.กฤษณ์สิทธิ์ บริรักษ์สันติกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนปรีชาธรรม กรุงเทพมหานคร
ดร.วีระชาติ ภาชีชา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้รวบรวมเรียบเรียงรายงาน บรรณาธิการ และประสานการจัดพิมพ์

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิเศษ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวกรกมล จึงสำราญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิเศษ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวนุริยา วาจิ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวสุชาดา กลางสอน	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวภควดี เกิดบัณฑิต	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวบุศรา บุญเกิด	ผู้ช่วยนักวิชาการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

Website: www.onec.go.th

สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 40/2564
ISBN 978-616-270-302-7

